

Wsnp

**Wetswijzigingen per 1 januari 2008
&
de consequenties voor Advocatenkantoor Visser**

Auteur: S.J.C.M. Kamstra
Organisatie: Advocatenkantoor Visser
Datum: 2 juni 2008
Plaats: Tilburg

Wsnp

Wetswijzigingen per 1 januari 2008 & de consequenties voor Advocatenkantoor Visser

Auteur: S.J.C.M. Kamstra
Organisatie: Advocatenkantoor Visser
Datum: 2 juni 2008
Plaats: Tilburg

Voorwoord

Op 6 februari 2008 was het dan zover. Het afstuderen was begonnen. Na 3,5 jaar colleges te hebben gevolgd, tentamens te hebben gemaakt en in het derde jaar stag te hebben gelopen, moest ik me nu 20 weken lang, 5 dagen per week concentreren op het schrijven van mijn scriptie. Ik moet eerlijk bekennen dat dit niet is meegevallen. Gelukkig was mijn onderzoek erg interessant. Na een periode vol spanning en stress is deze scriptie het eindresultaat.

Via deze weg wil ik graag iedereen bedanken die het mogelijk heeft gemaakt dat ik de afgelopen periode mijn scriptie heb kunnen schrijven en iedereen die mij gedurende deze periode heeft begeleid, heeft gesteund en moed heeft ingepreikt. Inderdaad, af en toe zag ik door de bomen het bos niet meer. Net als de mensen die door al hun schulden in een uitzichtloze situatie verkeren. Gelukkig is alles goed gekomen en zie hier het resultaat!

S.J.C.M. Kamstra

Inhoudsopgave

Samenvatting

Hoofdstuk 1 Inleiding

- § 1.1 Aanleiding
- § 1.2 Probleembeschrijving
- § 1.3 Doelstelling
- § 1.4 Vraagstelling
- § 1.5 Onderzoeksopzet
- § 1.6 Opbouw

Hoofdstuk 2 Geschiedenis Wsnp

- § 2.1 Ontstaan schuldregeling
- § 2.2 Conclusie

Hoofdstuk 3 De Wsnp 1998

- § 3.1 Mogelijkheden faillissementswet
- § 3.2 Doestellingen van de Wsnp
- § 3.3 Vereisten en afwijzingsgronden
- § 3.4 Verzoek
- § 3.5 Uitspraak
- § 3.6 De bewindvoerder en de rechter-commissaris
- § 3.7 Consequenties toepassing schuldsaneringsregeling
- § 3.8 Verificatie van vorderingen
- § 3.9 Akkoord
- § 3.10 Saneringsplan
- § 3.11 Behandeling door de rechtbank
- § 3.12 Vereffening
- § 3.13 Beëindiging schuldsaneringsregeling
- § 3.14 Rechtsmiddelen
- § 3.15 Conclusie

Hoofdstuk 4 De veranderingen per 1 januari 2008

- § 4.1 Aanleiding wetswijziging
- § 4.2 De wetswijzigingen
- § 4.3 Conclusie

Hoofdstuk 5 Advocatenkantoor Visser en de Wsnp 2008

- § 5.1 Advocatenkantoor Visser
- § 5.2 Belangrijke veranderingen
- § 5.3 Conclusie

Hoofdstuk 6 Resultaten

- § 6.1 Wetswijzigingen en consequenties

Hoofdstuk 7 Conclusies en aanbevelingen

- § 7.1 Conclusies
- § 7.2 Aanbevelingen

Hoofdstuk 8 Evaluatie

Bronnenlijst

- Bijlage** Faillissementswet, Titel III, Schuldsaneringsregeling natuurlijke personen
Doorlopende tekst per 1 januari 2008

Samenvatting

De huidige gedachte, dat mensen niet levenslang in een uitzichtloze situatie van enorme schuldenlasten moeten verkeren, is afkomstig vanuit Amerika. De Wet schuldsaneringsregeling natuurlijke personen lijkt dan ook veel op de Amerikaanse Bankruptcy Reform Act 1978. Het is een regeling voor natuurlijke personen die een enorme schuldenlast hebben en in een uitzichtloze situatie verkeren. De schuldenaar moet, gedurende de looptijd van de schuldsaneringsregeling, aan zijn uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen voldoen. Door middel van deze regeling heeft de schuldenaar de mogelijkheid om, in beginsel na drie jaren, een schone lei verkrijgen.

Na de invoering van de Wsnp in 1998 heeft het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum een evaluatie gehouden. Hieruit bleek dat de gestelde doelen niet gerealiseerd werden. Uiteindelijk heeft men een nieuw wetsvoorstel opgesteld, waarin veranderingen zijn aangebracht met het doel de oorspronkelijk beoogde doelstellingen alsnog te kunnen realiseren. Het wetsvoorstel is op 22 mei 2007 goedgekeurd en per 1 januari 2008 is de nieuwe Wet schuldsanering natuurlijke personen in werking getreden. Wetsartikelen zijn gewijzigd, oude bepalingen zijn vervallen en er zijn nieuwe bepalingen opgenomen in de Wet schuldsaneringsregeling natuurlijke personen van 2008.

Bij Advocatenkantoor Visser behandelt men Wsnp-zaken. Dit is mogelijk op basis van een toevoeging. De meeste Wsnp-zaken die Advocatenkantoor Visser behandelt, zijn zaken waarin hoger beroep moet worden ingesteld. Dit komt doordat in eerste aanleg vertegenwoordiging door een procureur niet is vereist. Een schuldenaar zal zich meestal pas wenden tot een advocaat, indien dit echt noodzakelijk is.

De veranderingen in de Wet schuldsaneringsregeling natuurlijke personen hebben voor Advocatenkantoor Visser dan ook voornamelijk consequenties, ten aanzien van de zaken waarin de schuldenaar hoger beroep in stelt. Daarnaast zijn er ook nog een aantal veranderingen die kleine gevolgen hebben voor de vertegenwoordiging in eerste aanleg. De consequenties voor Advocatenkantoor Visser zijn met name gelegen in de vertegenwoordiging en belangenbehartiging van de schuldenaar.

Een aantal veranderingen in de Wet schuldsanering natuurlijke personen hebben geen direct of indirect verband met het instellen van hoger beroep of vertegenwoordiging van schuldenaren. Dientengevolge brengen deze veranderingen geen consequenties met zich mee voor Advocatenkantoor Visser.

Hoofdstuk 1 Inleiding

In dit hoofdstuk komt aan de orde wat de aanleiding is geweest voor het onderzoek, wat het exacte probleem is, wat de doelstelling van het onderzoek is en wat de vraagstelling is die door middel van het onderzoek beantwoord zal moeten worden. Vervolgens wordt weergegeven waar het onderzoek op gericht is en de wijze van onderzoeken. Tenslotte wordt de opbouw van deze scriptie weergegeven

§1.1 Aanleiding

Per 1 januari 2008 is de nieuwe Wet schuldsanering natuurlijke personen in werking getreden. In deze nieuwe wet zijn een aantal veranderingen aangebracht ten opzichte van de Wet schuldsanering natuurlijke personen welke voorheen van kracht was.

Bij Advocatenkantoor Visser B.V. (nader te noemen Advocatenkantoor Visser) heeft men nog geen duidelijk overzicht van de veranderingen, welke de nieuwe Wet schuldsanering natuurlijke personen met zich meebrengt. Men wil graag weten wat de consequenties zijn voor de dagelijkse praktijk. Teneinde de belangen van de cliënten adequaat en efficiënt te kunnen behartigen, dient onderzoek verricht te worden naar deze consequenties.

Er is behoefte aan één document waarin dit alles is terug te vinden, teneinde te voorkomen dat tijd verloren gaat doordat men in meerdere informatiebronnen moet gaan zoeken.

§1.2 Probleembeschrijving

Sinds 1 januari 2008 is er een nieuwe Wet schuldsanering natuurlijke personen. In deze wet zijn aanpassing aangebracht op de oude Wet schuldsanering natuurlijke personen. Meester B.J. Visser van Advocatenkantoor Visser behandelt Wsnp-zaken. Teneinde de belangen van de cliënten van Advocatenkantoor Visser zo efficiënt en adequaat mogelijk te kunnen behartigen, dienen de veranderingen binnen de Wet schuldsanering natuurlijke personen in kaart gebracht te worden.

Bij de Wet schuldsanering Natuurlijke Personen (nader te noemen Wsnp) zijn meerdere partijen betrokken. Allereerst kan gedacht worden aan de schuldenaar die een verzoek indient voor toepassing van de Wsnp. De schulden van de schuldenaar zijn dan dermate hoog opgelopen dat er geen vooruitzicht is dat de schuldenaar deze geheel zal kunnen voldoen. Ten tweede is de schuldeiser of meerdere schuldeisers van de schuldenaar betrokken bij de Wsnp. Het betreft immers zijn/hun vordering(en) welke door de schuldenaar niet voldaan kan worden. De bewindvoerder is de derde partij die betrokken is bij de Wsnp. Deze heeft de taak erop toe te zien dat de schuldenaar de uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen nakomt. Daarnaast draagt de bewindvoerder zorg voor het beheer en vereffening van de boedel en draagt hij zorg voor uitvoering van het saneringsplan. Ten vierde is de advocaat van een schuldenaar betrokken. Deze behartigt de belangen van zijn cliënt, middels het indienen van een verzoek tot toepassing van de Wsnp en eventueel door het nemen van nadere stappen. Tot slot is ook de rechtbank een betrokken partij. Bij de rechtbank wordt het verzoek tot toepassing van de Wsnp ingediend. Uiteindelijk bepaalt de rechtbank dan ook of de Wsnp wel of geen toepassing vindt op de verzoekende schuldenaar.

Gezien de veranderingen in de wetgeving van de schuldsaneringsregeling zullen genoemde betrokken partijen hiervan consequenties ondervinden in de dagelijkse praktijk.

Aangezien de Wsnp zeer recentelijk gewijzigd is, zijn er nog geen eerdere oplossingen toegepast. Met dit onderzoek wordt getracht zo spoedig mogelijk, te weten binnen twintig weken, de veranderingen in kaart te brengen, teneinde de belangenbehartiging van de cliënten van Advocatenkantoor Visser zo efficiënt en adequaat mogelijk voort te zetten.

§1.3 Doelstelling

In de periode van 6 februari 2008 tot en met 1 juni 2008 ten kantore van Advocatenkantoor Visser te Breda voor Mr. B.J. Visser naar aanleiding van een onderzoek een rapport opstellen waarin de consequenties van de per 1 januari 2008 ingevoerde vernieuwde Wsnp voor Advocatenkantoor Visser worden weergegeven, welke controleerbaar zijn aan de hand van de nieuwe en de oude Wsnp.

§1.3.1 Concretisering

Het doel van het onderzoek is het in kaart brengen van de aanpassingen in de nieuwe Wsnp en welke veranderingen dit in de praktijk met zich mee brengt. Op de oude Wsnp zijn een aantal aanpassingen aangebracht. Dit heeft geresulteerd in een nieuwe Wsnp, welke per 1 januari 2008 in werking is getreden.

Van belang is dat men bij Advocatenkantoor Visser op de hoogte gebracht wordt van de veranderingen welke de Wsnp 2008 met zich mee brengt, teneinde de belangen van de cliënten zo efficiënt en adequaat mogelijk te kunnen behandelen. De praktische en de theoretische relevantie van het onderzoek houden dan ook nauw verband met elkaar. De theoretische relevantie is te kenmerken doordat de kennis met betrekking tot de Wsnp wordt vergroot, gezien het feit dat middels het onderzoek men bij Advocatenkantoor Visser op de hoogte gesteld zal worden van de veranderingen binnen de Wsnp. De middels onderzoek verkregen informatie, over de veranderingen binnen de Wsnp, krijgt praktische relevantie, wanneer men bij Advocatenkantoor Visser de kennis betreffende deze veranderingen in de praktijk toepast. Kortom, middels de bestudering van de theoretische gegevens, te weten de oude en de nieuwe Wsnp, kan invulling worden gegeven aan de veranderingen die in de praktijk door Advocatenkantoor Visser toegepast dienen te worden.

§ 1.4 Vraagstelling

De vraagstelling voor het onderzoek bestaat uit een centrale vraag en een viertal onderzoeksvragen.

§ 1.4.1 Centrale vraag

Welke veranderingen brengt de nieuwe Wet schuldsanering natuurlijke personen welke per 1 januari 2008 is ingevoerd met zich mee en welke consequenties heeft dit voor Advocatenkantoor Visser?

§ 1.4.2 Onderzoeksvragen

- Wat is de Wet schuldsanering natuurlijke personen?
- Wat zijn de veranderingen in de nieuwe Wet schuldsanering natuurlijke personen?
- Welke rol speelt Advocatenkantoor Visser bij Wsnp-zaken?
- Welke veranderingen binnen de Wet schuldsanering natuurlijke personen zijn van belang voor Advocatenkantoor Visser?

§ 1.5 Onderzoeksopzet

Om de veranderingen binnen de Wsnp vast te kunnen stellen richt het onderzoek zich op zowel de oude, als de nieuwe Wsnp. Beide wetgevingen zijn de artefacten van de centrale onderzoekseenheid. Het zijn namelijk de objecten welke gehanteerd worden waardoor de situatie waarin een verandering binnen de Wsnp van toepassing is, gekenmerkt wordt. De betrokken personen die de veranderingen conform de nieuwe Wsnp dienen toe te passen, kunnen worden aangemerkt als de actoren. Hierbij kan gedacht worden aan de eerder genoemde betrokken partijen; de schuldenaar, de schuldeiser, de bewindvoerder, de rechtbank en de advocaat. Het onderzoek richt zich op laatstgenoemde, gezien het feit dat de opdrachtgever een advocatenkantoor is. De resultaten van het onderzoek dienen dan ook aan te geven wat de veranderingen binnen de Wsnp is en welke consequenties dit heeft voor Advocatenkantoor Visser.

§ 1.5.1 Onderzoeksmethode

Onderzocht zal worden wat de Wsnp precies is en waarom deze wet in het leven is geroepen. Uitgangspunt hierbij is de oude Wsnp. Daarnaast zal voornamelijk vakliteratuur geraadpleegd worden. Teneinde de veranderingen in de Wsnp te kunnen vaststellen zullen de oude Wsnp en de per 1 januari 2008 ingevoerde Wsnp naast elkaar worden gelegd en met elkaar worden vergeleken. Verder zal, indien relevant en betrouwbaar, gebruik worden gemaakt van informatie van het internet. Van deze informatie wordt gebruik gemaakt met het doel de bevindingen van het onderzoek aan te vullen en eventueel te verifiëren.

Om te kunnen bepalen welke consequenties de veranderingen binnen de Wsnp voor Advocatenkantoor Visser met zich mee brengt, zal worden onderzocht welke rol Advocatenkantoor Visser heeft ten aanzien van Wsnp -zaken. Dit zal worden onderzocht aan de hand van bestudering van dossiers uit het archief. Over het aantal dossiers dat bestudeerd zal worden, kan geen duidelijkheid verstrekt worden. Van belang is dat uit de dossiers blijkt hoe de verschillende procedures werken.

Het onderzoek zal een beschrijvend karakter krijgen, aangezien voornamelijk beschreven zal worden hoe de situatie is nu per 1 januari 2008 de nieuwe Wsnp is ingevoerd. Aan de hand van de bevindingen zal op correcte wijze worden omschreven welke consequenties de veranderingen binnen de Wsnp voor Advocatenkantoor Visser teweeg brengen.

Gedurende 20 weken zal onderzocht worden welke veranderingen de nieuwe Wsnp zich meebrengt en welke consequenties dit heeft voor Advocatenkantoor Visser. Het onderzoek resulteert in een rapport dat op 2 juni 2008 zal worden aangeboden aan Advocatenkantoor Visser (en de Juridische Hogeschool Avans-Fontys), waarin de veranderingen binnen de Wsnp en de daarmee samenhangende consequenties voor Advocatenkantoor Visser worden weergegeven.

§ 1.6 Opbouw

In deze scriptie zal allereerst aandacht besteed worden aan de ontstaansgeschiedenis van de Wsnp 1998. Van hieruit wordt de eerste onderzoeksvraag verder beantwoord. Het hoofdstuk over de Wsnp 1998 is de grondslag van de scriptie. Op basis hiervan worden de veranderingen die zijn ingevoerd met de Wsnp 2008 in een volgend hoofdstuk weergegeven. Hiermee wordt de tweede onderzoeksvraag beantwoord. In het daaropvolgende hoofdstuk wordt beschreven wat de rol is van Advocatenkantoor Visser ten aanzien van Wsnp-zaken. In dit zelfde hoofdstuk wordt besproken welke consequenties de veranderingen met zich meebrengen voor Advocatenkantoor Visser. Vervolgens wordt dit alles in een hoofdstuk met resultaten weergegeven. Daarna volgt een hoofdstuk met conclusies en aanbevelingen. Tenslotte zal worden teruggeblikt door middel van een evaluatie.

Hoofdstuk 2 Geschiedenis Wsnp

In dit hoofdstuk zal de ontstaansgeschiedenis van de Wsnp behandeld worden. Besproken zal worden waar het idee van de schuldsaneringsregeling oorspronkelijk vandaan komt en hoe dat idee zich in Nederland heeft ontwikkeld. Dit is een deel van het antwoord op de eerste onderzoeksvraag; Wat is de Wet schuldsanering natuurlijke personen?

§ 2.1 Ontstaan schuldregeling

Aan het einde van de 20^e eeuw veranderde in Nederland de algemene opvatting over de schuldenproblematiek van natuurlijke personen. Er werden voorstellen gedaan om te voorkomen dat mensen levenslang met een schuldenproblematiek zouden moeten leven. Een aantal voorstellen had betrekking op het reduceren van de invloeden van schuldeisers, die niet bereid waren hun medewerking te verlenen aan een akkoord. Er werd voorgesteld de schulden van natuurlijke personen, die in een uitzichtloze situatie zaten, bij rechterlijke uitspraak kwijt te schelden. Voor het verkrijgen van een schone lei zou de schuldenaar dan niet meer afhankelijk zijn van de medewerking van zijn schuldeisers. Later stelde men voor de toepasbaarheid van het dwangakkoord in faillissement te verbreden. Tevens werd voorgesteld de Gedragscode Schuldregeling wettelijk vast te leggen. Middels deze voorstellen zouden de schuldeisers bij rechterlijke uitspraak gedwongen kunnen worden mee te werken aan een akkoord.

Daarnaast kwam men met een ander voorstel, namelijk het kwijtschelden van de resterende schulden bij opheffing van het faillissement. Vervolgens stelde men voor om bij wet een schuldregeling vast te stellen. Dit voorstel was afgeleid van de Bankruptcy Reform Act van 1978 (nader te noemen Bankruptcy Reform Act) uit Amerika.¹

§ 2.1.1 De Bankruptcy Reform Act

De Bankruptcy Reform Act wordt ook wel de Bankruptcy Code genoemd. Deze is ontstaan uit twee wetsontwerpen die werden ontwikkeld als gevolg van de kritiek op de oorspronkelijke Bankruptcy Act 1898 (nader te noemen Bankruptcy Act).

Kenmerken Bankruptcy Act

De Bankruptcy Act hield in dat alle resterende schuld na het faillissement werd kwijtgescholden. Dit gold echter alleen voor de schuldenaar te goeder trouw en verkerende in een uitzichtloze situatie. De hoeveelheid gelden die de schuldenaar gedurende de procedure had voldaan, had geen invloed op de kwijtschelding van de resterende schuld. Daarnaast was toestemming van de schuldeisers niet vereist om de resterende schulden kwijt te schelden.

Kenmerkend voor de Bankruptcy Act was dat een referee werd aangesteld bij de federale District Courts (arrondissementsrechtbanken). Deze referee moest zowel administratieve als rechterlijke taken verrichten. Zijn salaris werd voldaan uit de bijdrage van de verzoeker en uit een percentage van de opbrengst. De referee stelde vervolgens een trustee aan. De taak van de trustee was de bezittingen van de schuldenaar om te zetten in gelden, welke hij vervolgens diende te verdelen over de schuldeisers. Deze trustee is vergelijkbaar met de bewindvoerder in het Nederlands recht. Een van de taken van de bewindvoerder is eveneens het te gelde maken van de boedel en uitkering daarvan aan de schuldeisers.

¹ WWW<http://www.Wsnp.rvr.org/bibliotheek/Wet%20en%20regelgeving,%20kamerstukken/totstandkoming_Wsnp.cfm?section=schuldeiser> (geraadpleegd op 6 maart 2008)

De wet was van toepassing op vrijwillige en onvrijwillige executies. Boeren en arbeiders met een maximaal inkomen van \$1500 genoten bescherming tegen de onvrijwillige procedures. De vrijwillige procedure was in eerste instantie slechts toegankelijk voor niet rechtspersonen. Vanaf 1910 kwam hier verandering in en werd de vrijwillige procedure ook mogelijk voor rechtspersonen, niet zijnde lokale overheden, voor spoorwegmaatschappijen en voor verzekering- en bankwezen. De mogelijkheid om een minderheid van schuldeisers een dwangakkoord op te leggen was beperkt. Verder stelden de staten vast welke goederen werden vrijgesteld van beslaglegging.

Veranderingen Bankruptcy Act

Sinds 1898 zijn er verschillende veranderingen doorgevoerd in de Bankruptcy Act. De meest ingrijpende veranderingen waren het gevolg van de Chandler Act van 1938. De reorganisatie van overheden en ondernemingen werd vereenvoudigd, arbeiders kregen de mogelijkheid middels een regeling hun schulden aan de schuldeisers te voldoen en het salaris van de referees werd bekostigd door de federale overheid.²

Na de Tweede Wereldoorlog was er een forse toename van het aantal faillissementen en kwam er steeds meer kritiek op het faillissementssysteem. Als gevolg hiervan werd in 1967 een onderzoek uitgevoerd door de onderzoekers Stanley & Girth van het Brookings-Instituut. Dit was een onafhankelijke instelling. Stanley & Girth kwamen tot de conclusie dat de faillissementsprocedure vernieuwd diende te worden. Ze stelden voor de rechterlijke en administratieve functies te scheiden. De rechtbank diende zich nog slechts te richten op het beslechten van geschillen. Verder moest naar hun inzichten een bureau opgericht worden, teneinde het merendeel van de faillissementen administratief af te wikkelen. Hierbij was de garantie van een eerlijk, integer en snel faillissementssysteem van belang. Schuldenaren moesten financiële hulpverlening krijgen, bekostigd vanuit de algemene middelen. Het bureau zou vanuit de uitvoerende macht bestuurd worden en in verschillende districten een vestiging krijgen. Op federaal niveau moest worden vastgesteld welke goederen van beslag werden vrijgesteld. Het hanteren van een eenduidige procedure stond centraal.³

In 1970 stelde de Amerikaanse overheid een Commissie in naar aanleiding van het toegenomen aantal faillissementen. Het rapport dat deze Commissie in 1973 uitbracht vertoonde veel overeenkomsten met het rapport van Stanley & Girth van het Brookings-Instituut. De Commissie stelde een wetsontwerp op dat ook wel de Commission's Bill werd genoemd. Hierin stond dat faillissementsrechters aangesteld moesten worden. Zij zouden de bevoegdheid krijgen om geschillen te beslechten. Een faillissementsbureau zou verder zorg moeten dragen voor administratieve verwerking van de overige faillissementszaken. De taken van de trustee zouden door dit faillissementsbureau uitgevoerd moeten worden, tenzij de schuldenaar een gekozen trustee prefereerde. Tot slot moesten schuldenaren geadviseerd worden omtrent hun schuldenproblematiek. Zij moesten geïnteresseerd raken in het doorlopen van de procedure, teneinde een schone lei te verkrijgen.⁴

Korte tijd later ontwikkelde de Amerikaanse vereniging van Bankruptcy Judges haar eigen wetsontwerp, de Judges Bill. De rechters hadden vooral kritiek op de in de Commission's Bill voorgestelde administratieve afhandeling van faillissementszaken door een faillissementsbureau. Uiteindelijk bereikte men in oktober 1977 een compromis. Zo kwam de Bankruptcy Reform Act tot stand, welke op 1 november 1979 in werking trad.

Teneinde de reeds ontwikkelde jurisprudentie te verwerken, werden vele technische veranderingen doorgevoerd. Daarnaast zijn er een aantal essentiële aanpassingen op de Bankruptcy Act opgenomen in de Bankruptcy Reform Act.

² WWW<http://www.curatoren.nl/fo/docs/amerikaans_f_recht.pdf> (geraadpleegd op 13 maart 2008)

³ WWW<http://www.curatoren.nl/fo/docs/amerikaans_f_recht.pdf> (geraadpleegd op 13 maart 2008)

⁴ WWW<http://www.curatoren.nl/fo/docs/amerikaans_f_recht.pdf> (geraadpleegd op 13 maart 2008)

Bepalingen Bankruptcy Reform Act

Er werd bepaald dat, met de inwerkingtreding van de Bankruptcy Reform Act, de faillissementsrechter voortaan onderdeel zou zijn van de algehele federale arrondissementsrechtbanken. Daarnaast kwam er geen faillissementsbureau voor de administratieve afhandeling van faillissementszaken. De faillissementsrechter moest echter zoveel mogelijk van zijn administratieve plichten worden vrijgesteld. Binnen een klein team moesten de faillissementszaken bij toerbeurt worden waargenomen. De trustee bleef verantwoordelijk voor de liquidatie. Daarnaast stelde men een standing trustee aan voor de schuldregelingen. Deze had de taak de schuldenaar te adviseren. De betalingen, zoals vermeld in het terugbetalingplan, moest de schuldenaar aan de standing trustee verrichten. Het salaris van de standing trustee werd opgenomen in het terugbetalingplan. Tevens is vastgesteld dat een ieder met een vast inkomen in aanmerking kwam voor een schuldregeling. Verder werd het maximale schuldenlimiet vastgesteld op \$100.000 schuld aan schuldeisers zonder zekerheidstelling en op \$350.000 schuld aan schuldeisers met zekerheidstelling. Voor kwijtschelding van de resterende schulden was de toestemming van de schuldeisers zonder zekerheidstelling niet meer vereist. Een zekerheidstelling houdt in dat de schuldenaar de schuldeiser de garantie geeft dat de vordering voldaan zal worden, of dat de schuldeiser de mogelijkheid verschaft wordt zijn vordering voldaan te krijgen. Schuldeisers met een zekerheidsrecht zijn vergelijkbaar met schuldeisers in Nederland die een preferente vordering hebben. Schuldeisers zonder zekerheidsstelling kunnen gelijkgesteld worden met de concurrente schuldeisers in Nederland.

In het geval van consumentenschulden genoot voortaan ook de medeschuldenaar rechtsbescherming. De mogelijkheden voor kwijtschelding van de resterende schuld werden uitgebreid, teneinde de schuldregelingen aantrekkelijk te maken voor schuldenaren.⁵

§ 2.1.2 Ontwikkelingen in Nederland

In navolging op het voorstel tot een wettelijke schuldenregeling, dat was afgeleid van de Bankruptcy Reform Act, stelde Minister van Justitie Frits Korthals op 1 mei 1986 een commissie in, bestaande uit juristen. Onder voorzitterschap van mr. F.H.J. Mijnsen, een lid van de Hoge Raad, moest deze Commissie Mijnsen een advies uitbrengen over de herziening van de Faillissementswet.⁶ De Commissie Mijnsen werd ingesteld, vlak voordat het wetsvoorstel Wet beslag loon, sociale uitkeringen en andere periodieke betalingen (nader te noemen Wbleu) in 1989 in de Tweede kamer werd behandeld. Het wetsvoorstel Wbleu hield in dat voor zowel inkomen uit loon, als voor inkomen uit een uitkering beslaglegging mogelijk gemaakt moest worden. Dit was tegenstrijdig met de opkomende gedachtegang van een schone lei voor schuldenaren. Derhalve stelde men in de Tweede Kamer voor te wachten op het rapport van de Commissie Mijnsen, alvorens de Wbleu te behandelen. Een negatieve reactie op dit voorstel leidde ertoe dat kamerlid Biesheuvel van de CDA de motie indiende *‘dat het wenselijk is dat de schuldenlast van privépersonen, niet ondernemer zijnde, na verloop van tijd beëindigd wordt’*. Daarbij verzocht hij de regering *‘de mogelijkheden daartoe te onderzoeken en de Kamer van de bevindingen op de hoogte te stellen’*. Duidelijk was dat ook in politiek Nederland behoefte bestond aan een oplossing voor mensen met een uitzichtloze schuldenproblematiek.⁷

⁵ WWW<http://www.curatoren.nl/fo/docs/amerikaans_f_recht.pdf> (geraadpleegd op 13 maart 2008)

⁶ WWW<http://www.curatoren.nl/fo/docs/amerikaans_f_recht.pdf> (geraadpleegd op 13 maart 2008)

⁷ WWW<http://www.Wsnp.rvr.org/bibliotheek/Wet%20en%20regelgeving,%20kamerstukken/totstandkoming_Wsnp.cfm?section=schuldeiser> (geraadpleegd op 6 maart 2008)

Rapport Commissie Mijnsen

Op 24 oktober 1989 publiceerde de Commissie Mijnsen haar rapport aangaande de wijziging van de Faillissementswet. Naast het opnemen van een regeling in de Faillissementswet voor een surseance van betaling voor rechtspersonen of natuurlijk personen, adviseerde de commissie een regeling in de Faillissementswet op te nemen voor een surseance van betaling voor natuurlijk personen zonder onderneming of met een onderneming van maximaal twintig werknemers.⁸

Er kwam veel kritiek op de voorstellen uit het rapport van de Commissie Mijnsen. Echter op het ontwerp van een wettelijke schuldsaneringsregeling bleef de kritiek uit. Net als in Amerika zou het ook in Nederland voor de schuldenaar mogelijk gemaakt moeten worden uit een uitzichtloze schuldenproblematiek te geraken en met een schone lei verder te gaan, zonder de schuldeisers al te veel te benadelen. De voorstellen van de Commissie Mijnsen waren duidelijk gebaseerd op de Amerikaanse Bankruptcy Reform Act. Naar aanleiding van het rapport van de Commissie Mijnsen begon het Ministerie van Justitie met de ontwikkeling van de Wsnp. In 1991 oordeelde de SER positief over het wetsvoorstel Wsnp.⁹ De SER is de Sociaal Economische Raad bestaande uit onafhankelijke kroonleden, werkgevers en werknemers. Zij heeft de taak de regering en het parlement te adviseren met betrekking tot het te voeren sociaal en economisch beleid. Daarnaast heeft zij een bestuurlijke en toezichhoudende taak.¹⁰

Behandeling wetsvoorstel Wsnp

In december 1992 diende Minister van Justitie Kosto het wetsvoorstel Wsnp in bij het kabinet Lubbers III van de Tweede Kamer. In oktober 1995 nam het kabinet Kok I het wetsvoorstel aan.¹¹ Winnie Sorgdrager was toen Minister van Justitie.¹² De Tweede Kamer wijzigde slechts een aantal punten van het wetsvoorstel Wsnp. De standaard looptijd van de schuldsaneringsregeling werd verkort van 5 jaar naar 3 jaar. Daarnaast zijn de mogelijkheden om een levensverzekering uit te kopen ten voordele van de schuldeisers verruimd en nauwgezet omschreven. Verder heeft men de verhouding betreffende het uitbetalen van preferente en concurrente schuldeisers gereduceerd van 3:1 naar 2:1. Dit betekent dat preferente schuldeisers slechts twee maal, in plaats van drie maal zoveel gelden uitbetaald krijgen als concurrente schuldeisers.¹³

In 1996 publiceerde het Nederlands Juristenblad een artikel van advocaat Van Hees, waarin hij aangaf dat naar zijn mening de Wsnp te ingewikkeld was. Er was volgens hem te veel geld mee gemoeid en het zou een hoge werkdruk voor de rechtbanken met zich meebrengen. Dit veroorzaakte de nodige scepsis binnen de Eerste Kamer, waardoor de behandeling van het wetsvoorstel Wsnp vertraging opliep. Teneinde een oplossing te ontwikkelen voor de bezwaarpunten van de Eerste Kamer en advocaat Van Hees, stelde de Vereniging Insolventierecht Advocaten de Commissie Schone Lei aan.¹⁴ De Vereniging Insolventierecht Advocaten, ook wel Insolad genoemd, is een vereniging van de Nederlandse Orde van Advocaten. Deze is gespecialiseerd op het gebied van het insolventierecht.¹⁵

⁸ WWW<http://www.curatoren.nl/fo/docs/amerikaans_f_recht.pdf> (geraadpleegd op 13 maart 2008)

⁹ WWW<http://www.Wsnp.rvr.org/bibliotheek/Wet%20en%20regelgeving,%20kamerstukken/totstandkoming_Wsnp.cfm?section=schuldeiser> (geraadpleegd op 6 maart 2008)

¹⁰ WWW<<http://www.ser.nl/>> (geraadpleegd op 7 april 2008)

¹¹ Polak 2005, p. 301

¹² WWW<http://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_Nederlandse_ministers_van_Justitie> (geraadpleegd op 10 april 2008)

¹³ WWW<http://www.Wsnp.rvr.org/bibliotheek/Wet%20en%20regelgeving,%20kamerstukken/totstandkoming_Wsnp.cfm?section=schuldeiser> (geraadpleegd op 6 maart 2008)

¹⁴ WWW<http://www.Wsnp.rvr.org/bibliotheek/Wet%20en%20regelgeving,%20kamerstukken/totstandkoming_Wsnp.cfm?section=schuldeiser> (geraadpleegd op 6 maart 2008)

¹⁵ WWW<<http://www.insolad.nl/overinsolad>>(geraadpleegd op 3 mei 2008)

De Commissie Schone Lei

De Commissie Schone Lei was samengesteld uit rechters, advocaten, de voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) en prof. Mr. N.J.H. Huls. Teneinde de rechterlijke macht te ontlasten, stelde de Commissie Schone Lei voor dat een schuldenaar zich slechts tot de rechtbank zou kunnen wenden met een verklaring, afkomstig van het college van B&W van zijn woonplaats, dat een minnelijke schuldregeling niet mogelijk is. Daarnaast stelde de Commissie Schone Lei voor dat indien een schuldsaneringsregeling geen perspectief zou bieden, deze snel beëindigd zou moeten worden. Dit wordt ook wel aangeduid als de vereenvoudigde afwikkeling van de schuldsaneringsregeling. Op 13 oktober 1997 werden deze voorstellen ingediend door Minister Sorgdrager, de toenmalige Minister van Justitie. Met betrekking tot het financiële plaatje van de Wsnp bood het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een structurele bijdrage van 25 miljoen gulden toentertijd (= €11,3 miljoen).¹⁶ De Eerste Kamer heeft in juni 1998 het wetsvoorstel aangenomen. Op 1 december datzelfde jaar is de Wsnp in werking getreden.¹⁷

§ 2.2 Conclusie

Het idee voor de Wsnp 1998 afkomstig is vanuit Amerika. De schuldsaneringsregeling komt dan ook overeen met de uit Amerika afkomstig zijn Bankruptcy Reform Act 1978. Aan het einde van de 20^e eeuw is in Nederland de ontwikkeling van een schuldsaneringsregeling begonnen. Op basis van een voorstel, dat overeenkwam met de Bankruptcy Reform Act 1978, is de Commissie Mijnsen ingesteld. Deze kwam met het wetsvoorstel Wbleu. Na veel kritiek en aanpassingen op dit wetsvoorstel van de Commissie Mijnsen, kwam de Commissie Schone Lei met een oplossing. Uiteindelijk is het wetsvoorstel Wsnp in juni 1998 aangenomen en in december datzelfde jaar in werking getreden.

¹⁶ WWW<http://www.Wsnp.rvr.org/bibliotheek/Wet%20en%20regelgeving,%20kamerstukken/totstandkoming_Wsnp.cfm?section=schuldeiser> (geraadpleegd op 6 maart 2008))

¹⁷ Polak 2005, p. 302

Hoofdstuk 3 De Wet schuldsanering natuurlijke personen 1998

Dit hoofdstuk geeft een inhoudelijke beantwoording op de eerste onderzoeksvraag: Wat is de Wet schuldsanering natuurlijke personen? Nadat eerst de mogelijkheden binnen de faillissementswet zijn besproken, worden achtereenvolgens behandeld: de doelstellingen, de vereisten en afwijzingsgronden, het verzoekschrift, de uitspraak van de rechtbank, de taken van de bewindvoerder en van de rechter-commissaris, de consequenties, de verificatie van de vorderingen, het akkoord, het saneringsplan, de behandeling door de rechtbank, de vereffening, de beëindiging van de schuldsaneringsregeling en tot slot de mogelijkheden voor het instellen van rechtsmiddelen.

§ 3.1 Mogelijkheden faillissementswet

De Wsnp is ontwikkeld, aangezien men de faillissementswet wilde aanpassen. Daarnaast werd in Nederland steeds meer de Amerikaanse gedachte overgenomen dat natuurlijke personen niet meer oneindig met een uitzichtloze schuldenproblematiek zouden moeten leven. Aangezien de Wsnp overeenkomt met het faillissement en de surseance van betaling, is de wettekst opgenomen in Titel III van de Faillissementswet¹⁸.

Binnen de faillissementswet zijn er vier mogelijkheden om een einde te maken aan een uitzichtloze schuldenproblematiek:

1. minnelijk traject;
2. faillissement;
3. surseance van betaling;
4. wettelijke schuldsaneringsregeling.

Ad. 1 Het minnelijk traject

Een natuurlijk persoon met een enorme schuldenproblematiek heeft de mogelijkheid zich te wenden tot de gemeente van zijn woonplaats. Vervolgens verwijst de gemeente de schuldenaar door naar een schuldhulpverlener. Dit is meestal een persoon in dienst van de gemeente of een gemeentelijke kredietbank. De schuldhulpverlener beoordeelt vervolgens of er mogelijkheden zijn voor schuldhulpverlening. Indien de schuldenaar naar het oordeel van de schuldhulpverlener geholpen kan worden, wordt er een betalingsvoorstel opgesteld. Het doel hiervan is het treffen van een minnelijk akkoord met de schuldeisers. Er wordt dan buiten de rechtbank om een regeling getroffen met de schuldeisers, teneinde de schuldenproblematiek van de schuldenaar op te lossen.¹⁹ Het minnelijk akkoord kan bereikt worden in de vorm van schuldbemiddeling of in de vorm van schuldsanering.

Schuldbemiddeling, het woord spreekt al voor zich. De schuldhulpverlener stelt een betalingsregeling voor aan de schuldeisers. Deze betalingsregeling betreft een bedrag dat maandelijks door de schuldenaar voldaan zal worden. Doorgaans zal een som worden voldaan van het inkomen minus het vrij te laten bedrag. Het vrij te laten bedrag is ongeveer gelijk aan de bijstandsnorm. Hiervan moet de schuldenaar redelijkerwijs in zijn levensonderhoud kunnen voorzien. De schuldeisers worden maandelijks betaald. Alle inkomsten boven het vrij te laten bedrag dienen ten goede van de schuldeisers te komen. Minimaal één maal per jaar moet de schuldenaar verantwoording afleggen aan de schuldhulpverlener over het inkomen van de afgelopen periode. Op deze wijze wordt de naleving van de betalingsregeling gecontroleerd. Gedurende drie jaren onderhoudt de schuldenaar contact met de schuldeisers en de schuldhulpverlener.²⁰

Bij schuldsanering verstrekt de gemeentelijke kredietbank een saneringskrediet aan de schuldenaar. Het bedrag van deze lening is de aflossingscapaciteit van de schuldenaar en wordt berekend aan de hand van het vrij te laten bedrag. De kosten en rente worden op dit bedrag in mindering gebracht,

¹⁸ Polak 2005, p. 302

¹⁹ WWW<<http://www.schulden.nl/php/inhoud.php?naam=minnelijk>> (geraadpleegd op 4 maart 2008)

²⁰ WWW<http://www.schulden.nl/php/pop_up.php?naam=Schuldbemiddeling> (geraadpleegd op 4 maart 2008)

voordat de schulden aan de schuldeisers worden voldaan. Alsdan heeft de schuldenaar nog slechts één schuldeiser, namelijk de gemeentelijke kredietbank. Gedurende drie jaren dient de schuldenaar het aan hem verleende krediet af te lossen aan de gemeentelijke kredietbank. Controles vinden bij schuldsanering niet plaats. Daarnaast is er verder geen contact meer met de schuldeisers, aangezien hun vorderingen zijn voldaan.²¹

Veranderingen in het inkomen zijn van invloed bij schuldbemiddeling. Bij verhoging van het inkomen dient ook de aflossingscapaciteit vergroot te worden. Bij verlaging van het inkomen wordt de aflossingscapaciteit lager. Bij schuldsanering blijft de aflossingscapaciteit constant, ondanks eventuele inkomensveranderingen.²²

Indien de schuldeisers niet bereid zijn tot het sluiten van een akkoord in het minnelijk traject, kan de schuldenaar bij de rechtbank een verzoek indienen voor faillissement, surseance van betaling of een wettelijke schuldsaneringsregeling.²³

Ad. 2 Faillissement

Faillissement is een algemeen beslag op het totale vermogen van de schuldenaar ten behoeve van de schuldeisers. Het gehele vermogen van de schuldenaar wordt te gelde gemaakt. Uit de opbrengst worden de vorderingen van de schuldeisers voor zover mogelijk voldaan.

Ad. 3 Surseance van betaling

Bij surseance van betaling verkrijgt de schuldenaar uitstel van betaling van de schuldeisers. De schuldenaar wordt dan in de gelegenheid gesteld orde op zaken te stellen en eventueel over te gaan tot sanering van zijn bedrijf.²⁴

Ad. 4 Wettelijke schuldsaneringsregeling

De Wsnp is een regeling betreffende de schuldenproblematiek van natuurlijke personen. Middels deze regeling krijgen natuurlijke personen met een enorme schuldenlast de mogelijkheid om uit deze problematiek te geraken. Gedurende een periode van drie jaren dienen zij zich aan alle uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen te houden. Aan het einde van de schuldsaneringsregeling gaat de rechtbank na of aan alle verplichtingen is voldaan. Indien dit het geval is, verkrijgt de schuldenaar een schone lei. De aan het einde van de schuldsaneringsregeling resterende schuldenlast wordt hem dan kwijtgescholden.

In dit onderzoek is hoofdzakelijk deze laatste mogelijkheid van belang. Voordat men een verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling kan indienen, moet men namelijk eerst het minnelijk traject hebben doorlopen. Dit is dus enigszins relevant. Aan het minnelijk traject zal verder echter weinig aandacht worden gegeven. In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de inhoud van de Wet Schuldsaneringsregeling Natuurlijke Personen welke van 1 december 1998 tot 1 januari 2008 van kracht is geweest.

²¹ WWW<http://www.schulden.nl/php/pop_up.php?naam=sch_san> (geraadpleegd 5 maart 2008)

²² WWW<http://www.schulden.nl/php/pop_up.php?naam=Schuldbemiddeling> (geraadpleegd op 4 maart 2008) &
WWW<http://www.schulden.nl/php/pop_up.php?naam=sch_san> (geraadpleegd op 5 maart 2008)

²³ WWW<http://www.kvk.nl/wettenenregels/500_Faillissementswet/wetschuldsaneringnatuurlijkepersonen/Hetaanvragenvanwettelijkeschuldsaner.asp> (geraadpleegd op 14 februari 2008)

²⁴ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 99

§ 3.2 Doelstellingen van de Wsnp

De Wsnp is om een drietal redenen ingevoerd.

De eerste reden is dat natuurlijke personen de mogelijkheid behoren te krijgen om uit de benarde positie te geraken, waarin zij als gevolg van hun enorme schuldenproblematiek verkeren. Ze moeten met een schone lei kunnen beginnen.

Ten tweede wil men door middel van de Wsnp het aantal faillissementen van natuurlijke personen reduceren.

Tenslotte dient de Wsnp ertoe dat er geen beroep op de rechtbank gedaan hoeft te worden. Men wil door middel van deze wet de totstandkoming van minnelijke schuldsaneringsregelingen bevorderen.²⁵

§ 3.3 Vereisten en afwijzingsgronden

Een schuldenaar dient aan een aantal vereisten te voldoen om in aanmerking te komen voor de schuldsaneringsregeling. Daarnaast zijn er een aantal gronden waarop de rechtbank het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling moet afwijzen. Er bestaan tevens gronden die de mogelijkheid bieden het verzoek af te wijzen. In het laatste geval is de rechtbank hiertoe echter niet verplicht.

§ 3.3.1 Vereisten

Om in aanmerking te komen voor een schuldsaneringsregeling dient de schuldenaar een natuurlijk persoon te zijn. Daarbij is vereist dat de schuldenaar inmiddels is gestopt met het betalen van zijn schulden, of het is redelijkerwijs voorzienbaar dat de schuldenaar in de toekomst de betaling van zijn schulden niet zal kunnen continueren.²⁶ Dit is ook van toepassing op natuurlijke personen in de uitoefening van een zelfstandig beroep of bedrijf. Rechtspersonen vallen echter niet onder de toepassing van de schuldsaneringsregeling.²⁷ Verder kan een schade- of levensverzekeraar²⁸ of een kredietinstelling niet in aanmerking komen voor een schuldsaneringsregeling natuurlijke personen.²⁹ Het betreft hier een kredietinstelling, zijnde een onderneming of instelling, welke opvorderbare gelden verkrijgt en voor eigen rekening kredietuitzettingen of beleggingen verricht, dan wel zijnde een onderneming of instelling die gelden ter beschikking krijgt in ruil voor de uitgave van elektronisch geld waarmee betalingen kunnen worden verricht.³⁰

§ 3.3.2 Afwijzingsgronden

Er zijn zowel imperatieve als facultatieve gronden voor afwijzing van een schuldsaneringsregeling. Indien er sprake is van een imperatieve afwijzingsgrond, is de rechtbank ertoe gehouden de schuldsaneringsregeling af te wijzen. De rechtbank is dit echter niet verplicht indien een facultatieve afwijzingsgrond van toepassing is.³¹

De rechtbank is verplicht het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling af te wijzen als verwacht wordt dat de schuldenaar de mogelijkheid heeft de betaling van zijn schulden te continueren. Verder is de rechtbank verplicht het verzoek van de schuldenaar af te wijzen wanneer gerechtvaardigde angst bestaat dat de schuldeisers gedupeerd zullen worden, of dat de schuldenaar niet zal voldoen aan zijn uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen. Ten slotte dient het verzoek afgewezen te worden indien, ten aanzien van de schuldenaar, al een schuldsaneringsregeling van toepassing is.³²

²⁵ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 109-110

²⁶ art. 284 lid 1 Fw

²⁷ Polak 2005, p. 305

²⁸ art. 213 sub a Fw jo. art. 1 sub h Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993

²⁹ art. 284 lid 5 Fw

³⁰ art. 212g lid 1 sub a Fw jo. art. 1 lid 1 sub a Wet toezicht kredietwezen 1992

³¹ Polak 2005, p. 313

³² art. 288 lid 1 Fw

De rechtbank kan het verzoek van de schuldenaar mogelijkwerijs afwijzen, indien ten aanzien van de schuldenaar al een faillissement of schuldsaneringsregeling van toepassing is verklaard in de tien jaar voorafgaande aan de dag van zijn verzoek. Daarnaast heeft de rechtbank de mogelijkheid het verzoek van de schuldenaar af te wijzen, wanneer redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de schuldenaar niet te goeder trouw is geweest ten aanzien van zijn schulden.³³

De laatstgenoemde facultatieve afwijzingsgrond is een van de vier mogelijkheden om te bepalen of de schuldenaar te goeder trouw heeft gehandeld.

Een tweede mogelijkheid om de goede trouw van de schuldenaar vast te stellen, is de tussentijdse beëindiging van de schuldsaneringsregeling. De schuldenaar verkrijgt dan geen schone lei.³⁴

Ten derde kan bij de reguliere beëindiging van de schuldsaneringsregeling worden vastgesteld dat de schuldenaar wegens toerekenbare tekortkomingen geen schone lei verdient.³⁵

De vierde mogelijkheid is dat men na de beëindiging van de schuldsaneringsregeling constateert dat de schuldenaar gedurende de regeling niet te goeder trouw is geweest. Alsdan kan de reeds toegekende schone lei de schuldenaar worden ontnomen.³⁶

De rechtbank baseert met de toetsing van de goede trouw van de schuldenaar zijn uitspraak niet slechts op de feiten, maar spreekt tevens een waardeoordeel uit.³⁷

§ 3.4 Verzoek

De schuldenaar moet het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling middels een, door hem of een gevolmachtigde, ondertekend verzoekschrift indienen bij de rechtbank van zijn woonplaats.³⁸ Wanneer de schuldenaar gehuwd is in gemeenschap van goederen, of een geregistreerd partnerschap in gemeenschap van goederen is aangegaan, is de medewerking van de echtgenoot, of de geregistreerd partner vereist.³⁹

Het college van B&W van de woonplaats van de schuldenaar is eveneens bevoegd een verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling ten aanzien van de schuldenaar in te dienen.⁴⁰ Schuldeisers zijn niet bevoegd de rechtbank te verzoeken om de schuldsaneringsregeling op de schuldenaar van toepassing te verklaren.

Een verzoek tot toepassing van de schuldsaneringsregeling gaat boven een verzoek voor faillissement, indien beide verzoekprocedures aanhangig zijn. De schuldsaneringsregeling is immers ingevoerd teneinde de faillissementen van natuurlijke personen te reduceren.⁴¹

§ 3.4.1 Vereisten verzoekschrift

Het verzoekschrift dient aan een aantal vereisten te voldoen. In het verzoekschrift, of in een bijlage bij het verzoekschrift, dient te worden opgenomen een staat van baten en schulden van de boedel⁴², een gespecificeerde opgave van de door de schuldenaar te verwerven inkomsten, een gespecificeerde opgave van de vaste lasten van de schuldenaar en een opgave van de inkomsten en vaste lasten van de echtgenoot, of de geregistreerd partner, indien er sprake is van een huwelijk, of van een geregistreerd partnerschap. Verder is een gemotiveerde verklaring nodig van het college van B&W van de woonplaats van de schuldenaar, of van een schuldhulpverlenende organisatie. Deze verklaring wordt ook wel de ‘285-verklaring’ genoemd. De ‘285-verklaring’ heeft betrekking op de aflossingscapaciteit van de schuldenaar en op het feit dat de schuldenaar redelijkerwijs geen akkoord met de schuldeisers heeft weten te bereiken in het minnelijk traject.⁴³

³³ art. 288 lid 2 Fw

³⁴ art. 350 Fw & Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 110

³⁵ art. 358 Fw & Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 110

³⁶ art. 358a Fw & Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 110

³⁷ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 110

³⁸ art. 284 lid 2 jo art. 2 Fw

³⁹ art. 284 lid 3 Fw

⁴⁰ art. 284 lid 4 Fw

⁴¹ Polak 2005, p. 308

⁴² art. 285 lid 1 sub a jo. art. 96 Fw

⁴³ art. 285 lid 1 Fw

Voor de schuldenaar is het onmogelijk te controleren of de ‘285-verklaring’ van art. 285 lid 1 sub e Fw daadwerkelijk is afgegeven. Derhalve is toepassing van de schuldsaneringsregeling toch mogelijk, indien het college van B&W, dan wel de schuldhelpverlenende organisatie, de verklaring weigert af te geven, terwijl dit redelijkerwijs niet geweigerd had mogen worden. De schuldenaar dient dan slechts nog aan te tonen dat hij de ‘285-verklaring’ heeft aangevraagd.⁴⁴

Uiterlijk tot op de vijftiende dag voorafgaande aan de verificatievergadering kan een ontwerpsaneringsplan, een gemotiveerde opgave voor een periode van vijf jaren van eventuele wijzigingen in het inkomen van de schuldenaar (en eventueel van zijn echtgenoot of geregistreerd partner), een opgave van de goederen en het eventueel daarop berustende pand, hypotheek of retentierecht, een opgave van de aard en het bedrag van de vorderingen waar de schuldenaar borg voor staat of medeschuldenaar van is, een of meerdere toelichtingen op het aangeboden en afgewezen buitengerechtigde akkoord en alle andere voor het saneringsplan relevante gegevens bij het verzoekschrift worden opgenomen.⁴⁵

§ 3.4.2 Inzage

Het verzoekschrift, inclusief de bijbehorende stukken, wordt ter inzage neergelegd bij de griffie van de rechtbank. Iedereen kan deze kosteloos inzien vanaf de dag dat de toepassing van de schuldsaneringsregeling is uitgesproken.⁴⁶

§ 3.5 Uitspraak

De uitspraak op het verzoek geschiedt zo spoedig mogelijk.⁴⁷ De schuldsaneringsregeling kan dan zo snel mogelijk in werking treden. Ter bescherming van de schuldenaar tracht men hiermee te voorkomen dat de schuldeisers bewust op het laatste moment gebruik zullen maken van hun rechten.⁴⁸

§ 3.5.1 Beslissing

De rechtbank kan de volgende drie beslissingen nemen op het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling:

1. definitieve toepassing;
2. voorlopige toepassing;
3. afwijzing.

Ad.1. Definitieve toepassing

De rechtbank kan bij toewijzing van het verzoek de schuldsaneringsregeling definitief van toepassing verklaren. Dit zal geschieden indien de schuldenaar voldoet aan de vereisten. Bij toewijzing van het verzoek is de schuldsaneringsregeling van toepassing vanaf de aanvang van de dag waarop de rechtbank de uitspraak heeft gedaan.⁴⁹

⁴⁴ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 113

⁴⁵ art. 285 lid 2 Fw

⁴⁶ art. 286 Fw

⁴⁷ art. 287 lid 1 Fw

⁴⁸ Polak 2005, p. 308

⁴⁹ art. 287 lid 1 Fw

Ad.2. Voorlopige toepassing

Indien bij het verzoekschrift behorende gegevens ontbreken kan de schuldsaneringsregeling slechts voorlopig van toepassing worden verklaard. Vervolgens heeft de schuldenaar de mogelijkheid deze gegevens binnen een termijn van hooguit eenentwintig dagen aan te vullen.⁵⁰ In de praktijk prefereert men echter aanhouding van de zaak, totdat de vereiste gegevens compleet zijn. Alsdan kan de schuldsaneringsregeling direct definitief van toepassing verklaard worden, dan wel direct worden afgewezen.⁵¹

De rechtbank dient, uiterlijk binnen achtentwintig dagen nadat de schuldsaneringsregeling voorlopig van toepassing is verklaard, een beslissing te nemen omtrent het definitief van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling. Om tot een juiste beslissing te kunnen komen heeft de rechtbank de mogelijkheid om de schuldenaar, de rechter-commissaris, de bewindvoerder en een of meerdere schuldeisers te horen.⁵²

Indien de schuldenaar de vereiste gegevens niet binnen eenentwintig dagen heeft verstrekt, zal de rechtbank de definitieve toepassing van de schuldsaneringsregeling niet uitspreken. Ontbreekt echter de ‘285-verklaring’, doordat het college van B&W, dan wel de schuldhulpverlenende organisatie, weigert de verklaring af te geven, terwijl dit redelijkerwijs niet geweigerd had mogen worden, dan kan de schuldsaneringsregeling alsnog definitief van toepassing worden verklaard.⁵³ De schuldenaar heeft hier immers geen controle over en dient derhalve beschermd te worden tegen onjuiste handelingen van het college van B&W of de schuldhulpverlenende organisatie.⁵⁴

De schuldsaneringsregeling moet voorlopig van toepassing verklaard worden, wanneer het verzoek om toepassing is ingediend door het college van B&W, of door de schuldhulpverlenende organisatie. De rechtbank roept de schuldenaar dan op om gehoord te worden.⁵⁵ De schuldenaar krijgt ook hier de mogelijkheid om de ontbrekende gegevens, die bij het verzoekschrift horen, binnen een termijn van hooguit eenentwintig dagen aan te vullen.⁵⁶

Indien definitieve toepassing van de schuldsaneringsregeling wordt afgewezen, vervalt de voorlopige toepassing van de schuldsaneringsregeling met ingang van de dag waarop de uitspraak van de afwijzing van de definitieve toepassing in kracht van gewijsde is gegaan.⁵⁷

Ad.3. Afwijzing

Indien een of meerdere van voormelde afwijzingsgronden van toepassing zijn, kan de rechtbank beslissen het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling af te wijzen. Indien sprake is van een of meer imperatieve afwijzingsgronden is de rechtbank verplicht het verzoek af te wijzen. Deze verplichting heeft hij niet indien sprake is van een facultatieve afwijzingsgrond. Tenslotte kan de rechtbank het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling definitief afwijzen, indien in eerste instantie het verzoek voorlopig van toepassing is verklaard, maar de schuldenaar na het verstrijken van de termijn van 21 dagen in gebreke is gebleven met het aanleveren van de bij het verzoekschrift behorende gegevens.⁵⁸

⁵⁰ art. 287 lid 2 Fw

⁵¹ Polak 2005, p. 312

⁵² art. 287 lid 4 Fw

⁵³ art. 287 lid 5 Fw

⁵⁴ Polak 2005, p. 312

⁵⁵ art. 287 lid 7 Fw

⁵⁶ art. 287 lid 8 Fw

⁵⁷ art. 287 lid 6 Fw

⁵⁸ art. 287 lid 5 Fw

§ 3.5.2 Vonnis

De rechtbank beslist bij vonnis in het openbaar.⁵⁹ Dit is uitzonderlijk, aangezien normaliter de beslissing op een verzoekschrift geschied bij beschikking.

Indien de rechtbank het verzoek tot toepassing van de schuldsaneringsregeling afwijst, geldt een motiveringsplicht. De rechtbank dient grondig te motiveren waarom de schuldsaneringsregeling niet van toepassing verklaard dient te worden. Het verzoek kan niet enkel worden geweigerd op grond dat het niet of onvoldoende aannemelijk is dat de vorderingen van de schuldeisers geheel of gedeeltelijk zullen worden voldaan.⁶⁰ De schuldenaar kan door de rechtbank niet ambtshalve in staat van faillissement verklaard worden, bij de afwijzing van het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling.⁶¹

Indien de rechtbank het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling definitief dan wel voorlopig toewijst, wordt in het vonnis een bewindvoerder aangesteld en een rechter-commissaris benoemt.⁶² In het vonnis bepaalt de rechtbank dat de voor de schuldenaar bestemde brieven en telegrammen, door de bewindvoerder geopend dienen te worden.⁶³ Na de uitspraak stelt de griffier van de rechtbank de posterijen hier onmiddellijk van op de hoogte.⁶⁴

In het vonnis kan de rechtbank de dag, het uur en de plaats vaststellen waarop de verificatievergadering gehouden zal worden.⁶⁵ Deze zal niet eerder plaatsvinden dan twee maanden na de dag dat de schuldsaneringsregeling definitief van toepassing is verklaard.⁶⁶ Indien de rechtbank vaststelt wanneer de verificatievergadering zal plaatsvinden, bepaalt zij eveneens de dag waarop de vorderingen uiterlijk bij de bewindvoerder moeten zijn ingediend.⁶⁷ Indiening van de vorderingen bij de bewindvoerder dient uiterlijk veertien dagen voorafgaande aan de verificatievergadering te geschieden.⁶⁸

De rechtbank kan in het belang van de schuldeisers voorzieningen treffen bij de uitspraak van zowel de voorlopige, als van de definitieve toepassing van de schuldsaneringsregeling. Dit is eveneens mogelijk indien de schuldsaneringsregeling al van toepassing is verklaard en de rechter-commissaris, de bewindvoerder, of één of meer schuldeisers hierom verzoekt. De rechtbank kan ook ambtshalve voorzieningen treffen als de schuldsaneringsregeling al van toepassing is.⁶⁹ Verder heeft de rechtbank de mogelijkheid om bij de uitspraak van de toepassing van de schuldsaneringsregeling deskundigen te benoemen, welke binnen een bepaalde termijn de staat van de boedel van de schuldenaar dienen te onderzoeken en hiervan een gemotiveerd verslag moeten uitbrengen.⁷⁰

De schuldsaneringsregeling wordt geacht te zijn ingegaan bij de aanvang van de dag waarop de rechtbank de toepassing daarvan heeft uitgesproken.⁷¹

⁵⁹ art. 287 lid 1 Fw

⁶⁰ art. 288 lid 3 Fw

⁶¹ art. 288 lid 4 Fw

⁶² art. 287 lid 3 Fw

⁶³ art. 287 lid 9 Fw

⁶⁴ art. 293 lid 2 Fw

⁶⁵ art. 289 lid 1 Fw

⁶⁶ art. 289 lid 5 Fw

⁶⁷ art. 289 lid 3 Fw

⁶⁸ art. 289 lid 4 Fw

⁶⁹ art. 290 Fw

⁷⁰ art. 291 Fw

⁷¹ art. 287 lid 1 Fw

§ 3.5.3 Publicatie vonnis

Van de uitspraak tot toepassing van de schuldsaneringsregeling doet de griffier onverwijld aankondiging in de Staatscourant. De naam van de schuldenaar en zijn woonplaats wordt gepubliceerd en eveneens wordt het beroep van de schuldenaar vermeld. Daarnaast wordt aangegeven wie tot rechter-commissaris is benoemd, wie als bewindvoerder is aangesteld en de plaats waar laatstgenoemde woonachtig, hetzij kantoorhoudende is. Verder wordt aankondiging gegeven van de dag, het uur en de plaats van de verificatievergadering, alsmede van de dag, het uur en de plaats van de dag waarop de vorderingen uiterlijk bij de bewindvoerder ingediend moeten zijn.⁷²

§ 3.6 De bewindvoerder en de rechter-commissaris

Indien de rechtbank de toepassing van de schuldsaneringsregeling uitspreekt, benoemt hij een bewindvoerder en een rechter-commissaris.

§ 3.6.1 Taken van de bewindvoerder

De bewindvoerder die bij vonnis wordt aangesteld heeft drie taken.

Allereerst dient de bewindvoerder erop toe te zien dat de schuldenaar voldoet aan alle uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen.

Ten tweede draagt de bewindvoerder zorg voor het beheer en vereffening van de boedel.

Tenslotte is de bewindvoerder belast met de uitvoering van het saneringsplan.⁷³

Verificatievergadering

De bewindvoerder deelt de schuldeisers onverwijld, door middel van een schrijven, op de hoogte van de dag, het uur en de plaats van de verificatievergadering, alsmede van de dag waarop de schuldvorderingen uiterlijk bij de bewindvoerder moeten worden ingediend. In dit schrijven vermeld hij eveneens dat, gedurende veertien dagen voorafgaande aan de verificatievergadering, het ontwerpsaneringsplan en eventueel een ontwerpakkoord ter inzage ligt bij de griffie van de rechtbank.⁷⁴

Bewaring van de boedel

Na zijn benoeming neemt de bewindvoerder alle nodige en gepaste maatregelen ter bewaring van de boedel.⁷⁵ Hij maakt zo spoedig mogelijk een beschrijving van de boedel van de schuldenaar. Een overzicht van de goederen welke buiten de boedel vallen, wordt aan de beschrijving van de boedel gehecht. De rechter-commissaris heeft de mogelijkheid te bepalen dat de bewindvoerder een staat van baten en schulden dient op te stellen.⁷⁶ Een afschrift van de boedelbeschrijving en van de eventuele staat van baten en schulden wordt ter kosteloze inzage ter griffie van de rechtbank neergelegd.⁷⁷

⁷² art. 293 lid 1 Fw

⁷³ art. 316 lid 1 Fw

⁷⁴ art. 322 jo. art. 289 Fw

⁷⁵ art. 323 Fw

⁷⁶ art. 324 Fw

⁷⁷ art. 325 Fw

De bewindvoerder dient de voor de schuldenaar bestemde poststukken te openen. De poststukken welke geen betrekking hebben op de boedel worden aan de schuldenaar gegeven.⁷⁸ Alle gelden, sieraden, effecten en andere waardevolle papieren van de schuldenaar, houdt de bewindvoerder in bewaring. De rechter-commissaris kan een andere wijze van bewaring bepalen.

De bewindvoerder kan gelden beleggen ten name van de boedel. De rechter-commissaris dient voor de wijze van beleggen zijn goedkeuring te verlenen.⁷⁹ Indien alle gelden, sieraden, effecten en andere waardevolle papieren bij een derde in bewaring worden gegeven, kan de bewindvoerder er enkel over beschikken door middel van door de rechter-commissaris voor gezien getekende stukken. De bewindvoerder kan eveneens enkel op deze wijze beschikken over de belegde gelden.⁸⁰ Met de goedkeuring van de rechter-commissaris, is de bewindvoerder bevoegd vaststellingsovereenkomsten of schikkingen aan te gaan. Indien er een commissie van schuldeisers is, dient de bewindvoerder deze eerst om advies te vragen, alvorens de vaststellingsovereenkomst of de schikking aan te gaan.⁸¹

§ 3.6.2 Taken van de rechter-commissaris

De rechter-commissaris dient er toezicht op te houden dat de bewindvoerder zijn taken volbrengt.⁸² Dit toezicht geschiedt door de verplichting van de bewindvoerder om voor het verrichten van bepaalde rechtshandelingen de rechter-commissaris om toestemming te vragen, maar ook aan de hand van de verslagen van de bewindvoerder en eventueel informeel contact.⁸³

Toestemming

Alvorens een rechtshandeling te verrichten, behoeft de bewindvoerder in sommige gevallen de toestemming van de rechter-commissaris. Dit is niet vereist indien er sprake is van een verificatiegeschil.⁸⁴ Daarnaast heeft de bewindvoerder de mogelijkheid om zonder toestemming van de rechter-commissaris, in het geval van een wederkerige overeenkomst, binnen een bepaalde termijn de nakoming hiervan te vorderen.⁸⁵ Voor het opzeggen van een arbeidsovereenkomst van werknemers van de schuldenaar, heeft de bewindvoerder eveneens geen toestemming van de rechter-commissaris nodig.⁸⁶ Verder heeft de bewindvoerder de mogelijkheid om, zonder toestemming van de rechter-commissaris, tot op het tijdstip van de verkoop van een met pand of hypotheek bezwaard goed, of van een luchtvaartuig, de volledige vordering te voldoen, inclusief de kosten van de reeds aangevangen executie.⁸⁷ Voor het opzeggen van een huurovereenkomst behoeft de bewindvoerder eveneens geen toestemming en ook heeft hij de mogelijkheid om goederen te vervreemden ten voordele van de boedel.⁸⁸ De verkoop van de goederen geschiedt onderhands. De rechter-commissaris heeft echter de mogelijkheid te bepalen dat de verkoop in het openbaar zal geschieden.⁸⁹ De uitdeling van penningen aan de geverifieerde schuldeisers door de bewindvoerder kan ook geschieden zonder toestemming van de rechter-commissaris.⁹⁰

Verantwoording door de bewindvoerder

Uiterlijk tien dagen voor aanvang van de verificatievergadering brengt de bewindvoerder verslag uit aangaande de toestand van de boedel. Daarna brengt de bewindvoerder iedere zes maanden verslag uit over de uitvoering van het saneringsplan. Het verslag van de bewindvoerder wordt ter kosteloze inzage voor de schuldeisers bij de griffie van de rechtbank neergelegd.⁹¹

⁷⁸ art. 327 jo. art. 99 Fw

⁷⁹ art. 327 jo. art. 102 Fw

⁸⁰ art. 327 jo. art. 103 Fw

⁸¹ art. 327 jo. art. 104 Fw

⁸² art. 314 lid 1 Fw

⁸³ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p.128-129

⁸⁴ art. 316 lid 2 Fw

⁸⁵ art. 316 lid 2 jo. art. 37 Fw

⁸⁶ art. 316 lid 2 jo. art. 40 Fw

⁸⁷ art. 316 lid 2 jo. art. 58 lid 2 en art. 59a lid 6 Fw

⁸⁸ art. 316 lid 2 jo. art. 305 en art. 326 lid 1 Fw

⁸⁹ art. 326 lid 2 Fw

⁹⁰ art. 316 lid 2 jo. art. 349 lid 1 Fw

⁹¹ art. 318 Fw

Bevoegdheden rechter-commissaris

De rechtbank is verplicht de rechter-commissaris te horen, voordat zij een beslissing neemt met betrekking tot het beheer of de vereffening van de boedel van de schuldenaar.⁹² De rechter-commissaris heeft de bevoegdheid getuigen te horen of een onderzoek van deskundigen te bevelen ter opheldering van de situatie.⁹³

§ 3.7 Consequenties toepassing van de schuldsaneringsregeling

Indien de rechtbank de toepassing van de schuldsaneringsregeling uitspreekt brengt dit verschillende consequenties met zich mee. Zowel voor de schuldenaar als de schuldeisers, maar ook voor de boedel van de schuldenaar heeft de toepassing van de schuldsaneringsregeling gevolgen.

§ 3.7.1 Consequenties voor de schuldenaar

De toepassing van de schuldsaneringsregeling brengt verschillende plichten, maar ook rechten met zich mee voor de schuldenaar.

Inlichtingenplicht

De schuldenaar dient op verzoek van de rechter-commissaris of van de bewindvoerder de gevraagde inlichtingen te verstrekken. Dit geldt eveneens voor de echtgenoot, of de geregistreerd partner van de schuldenaar, indien het huwelijk, of het geregistreerd partnerschap in gemeenschap van goederen is aangegaan.⁹⁴ De Hoge Raad heeft besloten dat, indien de schuldenaar hiermee in gebreke blijft, de schuldsaneringsregeling tussentijds beëindigd kan worden wegens het niet nakomen van de uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen.⁹⁵

Daarnaast is de Hoge Raad van mening dat de schuldenaar tevens een spontane inlichtingenplicht heeft. De schuldenaar dient alle inlichtingen, waarvan hij redelijkerwijs geacht wordt te begrijpen dat zij van belang zijn teneinde de schuldsaneringsregeling effectief te doorlopen, aan de bewindvoerder te verstrekken. Indien de schuldenaar in gebreke blijft met het verstrekken van de benodigde inlichtingen, kan de schuldsaneringsregeling tussentijds worden beëindigd. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de concrete omstandigheden van het geval.⁹⁶

Beschikkingsbevoegdheid

Vanaf de dag dat de toepassing van de schuldsaneringsregeling wordt uitgesproken verliest de schuldenaar van rechtswege de beschikkingsbevoegdheid ten aanzien van de tot de boedel behorende goederen.⁹⁷ De schuldenaar is niet meer bevoegd over deze goederen te beschikken of ten aanzien van deze goederen feitelijke handelingen te verrichten.⁹⁸ Desondanks blijft de schuldenaar bevoegd tot het verrichten van rechtshandelingen ten aanzien van de goederen welke niet tot de boedel behoren.⁹⁹ Voor het aangaan van bepaalde overeenkomsten of giften heeft hij echter eerst de toestemming van de bewindvoerder nodig. Verricht de schuldenaar een rechtshandeling zonder de toestemming van de bewindvoerder, hoewel deze toestemming wel vereist was, dan kan de bewindvoerder ten aanzien van deze rechtshandeling de vernietiging inroepen.¹⁰⁰

⁹² art. 314 lid 2 jo. art. 65 Fw

⁹³ art. 314 lid 2 jo. art. 66 lid 1 Fw

⁹⁴ art. 327 jo. art. 105 Fw

⁹⁵ HR 19 januari 2001, *NJ* 2001, 232

⁹⁶ HR 15 februari 2002, *NJ* 2002, 259

⁹⁷ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 121

⁹⁸ art. 296 lid 1 Fw

⁹⁹ art. 297 lid 1 Fw & Polak 2005, p. 321

¹⁰⁰ art. 297 Fw

Postblokkade

Eveneens geldt een zogenoemde postblokkade. De administratie der posterijen dient alle voor de schuldenaar bestemde poststukken te doen toekomen aan de bewindvoerder. Deze wordt bij de uitspraak van het vonnis belast met het openen van de voor de schuldenaar bestemde poststukken. Indien de poststukken geen betrekking hebben tot de boedel, worden ze aan de schuldenaar ter hand gesteld.¹⁰¹

Rente

Met ingang van de dag dat de schuldsaneringsregeling definitief van toepassing wordt verklaard, is de schuldenaar noch wettelijke rente, noch overeengekomen rente verschuldigd over de vorderingen die onder de werking van de schuldsaneringsregeling vallen. De schuldenaar is echter wel rente verschuldigd over de vorderingen, indien de schuldsaneringsregeling voorlopig van toepassing wordt verklaard, of indien de schuldenaar tijdens of bij de beëindiging van de schuldsaneringsregeling failliet wordt verklaard.¹⁰²

Zelfstandig beroep of bedrijf

Indien de schuldenaar een zelfstandig beroep of bedrijf uitoefent, kan de rechter-commissaris bepalen dat de schuldenaar deze uitoefening gedurende een bepaalde periode kan voortzetten, mits dit de boedel ten goede komt. De schuldenaar heeft echter alvorens het verrichten van handelingen de toestemming van de bewindvoerder nodig. Schulden welke zijn ontstaan als gevolg van een handeling waartoe de schuldenaar bevoegd was, worden aangemerkt als boedelschulden.¹⁰³

Gijzeling

Het is niet mogelijk dat de schuldenaar zich gedurende de periode dat de schuldsaneringsregeling van toepassing is in gijzeling bevindt, tenzij de oorzaak hiervan een andere is dan een vordering waar de schuldsaneringsregeling op van toepassing is. Met de uitspraak tot toepassing van de schuldsaneringsregeling wordt de schuldenaar dan ook van rechtswege ontslagen uit de gijzeling.¹⁰⁴

Budgetbeheer

Teneinde te voorkomen dat de schuldsaneringsregeling geen doel treft en er zorg voor te dragen dat de schuldenaar geen nieuwe schulden ontwikkelt, kan de rechter-commissaris de bewindvoerder belasten met het beheren van het budget van de schuldenaar. De bewindvoerder voldoet de buiten de boedel vallende vorderingen met de gelden die hij hiervoor van de schuldenaar verkrijgt.¹⁰⁵

De schuldenaar kan zich eventueel vrijwillig wenden tot een instelling voor budgetbeheer. De kosten hiervan komen voor eigen rekening van de schuldenaar.¹⁰⁶

¹⁰¹ art. 327 jo. art. 99 Fw

¹⁰² art. 303 Fw

¹⁰³ art. 311 Fw & Polak 2005, p. 330

¹⁰⁴ art. 302 Fw

¹⁰⁵ art. 310 Fw & Polak 2005, p. 329-330

¹⁰⁶ Polak 2005, p. 329-330

Faillietverklaring

Met betrekking tot vorderingen waar de schuldsaneringsregeling op van toepassing is, kan de schuldenaar, gedurende de periode dat de schuldsaneringsregeling loopt, niet failliet worden verklaard. Ten aanzien van vorderingen die buiten de schuldsaneringsregeling vallen kan dit echter wel. Alsdan eindigt de schuldsaneringsregeling van rechtswege en deze herleeft weer indien de faillietverklaring wordt vernietigd.¹⁰⁷

§ 3.7.2 Consequenties voor de schuldeisers

Ook voor de schuldeisers brengt de van toepassing verklaring van de schuldsaneringsregeling consequenties met zich mee. De rangorde van schuldeisers bij de schuldsaneringsregeling komt overeen met de rangorde van schuldeisers in faillissement.¹⁰⁸

In beginsel werkt de schuldsaneringsregeling ten aanzien van alle vorderingen. Het betreft dan vorderingen welke ten tijde van de van toepassing verklaring van de schuldsaneringsregeling reeds bestaan, dan wel vorderingen voortvloeiende uit een ten tijde van de van toepassing zijnde schuldsaneringsregeling bestaande rechtsverhouding.¹⁰⁹ De vorderingen ten aanzien van de boedel kunnen gedurende de schuldsaneringsregeling enkel middels aanmelding ter verificatie worden ingediend.¹¹⁰

Boedelschuldeisers

De boedelschuldeisers zijn als eerste in de rangorde van uitbetaling. Deze boedelschulden zijn vorderingen die zijn ontstaan nadat de schuldsaneringsregeling van toepassing is verklaard. De vorderingen ontstaan door toedoen van de bewindvoerder of ingevolge de wet. Een onderscheid wordt gemaakt tussen algemene en bijzondere boedelschulden. Van een bijzondere boedelschuld is sprake indien deze noodzakelijk is ter verwezenlijking van een vermogensbestanddeel.¹¹¹ Algemene boedelschulden zijn alle boedelschulden welke geen bijzondere boedelschulden zijn.¹¹² De boedelschulden dienen onverwijld uit de boedel voldaan te worden. Indiening ter verificatie van de vordering is niet vereist, aangezien de boedelschulden pas na de toepassing van de schuldsaneringsregeling ontstaan. De boedelschulden vallen derhalve niet direct onder de werking van de schuldsaneringsregeling.¹¹³

Separatisten

Ten aanzien van de separate vorderingen werkt de schuldsaneringsregeling niet.¹¹⁴ Separate vorderingen zijn vorderingen ten aanzien van pand of hypotheek. De pandhouders en hypotheekhouders worden derhalve aangeduid als separatisten. Zij hebben het recht van parate executie. Dit houdt in dat pand- en hypotheekhouders tot de verkoop kunnen overgaan van het goed waarop het pand of hypotheek berust, zonder hiervoor een executoriale titel te hebben verkregen van de rechtbank.¹¹⁵ Daarnaast hebben zij de mogelijkheid hun vordering bij voorrang te verhalen uit de opbrengst van het goed waarop het pandrecht of hypotheekrecht gevestigd is.¹¹⁶ Pand- en hypotheekhouders kunnen hun rechten uitoefenen alsof er geen sprake is van een schuldsaneringsregeling.¹¹⁷

¹⁰⁷ art. 312 Fw & Polak 2005, p. 331

¹⁰⁸ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 123

¹⁰⁹ art. 299 lid 1 Fw & Polak 2005, p. 322

¹¹⁰ art. 299 lid 2 Fw

¹¹¹ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 52

¹¹² HR 30 juni 1995, NJ 1996, 554, Mees Pierson - Mentink

¹¹³ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 53 en 126

¹¹⁴ Polak 2005, p. 322

¹¹⁵ art. 3:248 en 3:268 BW & Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 53

¹¹⁶ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 53

¹¹⁷ Polak 2005, p. 323

Fiscus

Belastingsschulden vallen wel onder de werking van de schuldsaneringsregeling. Dientengevolge is het de ontvanger van de belastingdienst verboden beslag te leggen op het inkomen van een belastingsschuldige, voor zolang de schuldsaneringsregeling van toepassing is.¹¹⁸ Gedurende de schuldsaneringsregeling behoudt de fiscus echter wel het bodemrecht. Op grond hiervan heeft zij het recht beslag te leggen op bepaalde roerende zaken die zich bevinden bij de belastingsschuldige, ongeacht of ze deze ook toebehoren.¹¹⁹

Wettelijk preferente schuldeisers

De vorderingen van wettelijk preferente schuldeisers vallen eveneens onder de werking van de schuldsaneringsregeling.¹²⁰ Er zijn bijzondere en algemene wettelijk preferente schuldeisers. Het verschil tussen beiden is erin gelegen dat bijzondere wettelijk preferente schuldeisers uit de opbrengst van één bepaalde zaak van de schuldenaar hun vordering bij voorrang kunnen verhalen, terwijl de algemene wettelijk preferente schuldeisers hun vordering kunnen verhalen uit de opbrengst van het gehele vermogen van de schuldenaar.¹²¹ Deze rangorde is binnen de schuldsaneringsregeling echter irrelevant, aangezien alle schuldeisers binnen de schuldsaneringsregeling gelijk zijn. Wel verkrijgen de wettelijk preferente schuldeisers bij de uitdeling van de penningen een twee maal zo hoog percentage dan de concurrente schuldeisers.¹²²

Feitelijk preferente schuldeisers

De feitelijk preferente schuldeisers ontleen hun voorrangpositie aan de concrete omstandigheden van het geval. Deze voorrangpositie is niet expliciet bij wet geregeld.¹²³ De schuldeiser heeft een feitelijke voorrangpositie in het geval van het recht van reclame, in het geval van een retentierecht en in het geval van verrekening dan wel van een gedwongen verrekening.

Recht van reclame

Het recht van reclame geeft de schuldeiser het recht de zaak van de schuldenaar terug te vorderen, indien de levering van een roerende zaak reeds is geschied, terwijl de koopsom nog niet volledig is voldaan en verdere betaling achterwege blijft.¹²⁴ Voorwaarde is echter wel dat de zaak nog in dezelfde staat moet verkeren als ten tijde van de levering.¹²⁵ Indien de zaak anders dan om niet aan een derde te goeder trouw is overgedragen, wordt de derde beschermd en vervalt het recht op terugvordering van de zaak.¹²⁶ Daarnaast geldt een vervaltermijn van zes weken na het opeisbaar worden van de vordering tot betaling van de koopprijs, of zestig dagen vanaf de dag dat de zaak is overgedragen aan de koper.¹²⁷ De bewindvoerder heeft de mogelijkheid de koopprijs binnen een redelijke termijn te voldoen, of voor betaling van de koopprijs zekerheid te stellen, indien de koopovereenkomst niet is ontstaan ten tijde van de schuldsaneringsregeling. De terugvordering heeft dan geen gevolg.¹²⁸

¹¹⁸ art. 301 lid 1 Fw jo. art. 19 Invorderingswet & Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 125

¹¹⁹ art. 21 Invorderingswet & Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 57 en 125

¹²⁰ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 125

¹²¹ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 56

¹²² art. 349 lid 2 Fw & Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 125

¹²³ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 124

¹²⁴ art. 7:39 BW & Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 59

¹²⁵ art. 7:41 BW & Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 22

¹²⁶ art. 7:42 lid 1 BW

¹²⁷ art. 7:44 BW

¹²⁸ art. 7:40 BW

Retentierecht

Een retentierecht verschaft de schuldeiser de mogelijkheid een roerende of onroerende zaak onder zich te houden, totdat de vordering volledig is voldaan. Vervolgens zal de schuldeiser overgaan tot afgifte van de roerende of onroerende zaak aan de schuldenaar.¹²⁹ De schuldeiser met een retentierecht wordt ook wel retentor genoemd. Een retentierecht vervalt niet doordat de schuldsaneringsregeling van toepassing is verklaard.¹³⁰ De bewindvoerder kan de zaak waarop het retentierecht rust terugbrengen in de boedel door de vordering te voldoen, indien dit in het belang is van de boedel. De retentor kan een redelijke termijn stellen waarbinnen de bewindvoerder hiertoe dient over te gaan. De bewindvoerder kan de rechter-commissaris verzoeken deze termijn te verlengen. Na het verstrijken van de termijn heeft de retentor het recht van parate executie. Indien het een registergoed betreft, dient de retentor binnen veertien dagen bij exploit aan de bewindvoerder kenbaar te maken dat hij tot parate executie zal overgaan. Dit exploit dient te worden ingeschreven in de openbare registers. De bewindvoerder kan op zijn beurt de retentor een redelijke termijn voorschrijven waarbinnen laatstgenoemde tot parate executie moet overgaan. De retentor heeft dan de mogelijkheid om de rechter-commissaris te verzoeken de termijn te verlengen. Zodra de termijn is verstreken kan de bewindvoerder de zaak opeisen en verkopen, onverminderd het retentierecht van de retentor.¹³¹ De verkoop geschied onderhands, tenzij de rechter-commissaris een openbare verkoop bepaalt.¹³²

Verrekening en gedwongen verrekening

Indien men zowel schuldeiser als schuldenaar is ten opzichte van de persoon ten aanzien waarvan de schuldsaneringsregeling van toepassing is, is verrekening mogelijk. Dit wil zeggen dat de vorderingen van beide partijen worden vereffend door de wederzijdse schulden. In de schuldsaneringsregeling is het hierbij wel van belang dat zowel de schuld, als de vordering is ontstaan voordat de schuldsaneringsregeling van toepassing is verklaard.¹³³

Verrekening kan ook gedwongen geschieden. Indien men tezamen met de schuldenaar deelgenoot is in een gemeenschap, welke ten tijde van de schuldsaneringsregeling wordt verdeeld, kan men verlangen dat op het aandeel van de schuldenaar het bedrag dat hij aan de gemeenschap schuldig is, wordt verrekend.¹³⁴

Concurrente schuldeisers

De concurrente schuldeisers zijn de overige schuldeisers en hebben geen recht van voorrang. De schuldsaneringsregeling werkt ten aanzien van vorderingen welke ten tijde van de van toepassing verklaring al bestaan, dan wel voortvloeien uit een rechtsverhouding welke reeds voor de toepassing van de schuldsaneringsregeling is aangegaan.¹³⁵ Om de vorderingen gedurende de schuldsaneringsregeling tegen de schuldenaar in te stellen, dienen deze ter verificatie ingediend te worden.¹³⁶

¹²⁹ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 65

¹³⁰ art. 299b lid 1 jo. art. 60 lid 1 Fw

¹³¹ art. 299b lid 2 t/m lid 5 Fw

¹³² art. 299b lid 5 jo. art. 326 lid 2 en art. 347 lid 2 Fw

¹³³ art. 307 lid 1 Fw

¹³⁴ art. 313 jo. art. 56 Fw jo. art. 3:184 lid 1 BW

¹³⁵ art. 299 lid 1 Fw & Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 123

¹³⁶ art. 299 lid 2 Fw

Leveranciers eerste levensbehoeften

De leverancier van gas, water, elektriciteit of verwarming is een bijzondere categorie binnen de concurrente schuldeisers. Het betreft de eerste levensbehoeften van de schuldenaar welke hem niet ontnomen mogen worden. De leverancier heeft derhalve geen mogelijkheden de overeenkomst met de schuldenaar op te schorten, dan wel te ontbinden, als de schuldenaar in gebreke blijft met het betalen van zijn schulden die zijn ontstaan voordat de schuldsaneringsregeling van toepassing werd verklaard. Het is enkel mogelijk dat de leverancier een beroep doet op een in de overeenkomst opgenomen beding, waarin staat vermeld dat de toepassing van de schuldsaneringsregeling een grond oplevert voor ontbinding van de overeenkomst, dan wel ontbinding van rechtswege oplevert, indien de bewindvoerder hiermee instemt.¹³⁷

Huur

De schuldenaar wordt eveneens beschermd tegen de opzegging van de huurovereenkomst. De verhuurder kan de huurovereenkomst slechts tussentijds beëindigen indien de schuldenaar in gebreke blijft met het nakomen van een verplichting, welke is ontstaan nadat de schuldsaneringsregeling van toepassing is verklaard. Voor de opzegging van de huurovereenkomst dient de gebruikelijke termijn van opzegging in acht genomen te worden. Een termijn van drie maanden wordt hierbij voldoende geacht. Indien reeds huurpenningen vooruit zijn betaald, dient de huurovereenkomst opgezegd te worden tegen de dag waarop de termijn van de vooruitbetaling eindigt.¹³⁸

Duurovereenkomsten

Indien de schuldenaar niet voldoet aan zijn verplichtingen voortvloeiende uit andere duurovereenkomsten, zoals telefoon- of kabelaansluiting of verzekeringsovereenkomsten, hebben de schuldeisers wel de bevoegdheid voor het opzeggen of opschorten van de overeenkomst.¹³⁹

Uitzonderingen

Er zijn een tweetal uitzonderingen waarop de schuldsaneringsregeling niet van toepassing is. Een eerste uitzondering betreft de Wet studiefinanciering 2000. Deze wet heeft een eigen terugbetalingsregeling. Derhalve geldt de schuldsaneringsregeling niet ten aanzien van studieschulden waar hoofdstuk 6 van de Wet studiefinanciering 2000 op van toepassing is, uitgezonderd vorderingen met betrekking tot achterstallige schulden, welke ten tijde van de toepassing van de schuldsaneringsregeling bestaan.¹⁴⁰ De aflosfase wordt opgeschort gedurende de tijd dat de schuldsaneringsregeling van toepassing is.¹⁴¹ Over de studieschuld wordt gedurende deze periode geen rente berekend.¹⁴²

De tweede uitzondering is de executie van een verbeurde dwangsom. Na het einde van de schuldsaneringsregeling kan de verbeurde dwangsom worden geëxecuteerd, indien de dwangsom is verbeurd voordat de schuldsaneringsregeling van toepassing is verklaard.¹⁴³ Gedurende de tijd dat de schuldsaneringsregeling van toepassing is, kan een dwangsom enkel worden opgelegd en verbeurd ten aanzien van vorderingen welke niet onder de werking van de schuldsaneringsregeling vallen.¹⁴⁴

¹³⁷ art. 304 Fw

¹³⁸ art. 305 Fw

¹³⁹ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 124

¹⁴⁰ art. 299a lid 1 Fw & Polak 2005, p. 323

¹⁴¹ art. 6.7 Wet studiefinanciering 2000

¹⁴² art. 299a lid 2 Fw

¹⁴³ Polak 2005, p. 323

¹⁴⁴ art. 611e lid 3 Rv

Beslag en executie

Als gevolg van de toepassing van de schuldsaneringsregeling komen alle gelegde beslagen te vervallen met het in kracht van gewijsde gaan van de uitspraak.¹⁴⁵ De schuldsaneringsregeling geldt als een algemeen beslag ten behoeve van alle schuldeisers.¹⁴⁶ Eveneens worden alle executies geschorst, welke op het moment van de van toepassingverklaring van de schuldsaneringsregeling reeds zijn aangevangen.¹⁴⁷

Afkoelingsperiode

Het vervallen van beslagen en het schorsen van executies geldt echter niet ten aanzien van schuldeisers die hun vordering kunnen verhalen alsof de schuldsaneringsregeling niet van toepassing is, zoals de separatisten en de feitelijk preferente schuldeisers met een recht van reclame.¹⁴⁸ De rechter-commissaris kan hen middels het instellen van een afkoelingsperiode weerhouden hun rechten uit te oefenen. Op verzoek van een belanghebbende dan wel ambtshalve kan de rechter-commissaris een afkoelingsperiode voor de maximale duur van één maand bepalen, welke telkens met een maand verlengd kan worden totdat de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan. De schuldeisers kunnen gedurende deze afkoelingsperiode hun rechten ten aanzien van de boedel van de schuldenaar niet te gelde maken. Indien zij toch hun vordering op de boedel willen verhalen, behoeven zij hiervoor de toestemming van de rechter-commissaris te verkrijgen.¹⁴⁹

De afkoelingsperiode is bedoeld om de bewindvoerder in de gelegenheid te stellen om de boedel te inventariseren en een schuldsaneringsplan op te stellen, zonder dat wijzigingen in de situatie van de schuldenaar worden aangebracht gedurende deze periode.¹⁵⁰

§ 3.7.3 Consequenties voor de boedel

De toepassing van de schuldsaneringsregeling heeft eveneens consequenties voor de boedel van de schuldenaar. De schuldsaneringsregeling is van toepassing op alle goederen die de schuldenaar in zijn bezit heeft op het moment dat de schuldsaneringsregeling van toepassing wordt verklaard, alsmede op alle goederen welke de schuldenaar gedurende de schuldsaneringsregeling verkrijgt.¹⁵¹

Beslagvrije voet

Over het inkomen of de periodieke uitkering van de schuldenaar wordt de beslagvrije voet berekend. Dit geschiedt aan de hand van het Rekenmodel, welk is opgesteld door Recofa, het landelijk overlegorgaan van Rechters-commissarissen in faillissementen en surseances van betaling.¹⁵² Recofa stelt periodiek richtlijnen vast voor faillissementen en surseances van betaling.¹⁵³ De beslagvrije voet bedraagt 90% van de bijstandsnorm en is een bedrag waarop niets mag worden ingehouden. Slechts de resterende som van het inkomen van de schuldenaar mag worden ingehouden. Van het bedrag van de beslagvrije voet dient de schuldenaar in zijn levensonderhoud te voorzien. Derhalve valt dit bedrag buiten de boedel.¹⁵⁴

¹⁴⁵ art. 301 lid 3 Fw

¹⁴⁶ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 123

¹⁴⁷ art. 301 lid 2 Fw

¹⁴⁸ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 123

¹⁴⁹ art. 309 lid 1 en lid 2 Fw

¹⁵⁰ Polak 2005, p. 329

¹⁵¹ art. 295 lid 1 Fw

¹⁵² WWW<<http://www.encyclo.nl/begrip/Recofa>> (geraadpleegd op 5 mei 2008)

¹⁵³ WWW<<http://nl.wikipedia.org/wiki/Recofa>> (geraadpleegd op 5 mei 2008)

¹⁵⁴ art. 295 lid 2 Fw & Polak 2005, p. 319

Op verzoek van de schuldenaar, de bewindvoerder, ofwel ambtshalve kan de rechter-commissaris het bedrag van de beslagvrije voet bij schriftelijke beschikking verhogen met een vast te stellen nominaal bedrag. Aan de beschikking kunnen voorwaarden worden verbonden. De rechter-commissaris kan van deze bevoegdheid gebruik maken totdat het saneringsplan is vastgesteld. Het bedrag van de beslagvrije voet kan eveneens worden verhoogd door de rechtbank bij de uitspraak van de voorlopige dan wel definitieve toepassing van de schuldsaneringsregeling.¹⁵⁵ De rechtbank kan hierbij rekening houden met financiële verplichtingen van de schuldenaar die buiten de boedel vallen, of met noodzakelijke bijzondere uitgaven.¹⁵⁶

Buiten de boedel

Verder vallen een viertal zaken buiten de boedel als gevolg van de handelingsbevoegdheid van de schuldenaar gedurende de schuldsaneringsregeling.¹⁵⁷

Allereerst behoren de goederen welke de schuldenaar, anders dan om niet, verkrijgt krachtens een ten tijde van de schuldsaneringsregeling tot stand gekomen overeenkomst buiten de boedel, indien dit niet ten laste komt van de boedel.¹⁵⁸

Ten tweede valt de inboedel, voor zover niet bovenmatig, buiten de boedel. Onder de inboedel wordt verstaan alle roerende zaken die de woning dienen, van de gehele huisraad tot stoffering en meubilering, uitgezonderd boeken en verzamelingen van voorwerpen van kunst, wetenschap of geschiedkundige aard.¹⁵⁹

Ten derde vallen buiten de boedel het nodige bed, beddengoed en de kleding van de schuldenaar en zijn gezinsleden, een maandvoorraad van levensmiddelen voor het gehele gezin, het gereedschap ter beoefening van een zelfstandig bedrijf van ambachtswerk en werklieden,¹⁶⁰ de gelden welke de schuldenaar ontvangt ter voldoening van een wettelijke onderhoudsplicht,¹⁶¹ het in de kas van de gerechtelijke bewaargeving van gelden of effecten gestorte bedrag¹⁶² en de onder bewind staande goederen.¹⁶³

Ten slotte behoort een door de rechtbank, of indien het saneringsplan nog niet is vastgesteld door de rechter-commissaris, te bepalen bedrag uit de opbrengst van het vruchtgebruik van de met het gezag belaste ouder over het vermogen van het kind, niet tot de boedel.¹⁶⁴ Dit is ter bestrijding van de aan het vruchtgebruik verbonden lasten en van de kosten van verzorging en opvoeding van het kind.¹⁶⁵

¹⁵⁵ art. 295 lid 3 Fw

¹⁵⁶ Polak 2005, p. 320

¹⁵⁷ Polak 2005, p. 320

¹⁵⁸ art. 295 lid 4 sub a Fw

¹⁵⁹ art. 295 lid 4 sub b jo. art. 3:5 BW

¹⁶⁰ art. 295 lid 4 sub c jo. art. 21 sub 1 Fw jo. art. 447 Rv

¹⁶¹ art. 295 lid 4 sub c jo. art. 21 sub 3 Fw

¹⁶² art. 295 lid 4 sub c jo. art. 21 sub 5 Fw

¹⁶³ art. 295 lid 4 sub c jo. art. 21 sub 6 jo. art. 60a lid 3 Fw

¹⁶⁴ art. 295 lid 4 sub d jo. art. 21 sub 4 Fw

¹⁶⁵ art. 21 sub 4 Fw

Betalingen

Het beginsel van paritas creditorum wordt gewaarborgd,¹⁶⁶ indien de schuldenaar, ten laste van niet tot de boedel behorende goederen, een betaling verricht op een vordering welke onder de werking van de schuldsaneringsregeling valt. Alsdan is deze verrichtte betaling nietig.¹⁶⁷ De schuldeisers worden eveneens beschermd in het kader van het beginsel van paritas creditorum, indien de schuldenaar een betaling verricht welke de boedel niet ten laste komt. Deze betaling wordt niet toegerekend op een vordering waar de schuldsaneringsregeling op van toepassing is.¹⁶⁸ Zodoende wordt voorkomen dat de schuldenaar een schuldeiser bevoordeeld ten opzichte van de overige schuldeisers. Daarnaast voorkomt dit dat de schuldenaar de vordering een maal uit niet tot de boedel behorende middelen en eenmaal uit wel tot de boedel behorende middelen voldoet. Alsdan zou de schuldenaar de vordering tweemaal voldoen, waardoor hij uiteindelijk zijn eigen positie benadeelt. Hiervoor dient de schuldenaar beschermd te worden.¹⁶⁹

§ 3.8 Verificatie van vorderingen

In het vonnis van de rechtbank is bepaald op welke dag de vorderingen uiterlijk bij de bewindvoerder moeten zijn ingediend. De vorderingen welke na afloop van deze termijn, doch uiterlijk twee dagen voorafgaande aan de verificatievergadering worden ingediend, worden behandeld ter verificatie, indien geen der aanwezige partijen hiertoe bezwaar maakt. De vorderingen welke daarna worden ingediend, worden niet geverifieerd.¹⁷⁰

Vorderingen onder ontbindende voorwaarde worden geverifieerd voor het gehele bedrag van de vordering. Dit is onverminderd de werking die de voorwaarde heeft zodra ze wordt vervuld.¹⁷¹ Voor vorderingen met een opschortende voorwaarde geldt dat zij worden geverifieerd, voor het bedrag van hun waarde ten tijde van de toepassing van de schuldsaneringsregeling. Indien de bewindvoerder en de schuldeisers over deze wijze van verificatie geen overeenstemming bereiken, worden de vorderingen voorwaardelijk voor het volle bedrag geverifieerd.¹⁷²

Indien er geen duidelijkheid bestaat over het moment waarop een vordering opeisbaar wordt, zal de vordering geverifieerd worden voor het bedrag van haar waarde ten tijde van de toepassing van de schuldsaneringsregeling. Deze wijze van verificatie geldt eveneens indien het een vordering betreft waaruit een recht op periodieke uitkeringen voortvloeit. Vorderingen welke vervallen binnen een jaar nadat de schuldsaneringsregeling van toepassing is verklaard, worden behandeld alsof zij op dat moment opeisbaar waren. Vervallen de vorderingen later dan een jaar na de toepassing van de schuldsaneringsregeling, dan worden zij geverifieerd voor de waarde welke zij hebben op het moment dat een jaar na de toepassing van de schuldsaneringsregeling is verstreken.¹⁷³

Het kan voorkomen dat een deel van de vordering van schuldeisers met een pand- of hypotheekrecht dan wel een retentierecht, of van schuldeisers die een voorrecht hebben op een bepaald voorwerp, ten aanzien van de opbrengst van de tot de boedel behorende goederen geen voordeel oplevert. De schuldeisers hebben dan de mogelijkheid te verzoeken om, met het behoud van hun recht van voorrang, hen voor dat deel de rechten van concurrente schuldeisers toe te kennen.¹⁷⁴ De na de toepassing van de schuldsaneringsregeling lopende rente ten aanzien van vorderingen met een pand- of hypotheekrecht, wordt ter herinnering geverifieerd.¹⁷⁵

¹⁶⁶ Polak 2005, p. 324

¹⁶⁷ art. 306 Fw

¹⁶⁸ art. 308 Fw

¹⁶⁹ Polak 2005, p. 324

¹⁷⁰ art. 328 lid 1 jo. art. 127 jo. art. 289 lid 3 Fw

¹⁷¹ art. 328 lid 1 jo. art. 129 Fw

¹⁷² art. 328 lid 1 jo. art. 130 Fw

¹⁷³ art. 328 lid 1 jo. art. 131 Fw

¹⁷⁴ art. 328 lid 1 jo. art. 132 Fw

¹⁷⁵ art. 328 lid 2 Fw

Voor vorderingen met een onbepaalde of onzekere waarde, of voor vorderingen welke niet in Nederlands geld of helemaal niet in geld zijn uitgedrukt, wordt de waarde in Nederlands geld geschat. Tegen deze geschatte waarde zal de vordering geverifieerd worden.¹⁷⁶ Verder is het mogelijk dat vorderingen aan toonder ten name van 'toonder' geverifieerd worden.¹⁷⁷

Het is mogelijk dat twee of meer schuldenaren zich hoofdelijk hebben verbonden ten aanzien van een schuldeiser. Alle schuldenaren kunnen dan voor het gehele bedrag der vordering door de schuldeiser aansprakelijk worden gehouden, totdat de gehele vordering is voldaan. Daarbij is het irrelevant wie van de schuldenaren de vordering voldoet.¹⁷⁸ Dit is eveneens mogelijk indien op een of meer hoofdelijke schuldenaren de schuldsaneringsregeling van toepassing is. De schuldeiser kan dan zijn vordering bij de bewindvoerder van een ieder der schuldenaren indienen. Derhalve kan de schuldeiser betalingen ontvangen over het, op het moment van de toepassing van de schuldsaneringsregeling, resterende bedrag van de vordering.

Daarnaast is het in een drietal gevallen mogelijk dat een hoofdelijke schuldenaar voorwaardelijk wordt toegelaten, voor een vordering welke hij als gevolg van een rechtsverhouding heeft verkregen, of zal verkrijgen jegens een andere hoofdelijke schuldenaar waar de schuldsaneringsregeling op van toepassing is.

Allereerst kan dit, indien de schuldeiser zijn vordering niet indient of niet kan indienen.

Ten tweede is dit mogelijk, wanneer het gehele bedrag van de vordering welke hij heeft ingediend, wordt voldaan ten tijde van de schuldsaneringsregeling.

Ten slotte kan de hoofdelijke schuldenaar voorwaardelijk worden toegelaten, indien dit het uitkeringspercentage voor de concurrente schuldeisers niet benadeeld.¹⁷⁹

§ 3.8.1 Indiening vordering

De schuldeisers dienen hun vordering bij de bewindvoerder in, door middel van een rekening of een andere schriftelijke verklaring, waaruit de aard en het bedrag van de vordering blijkt. Daarnaast overleggen zij eveneens bewijsstukken, indien er sprake is van een pand- of hypotheekrecht, dan wel van een retentierecht.¹⁸⁰ De door de schuldeisers aangeleverde gegevens toetst de bewindvoerder aan de administratie en opgaven van de schuldenaar. Indien de bewindvoerder enig bezwaar heeft tegen de vordering van de schuldeiser, kan hij deze verzoeken de ontbrekende stukken te overleggen en inzage in de administratie en de oorspronkelijke bewijsstukken van de schuldeiser vorderen.¹⁸¹

De door de bewindvoerder goedgekeurde vorderingen worden op de lijst van voorlopig erkende vorderingen geplaatst. De vorderingen die de bewindvoerder betwist, worden op een afzonderlijke lijst geplaatst. Hierbij worden eveneens de gronden van de betwisting vermeld.¹⁸² Indien de bewindvoerder slechts betwist of er sprake is van een pand- of hypotheekrecht, of van een retentierecht, worden deze vorderingen toch op de lijst van voorlopig erkende vorderingen geplaatst, met vermelding van de gronden van de betwisting. Zowel op de lijst van voorlopig erkende vorderingen, als op de afzonderlijke lijst met betwiste vorderingen, vermeld de bewindvoerder of er sprake is van een pand- of hypotheekrecht, ofwel van een retentierecht.¹⁸³

¹⁷⁶ art. 328 lid 1 jo. art. 133 Fw

¹⁷⁷ art. 328 lid 1 jo. art. 134 Fw

¹⁷⁸ art. 6:7 BW & Polak 2005, p. 210

¹⁷⁹ art. 328 lid 1 jo. art. 136 Fw

¹⁸⁰ art. 328 lid 1 jo. art. 110 Fw

¹⁸¹ art. 328 lid 1 jo. art. 111 Fw

¹⁸² art. 328 lid 1 jo. art. 112 Fw

¹⁸³ art. 328 lid 1 jo. art. 113 Fw

De bewindvoerder legt de lijsten neer ter griffie van de rechtbank. Gedurende zeven dagen voorafgaand aan de verificatievergadering heeft een ieder de mogelijkheid deze kosteloos in te zien.¹⁸⁴ De bewindvoerder stelt de schuldeisers hiervan middels een schrijven op de hoogte. Hierin geeft hij ook aan of de schuldenaar een ontwerpakkoord ter griffie van de rechtbank heeft neergelegd. Daarnaast voegt de bewindvoerder een oproeping voor de verificatievergadering toe.¹⁸⁵

§ 3.8.2 Verificatie vorderingen

De schuldenaar is verplicht bij de verificatievergadering aanwezig te zijn. Op verzoek van de rechter-commissaris verschaft hij alle inlichtingen aangaande de oorzaken van de schuldsaneringsregeling en de staat van de boedel. De schuldeisers kunnen de rechter-commissaris verzoeken om de schuldenaar om nadere inlichtingen te vragen. Alle vragen aan de schuldenaar en de door hem verschaft antwoorden hierop, worden verwerkt in een proces-verbaal.¹⁸⁶ Aanwezigheid bij de verificatievergadering is voor de schuldeisers niet verplicht.¹⁸⁷

De rechter-commissaris leest op de verificatievergadering de lijst met voorlopig erkende vorderingen en de afzonderlijke lijst met betwiste vorderingen voor. Iedere schuldeiser die vermeld staat op een van de lijsten is bevoegd de bewindvoerder om nadere inlichtingen te vragen over de plaatsing op de lijst. De schuldeisers kunnen eveneens inlichtingen vragen betreffende de betwisting van het door hen beweerde pand- of hypotheekrecht dan wel retentierecht. Ook is het mogelijk dat de schuldeisers verklaren het eens te zijn met de betwisting van de bewindvoerder.¹⁸⁸ Indien de schuldeiser, wiens vordering betwist wordt, niet ter verificatievergadering aanwezig is, wordt hij van de betwisting en verwijzing onmiddellijk door de griffier op de hoogte gebracht.¹⁸⁹

De bewindvoerder heeft op zijn beurt de mogelijkheid om tijdens de verificatievergadering terug te komen op de door hem gedane voorlopige erkenning of betwisting. Daarnaast kan de bewindvoerder vorderen dat de schuldeiser onder ede de deugdelijkheid van de vordering bevestigt.¹⁹⁰ Deze eed wordt in persoon, of door een gemachtigde afgelegd ten overstaan van de rechter-commissaris. Dit kan direct tijdens de verificatievergadering geschieden, maar de rechter-commissaris heeft ook de mogelijkheid hiervoor een andere datum te bepalen. Indien de schuldeiser niet op de verificatievergadering aanwezig is, stelt de griffier hem onmiddellijk ervan op de hoogte dat hij onder ede de deugdelijkheid van zijn vordering dient te bevestigen. Ook stelt de griffier hem op de hoogte van de dag die de rechter-commissaris heeft bepaald waarop de eedaflegging dient te geschieden.¹⁹¹

Verder is ook de schuldenaar bevoegd een vordering te betwisten. De schuldenaar kan zich verzetten tegen de toelating van de gehele vordering dan wel tegen een gedeelte ervan, of tegen de erkenning van een recht van voorrang van de schuldeiser. Vereist is echter wel dat de schuldenaar zijn gronden voor de betwisting kenbaar maakt.¹⁹²

De niet betwiste vorderingen worden opgenomen in een lijst van erkende schuldeisers. Op de papieren aan order en de papieren aan toonder vermeld de bewindvoerder de erkenning. De vorderingen waarvoor de bewindvoerder een eedaflegging heeft gevorderd, worden voorwaardelijk toegelaten. Deze voorwaardelijke toelating eindigt, indien een definitieve beslissing wordt genomen.¹⁹³ De betwiste vorderingen kan de rechter-commissaris voorwaardelijk toelaten voor een door hem te bepalen bedrag. Daarnaast heeft de rechter-commissaris de mogelijkheid een vordering waarvan de voorrang betwist wordt, voorwaardelijke te erkennen.¹⁹⁴

¹⁸⁴ art. 328 lid 1 jo. art. 114 Fw

¹⁸⁵ art. 328 lid 1 jo. art. 115 Fw

¹⁸⁶ art. 328 lid 1 jo. art. 116 Fw

¹⁸⁷ Polak 2005, p. 200

¹⁸⁸ art. 328 lid 1 jo. art. 119 lid 1 Fw

¹⁸⁹ art. 328 lid 1 jo. art. 124 Fw

¹⁹⁰ art. 328 lid 1 jo. art. 119 lid 2 Fw

¹⁹¹ art. 328 lid 1 jo. art. 120 Fw

¹⁹² art. 328 lid 1 jo. art. 126 Fw

¹⁹³ art. 328 lid 1 jo. art. 121 Fw

¹⁹⁴ art. 328 lid 1 jo. art. 125

§ 3.8.3 Renvooiprocedure

Indien een vordering betwist wordt, zal de rechter-commissaris trachten een schikking te treffen. Komen partijen onderling niet tot een schikking, dan worden zij door de rechter-commissaris verwezen naar een terechtzitting van de rechtbank. Dit is alleen mogelijk als het geschil nog niet aanhangig is. De rechter-commissaris bepaalt wanneer de terechtzitting plaatsvindt en behoeft partijen daartoe niet te dagvaarden. Men noemt dit ook wel de renvooiprocedure.

De procureurs van ieder der partijen verklaren, bij de oproeping van de zaak ter terechtzitting, dat zij als zodanig optreden voor hun cliënt.

Indien de schuldeiser die om een verificatie heeft verzocht, of degene die de vordering heeft betwist, niet ter terechtzitting verschijnt, neemt de rechtbank aan dat het verzoek, respectievelijk de betwisting, is ingetrokken en zal hij derhalve de vordering erkennen.¹⁹⁵ De tegenpartij welke wel ter terechtzitting is verschenen, heeft vervolgens de mogelijkheid de rechtbank te verzoeken de zaak door te halen, ofwel de mogelijkheid om ontslag van instantie te vragen en veroordeling in de proceskosten van de niet verschenen partij.

Wanneer één der partijen niet ter terechtzitting verschijnt, wordt geen verstek verleend. Alsdan houdt de rechtbank de zaak voor een termijn van maximaal veertien dagen aan. Hiermee wordt de niet ter terechtzitting verschenen partij de gelegenheid geboden alsnog procureur te stellen.¹⁹⁶ De zaak wordt ambtshalve op de rol doorgehaald, indien geen der partijen ter terechtzitting verschijnt.¹⁹⁷

In het geval van betwisting door de bewindvoerder, wordt de voortzetting van het geding van rechtswege geschorst, doordat de homologatie van een aangeboden akkoord in kracht van gewijsde is gegaan. Een uitzondering hierop geldt, indien de stukken van het geding reeds ter beoordeling aan de rechtbank zijn overgelegd. Alsdan wordt de erkende vordering geacht erkend te zijn in de schuldsaneringsregeling.¹⁹⁸

De bewindvoerder brengt aan het einde van de verificatie een verslag uit omtrent de stand van de boedel. Hierin worden alle inlichtingen verschaft waar de schuldeisers om hebben verzocht. Na afloop van de verificatievergadering wordt dit verslag, tezamen met het proces-verbaal van de verificatievergadering, bij de griffie van de rechtbank neergelegd. Een ieder heeft de mogelijkheid deze kosteloos in te zien. Indien uit de stukken blijkt dat er een vergissing is gemaakt in het proces-verbaal, kunnen de bewindvoerder, de schuldeisers en de schuldenaar de rechtbank verzoeken het proces-verbaal te corrigeren.¹⁹⁹

§ 3.9 Akkoord

De schuldenaar heeft de mogelijkheid een akkoord aan te bieden aan de schuldeisers, waarvan de vorderingen onder de werking van de schuldsaneringsregeling vallen. Het ontwerpakkoord moet ter griffie van de rechtbank worden neergelegd. Vervolgens heeft een ieder de mogelijkheid deze kosteloos in te zien.²⁰⁰ Door de aanneming van een akkoord eindigt de schuldsanering. De liquidatie en vereffening van de boedel van de schuldenaar kan dan achterwege blijven.²⁰¹

¹⁹⁵ art. 328 lid 1 jo. art. 122 Fw

¹⁹⁶ Polak 2005, p. 214

¹⁹⁷ art. 247 Rv & Polak 2005, p. 214

¹⁹⁸ art. 328 lid 1 jo. art. 122a lid 1 Fw

¹⁹⁹ art. 328 lid 1 jo. art. 137 Fw

²⁰⁰ art. 329 lid 1 en lid 2 Fw & Polak 2005, p. 338

²⁰¹ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 131

§ 3.9.1 Ontwerpakkoord

Het ontwerpakkoord kan worden ingediend bij het verzoekschrift om toepassing van de schuldsaneringsregeling, maar ook voor of nadat het saneringsplan is vastgesteld. Voordat het saneringsplan is vastgesteld kan het akkoord slechts worden aangeboden door middel van het indienen van een ontwerpakkoord ter griffie van de rechtbank. Dit dient uiterlijk op de vijftiende dag voor de verificatievergadering te geschieden. Nadat het saneringsplan is vastgesteld, kan de schuldenaar het ontwerpakkoord alleen indienen als hiervoor een akkoord is verworpen, of als de homologatie van een akkoord is geweigerd. Van deze mogelijkheid om het akkoord in te dienen kan de schuldenaar slechts één maal gebruik maken.²⁰²

Het ontwerpakkoord vervalt, indien de schuldsaneringsregeling niet definitief van toepassing wordt verklaard. Daarnaast kan het ontwerpakkoord vervallen, indien het vonnis van de beëindiging van de schuldsaneringsregeling in kracht van gewijsde gaat, voordat het vonnis van de homologatie van het akkoord in kracht van gewijsde is kunnen gaan.²⁰³ Het ontwerpakkoord vervalt eveneens, indien de schuldsaneringsregeling van rechtswege eindigt, doordat de schuldenaar failliet wordt verklaard.²⁰⁴

§ 3.9.2 Beslissing

Tijdens de verificatievergadering wordt een beslissing genomen over de aanname van het akkoord.²⁰⁵ De schuldenaar heeft de mogelijkheid tijdens deze verificatievergadering nadere inlichtingen te verschaffen over het akkoord, dan wel wijzigingen in het akkoord aan te brengen.²⁰⁶

Uitsluitend de preferente en concurrente schuldeisers, waarvan de vordering is erkend of voorwaardelijk is toegelaten, kunnen ter verificatievergadering stemmen over de aanname van een akkoord. Ten aanzien van de schuldeisers met een pand- en hypotheekrecht, of met een retentierecht, werkt de schuldsaneringsregeling niet. Zij zijn derhalve niet bevoegd te stemmen over de aanname van het akkoord. Indien zij afstand doen van hun recht van parate executie hebben zij echter wel de bevoegdheid om te stemmen. Ongeacht het verloop van de behandeling van het akkoord, kunnen zij dit recht van parate executie niet herkrijgen.

De preferente schuldeisers en de concurrente schuldeisers stemmen afzonderlijk. Alle schuldeisers zijn gelijk in rang. Het akkoord kan worden aangenomen indien van iedere groep een gewone meerderheid voor het akkoord stemt. Vereist is echter wel dat iedere groep tezamen minimaal de helft van het bedrag van de vorderingen vertegenwoordigt.

Op verzoek van de schuldenaar of de bewindvoerder kan de rechter-commissaris een aangeboden akkoord vaststellen alsof het is aangenomen. Hiervoor is vereist dat drie vierde van zowel van de groep preferente schuldeisers, als van de groep van concurrente schuldeisers, voor het akkoord heeft gestemd en de overige schuldeisers, gezien de omstandigheden van het geval, in alle redelijkheid het akkoord niet hadden kunnen afwijzen.

Bij het proces-verbaal van de verificatievergadering wordt de inhoud van het akkoord gevoegd.²⁰⁷

§ 3.9.3 Homologatie

Een aangenomen akkoord dient door de rechtbank goedgekeurd te worden. Alsdan wordt het akkoord verbindend. Dit noemt men ook wel de homologatie van een akkoord.²⁰⁸

²⁰² art. 329 lid 3 t/m lid 5 Fw & Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 132

²⁰³ art. 330 sub a en sub b Fw

²⁰⁴ art. 330 sub c jo. art. 312 lid 2 Fw

²⁰⁵ art. 331 lid 1 Fw

²⁰⁶ art. 332 lid 1 Fw

²⁰⁷ art. 336 lid 1 Fw & Polak 2005, p. 339

²⁰⁸ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 88

De schuldeisers moet het maximaal haalbare worden aangeboden, anders wordt de homologatie geweigerd. De rechtbank weigert de homologatie van het akkoord eveneens indien de nakoming van het akkoord onvoldoende aannemelijk is gemaakt, indien het akkoord onrechtmatig tot stand is gekomen, of indien de bewindvoerder zich in de hoofdprocedure heeft onthouden van instemming met het akkoord. Ook is de rechtbank bevoegd de homologatie van het akkoord ambtshalve te weigeren.²⁰⁹

Als de beslissing tot homologatie in kracht van gewijsde gaat, is het akkoord verbindend voor alle schuldeisers waarvan de vordering onder de werking van de schuldsaneringsregeling valt.²¹⁰ Met het in kracht van gewijsde gaan van de beslissing tot homologatie van het akkoord, eindigt de schuldsaneringsregeling.²¹¹

§ 3.9.4 Ontbinding

Indien de schuldenaar na homologatie van het akkoord zijn daaruit voortvloeiende verplichtingen niet nakomt, kan het akkoord worden ontbonden.²¹² Bij de ontbinding van het akkoord wordt de schuldenaar tevens in staat van faillissement verklaard. Alsdan heeft de schuldenaar geen mogelijkheid meer een akkoord aan te bieden.²¹³

§ 3.10 Saneringsplan

De schuldenaar stelt een ontwerpsaneringsplan op waarin hij regelingen voorstelt, welke de rechtbank in het saneringsplan kan opnemen.²¹⁴ Het ontwerpsaneringsplan wordt toegevoegd aan het verzoekschrift, dan wel uiterlijk op de vijftiende dag voorafgaande aan de verificatievergadering ter griffie van de rechtbank neergelegd.²¹⁵

Tijdens de verificatievergadering wordt het ontwerpsaneringsplan besproken. De schuldeisers hebben de gelegenheid hun standpunt omtrent het ontwerpsaneringsplan kenbaar te maken. De schuldenaar is bevoegd tijdens de verificatievergadering zijn ontwerpsaneringsplan te verdedigen en wijzigingen in het ontwerpsaneringsplan aan te brengen.²¹⁶

Het saneringsplan wordt uiteindelijk vastgesteld door de rechtbank. Zij kan hierin alle bepalingen opnemen welke zij, gezien de omstandigheden van het geval, redelijk en billijk acht. In het saneringsplan stelt de rechtbank vast gedurende welke termijn de schuldsaneringsregeling van toepassing zal zijn. In beginsel is de schuldsaneringsregeling van toepassing voor een termijn van drie jaren, vanaf de dag van de uitspraak tot de toepassing van de schuldsaneringsregeling. De rechtbank kan een termijn van maximaal vijf jaren bepalen, indien in het saneringsplan wordt bepaald dat de schuldenaar gedurende de schuldsaneringsregeling een hoger bedrag dan de beslagvrije voet zal ontvangen. Verder kan de rechtbank verschillende bepalingen ten aanzien van de aflossingscapaciteit en liquidatie in het saneringsplan opnemen.²¹⁷

Zodra het vonnis van de rechtbank waarin het saneringsplan is opgenomen in kracht van gewijsde gaat, vervallen de reeds door de rechter-commissaris genomen beslissingen.²¹⁸ Doordat het vonnis in kracht van gewijsde gaat, gaat de conservatoire fase van de schuldsaneringsregeling van rechtswege over in de executoriale fase.²¹⁹

²⁰⁹ art. 338 lid 2 jo. art. 153 lid 2 en lid 3 Fw & Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 133

²¹⁰ art. 340 lid 2 Fw

²¹¹ art. 340 lid 1

²¹² art. 340 lid 3 jo. art. 165 Fw & Polak 2005, p. 343

²¹³ art. 340 lid 4 en lid 5 Fw

²¹⁴ art. 285 lid 3 Fw & Polak 2005, p. 345

²¹⁵ art. 285 lid 2 Fw & Polak 2005, p. 345

²¹⁶ art. 334 lid 1 en lid 2 Fw

²¹⁷ art. 343 lid 1 t/m lid 3 Fw & Polak 2005, p. 345-346

²¹⁸ art. 343 lid 4 Fw

²¹⁹ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 131

Het saneringsplan dat door de rechtbank is vastgesteld, is verbindend ten aanzien van alle schuldeisers waarvan de vordering onder de werking van de schuldsaneringsregeling valt. Het is irrelevant of de schuldeisers in de schuldsaneringsregeling zijn opgekomen.²²⁰

Op grond van onvoorziene omstandigheden, waardoor het saneringsplan in alle redelijkheid en billijkheid niet gehandhaafd kan worden, is de rechtbank bevoegd wijzigingen aan te brengen in het saneringsplan. De bewindvoerder, de schuldenaar en de schuldeisers kunnen de rechtbank hierom verzoeken. Het is ook mogelijk dat de wijziging geschied op voordracht van de rechter-commissaris.²²¹ Ter terechtzitting kunnen zij, met uitzondering van de schuldeisers, worden gehoord. Het is mogelijk dat het saneringsplan meerdere malen wordt gewijzigd.²²²

De rechtbank bepaalt de dag en het uur waarop de zaak ter terechtzitting zal worden behandeld. De bewindvoerder doet hiervan onverwijld aankondiging in de Staatscourant en stelt alle bekende schuldeisers schriftelijk op de hoogte.²²³

De rechtbank doet uitspraak bij vonnis. De schuldenaar en de ter terechtzitting verschenen schuldeisers kunnen tegen het vonnis gedurende acht dagen na de uitspraak hoger beroep instellen.²²⁴

Indien de schuldsaneringsregeling wordt beëindigd, verliest het saneringsplan van rechtswege zijn kracht.²²⁵

§ 3.11 Behandeling door de rechtbank

De rechter-commissaris stelt aan het einde van de verificatievergadering een datum vast waarop behandeling door de rechtbank zal plaatsvinden. Deze vindt ten minste acht dagen en ten hoogste veertien dagen na de dag van de verificatievergadering plaats.²²⁶

§ 3.11.1 Terechtzitting

Tijdens de terechtzitting behandelt de rechtbank de verzoekschriften voor de verbetering van het proces-verbaal, de homologatie van het akkoord, indien dit is aangenomen dan wel vastgesteld, de voortzetting van de schuldsaneringsregeling en het ontwerpsaneringsplan van de schuldenaar.²²⁷

De rechter-commissaris brengt verslag uit op de openbare terechtzitting. De schuldeisers, waarvan de vordering onder de werking van de schuldsaneringsregeling valt, hebben de mogelijkheid tijdens de terechtzitting hun standpunt kenbaar te maken aangaande de homologatie van het akkoord, de voortzetting van de schuldsaneringsregeling en het ontwerpsaneringsplan van de schuldenaar. De schuldenaar is bevoegd ter terechtzitting voor zijn belangen op te komen.²²⁸

§ 3.11.2 Uitspraak

Op de dag van de terechtzitting, of uiterlijk op de achtste dag na deze behandeling door de rechtbank, volgt de uitspraak. De rechtbank neemt allereerst een beslissing met betrekking tot de verbetering van het proces-verbaal en de homologatie van het aangeboden akkoord, alvorens over de voortzetting van de schuldsaneringsregeling en het ontwerpsaneringsplan van de schuldenaar te beslissen.²²⁹

²²⁰ art. 344 Fw

²²¹ art. 345 lid 1 Fw

²²² Polak 2005, p. 347

²²³ art. 345 lid 2 en lid 3 Fw

²²⁴ art. 345 lid 1 en lid 4 Fw

²²⁵ art. 346 Fw

²²⁶ art. 335 Fw & Polak 2005, p. 341

²²⁷ art. 335 Fw & Polak 2005, p. 341

²²⁸ art. 337 Fw & Polak 2005, p. 341

²²⁹ art. 338 lid 1 en lid 2 Fw & Polak 2005, p. 342

Indien de homologatie van het aangeboden akkoord wordt geweigerd, geeft dit de rechtbank niet de mogelijkheid ten aanzien van de schuldenaar het faillissement uit te spreken.²³⁰

Wanneer de rechtbank de homologatie van het akkoord verleent, eindigt de toepassing van de schuldsaneringsregeling van rechtswege. op de dag dat het gehomologeerde akkoord in kracht van gewijsde is gegaan. Het akkoord is verbindend ten aanzien van alle schuldeisers waarvan de vordering onder de werking van de schuldsaneringsregeling valt.²³¹

De rechtbank neemt een beslissing over de voortzetting van de schuldsaneringsregeling, indien er geen akkoord is aangeboden of de homologatie hiervan wordt geweigerd. Indien de schuldsaneringsregeling wordt voortgezet, stelt de rechtbank een saneringsplan vast. Wanneer de toepassing van de schuldsaneringsregeling wordt beëindigd, vervalt de toepassing van de schuldsaneringsregeling, vanaf de dag dat de uitspraak daartoe in kracht van gewijsde is gegaan.²³²

§ 3.12 Vereffening

De boedel van de schuldenaar verkeert van rechtswege in staat van insolventie, met het in kracht van gewijsde gaan van de uitspraak van de rechtbank, waarin het saneringsplan is vastgesteld. Deze staat van insolventie is een grenslijn tussen de conservatoire fase, waarin de bewindvoerder de boedel in tact dient te houden en de executoriale fase, waarin de bewindvoerder zo spoedig mogelijk tot vereffening van de boedel moet overgaan. Voor de vereffening van de boedel behoeft de bewindvoerder geen toestemming of medewerking van de schuldenaar. De vereffening dient binnen de grenzen van het saneringsplan te geschieden.²³³

Tenzij de rechter-commissaris anders bepaald, worden de tot de boedel behorende goederen onderhands verkocht.²³⁴ Over de wijze van vereffening kan de rechter-commissaris de schuldeisers raadplegen tijdens een vergadering van schuldeisers. Alsdan kunnen de vorderingen, welke bij de bewindvoerder zijn ingediend nadat de termijn hiervoor is verstreken en derhalve niet zijn geverifieerd, alsnog geverifieerd worden.

De rechter-commissaris bepaalt de dag, het uur en de plaats waarop deze vergadering van schuldeisers wordt gehouden. De bewindvoerder stelt de schuldeisers hier, ten minste tien dagen voorafgaande aan de vergadering, schriftelijk van op de hoogte.²³⁵

§ 3.12.1 Uitdeling

Indien de goederen met de verkoop voldoende te gelde zijn gemaakt om de schuldeisers te voldoen, zal de bewindvoerder overgaan tot uitdeling van de penningen.²³⁶ De rechter-commissaris geeft hiervoor een machtiging aan de bewindvoerder.²³⁷

Wanneer een goed, waarop een pand- of hypotheekrecht, een retentierecht of een voorrecht rust, nog verkocht moet worden, kan geen uitdeling van de penningen plaatsvinden. De geldigheid van de uitdeling wordt niet beïnvloed, doordat dit goed in de boedel valt nadat de uitdeling heeft plaatsgevonden.²³⁸ Hiermee wordt gewaarborgd dat de uitdeling aan de schuldeisers correct zal geschieden.²³⁹

²³⁰ art. 338 lid 3 & Polak 2005, p. 342

²³¹ art. 340 lid 1 en lid 2 Fw

²³² art. 338 lid 4 t/m lid 6 Fw

²³³ art. 347 lid 1 jo. art. 173 Fw & Polak 2005, p. 349

²³⁴ art. 347 lid 2 Fw

²³⁵ art. 348 Fw

²³⁶ art. 349 lid 1 Fw

²³⁷ art. 349 lid 5 jo. art. 316 lid 2 Fw

²³⁸ art. 349 lid 1 Fw

²³⁹ Polak 2005, p. 350

De uitdeling geschied naar evenredigheid van de vorderingen. De schuldeisers met een vordering waaraan een recht van voorrang is verbonden, ontvangen een twee maal zo groot percentage dan de concurrente schuldeisers.²⁴⁰ De rangorde van de vorderingen van de bevoorrechte schuldeisers, wordt bepaald aan de hand van de opbrengst van de boedel. Ze worden voldaan voor zover de boedel voldoende opbrengt. Wanneer de opbrengst van de boedel lager is dan de hoogte van de vordering, wordt het resterende bedrag van de vordering aangemerkt als concurrente vordering.²⁴¹ De bewindvoerder houdt uitdelingslijsten bij, waarin hij de namen van de schuldeisers, de hoogte van de geverifieerde vorderingen, de hoogte van het daarop uitkeerbare bedrag en een staat van de ontvangsten en uitgaven vermeld.²⁴² Indien er geen uitdeling van penningen plaatsvindt, wordt de rangorde van de vorderingen op de gebruikelijke manier vastgesteld.²⁴³

§ 3.13 Beëindiging van de schuldsaneringsregeling

De schuldsaneringsregeling kan op een vijftal manieren worden beëindigd:

1. reguliere beëindiging;
2. vereenvoudigde afwikkeling;
3. tussentijdse beëindiging;
4. schone lei;
5. beëindiging schone lei.

§ 3.13.1. Reguliere beëindiging

In beginsel eindigt de schuldsaneringsregeling, zodra de termijn afloopt waarvoor de schuldsaneringsregeling van toepassing is verklaard. De rechtbank bepaald uiterlijk één maand voor afloop van deze termijn een datum waarop de beëindiging van de schuldsaneringsregeling ter terechtzitting zal worden behandeld. Dit zal niet eerder dan veertien dagen en niet later dan eenentwintig dagen na afloop van de schuldsaneringsregeling plaatsvinden. De rechter-commissaris, de bewindvoerder of de schuldenaar zelf kan de rechtbank verzoeken hiervoor een datum vast te stellen. De rechtbank kan hier echter ook ambtshalve toe beslissen. Van de datum, de tijd en de plaats van de terechtzitting doet de bewindvoerder onverwijld aankondiging in de Staatscourant.²⁴⁴

Tijdens de terechtzitting brengt de bewindvoerder schriftelijk verslag uit. De schuldenaar wordt bij brief opgeroepen. Schuldeisers die ter terechtzitting verschijnen kunnen van de rechtbank de gelegenheid krijgen om in persoon, bij schriftelijke gemachtigde of bij procureur het woord te voeren.²⁴⁵

Op de dag van de terechtzitting, dan wel uiterlijk acht dagen daarna, doet de rechtbank bij vonnis uitspraak.²⁴⁶ De uitspraak kan later plaatsvinden, indien de rechtbank een onderzoek noodzakelijk acht om tot een beslissing te kunnen komen.²⁴⁷ Daarnaast kan de rechtbank haar beslissing aanhouden, als uit het verslag van de bewindvoerder blijkt dat de schuldenaar zijn verplichtingen op een later tijdstip geheel of gedeeltelijk kan nakomen.²⁴⁸

²⁴⁰ art. 349 lid 2 Fw

²⁴¹ art. 349 lid 3 Fw & Polak 2005, p. 351

²⁴² art. 349 lid 4 Fw

²⁴³ Polak 2005, p. 351

²⁴⁴ art. 352 lid 1, lid 3 en lid 4 Fw & Polak 2005, p. 353

²⁴⁵ art. 353 Fw & Polak 2005, p. 353

²⁴⁶ art. 354 lid 1 Fw

²⁴⁷ art. 354 lid 3 Fw & HR 12 juni 2002, *NJ* 2002, 532 & Polak 2005, p. 354

²⁴⁸ art. 354 lid 3 Fw

In het vonnis wordt vermeld of de schuldenaar is tekortgeschoten in het nakomen van zijn uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen. Indien er van een dergelijke tekortkoming sprake is, wordt vastgesteld of dit toerekenbaar is aan de schuldenaar. Is de tekortkoming toerekenbaar aan de schuldenaar, dan verkrijgt deze geen schone lei bij de beëindiging van de schuldsaneringsregeling. De rechtbank kan beslissen de toerekenbare tekortkoming, gezien de bijzondere aard of de geringe betekenis ervan, buiten beschouwing te laten. De schuldenaar kan dan toch een schone lei krijgen. De rechtbank houdt bij het bepalen van de dag waarop de schuldsaneringsregeling eindigt, rekening met de termijn die hiervoor in het saneringsplan is vastgesteld.²⁴⁹

Zodra de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan, stelt de bewindvoerder direct een slotuitdelingslijst op. Met het verbind worden van deze slotuitdelingslijst eindigt de schuldsaneringsregeling van rechtswege. De bewindvoerder kondigt dit aan in de Staatscourant. Een maand na de beëindiging legt de bewindvoerder rekening en verantwoording af aan de rechter-commissaris, betreffende het beheer van de boedel.²⁵⁰

Vorderingen die onder de werking van de schuldsaneringsregeling vallen, zijn door de beëindiging van de schuldsaneringsregeling niet langer afdwingbaar, voor zover zij niet geheel zijn voldaan. Hiervoor is het niet van belang of de schuldeiser in de schuldsaneringsregeling is opgekomen of dat de vordering is geverifieerd.²⁵¹

§ 3.13.2 Vereenvoudigde afwikkeling

Een tweede manier waarop de schuldsaneringsregeling kan worden beëindigd is door middel van een vereenvoudigde afwikkeling. Dit is mogelijk wanneer een jaar nadat de schuldsaneringsregeling van toepassing is verklaard, nog geen datum is vastgesteld voor de verificatievergadering.

Op voordracht van de rechter-commissaris, of op verzoek van de bewindvoerder of de schuldenaar kan een vereenvoudigde afwikkeling plaatsvinden. Vereist is echter wel dat, aan de hand van een verklaring van de bewindvoerder, aannemelijk wordt gemaakt dat de schuldenaar in de toekomst zijn verplichtingen niet of nauwelijks zal kunnen nakomen.²⁵² Daarnaast mag er geen sprake van zijn dat de schuldenaar op dat moment zijn verplichtingen al niet meer naar behoren nakomt, dat de schuldenaar bovenmatige schulden aangaat en dat de schuldenaar zijn schuldeisers probeert te benadelen. Alleen dan beëindigt de rechtbank de schuldsaneringsregeling.²⁵³

De rechtbank neemt in beginsel op de dag der terechtzitting een beslissing.²⁵⁴ Zij heeft echter ook de mogelijkheid haar beslissing aan te houden. Dit kan zij doen wanneer ze een onderzoek noodzakelijk acht om haar oordeel te kunnen geven, of als uit de verklaring van de bewindvoerder blijkt dat de schuldenaar zijn verplichtingen op een later tijdstip geheel of gedeeltelijk kan voldoen.²⁵⁵

²⁴⁹ art. 354 lid 1 t/m lid 3 Fw & Polak 2005, p. 353-354

²⁵⁰ art. 356 Fw & Polak 2005, p. 354-355

²⁵¹ art. 358 lid 1 Fw

²⁵² art. 352 lid 2 Fw & Polak 2005, p. 355

²⁵³ art. 354 lid 3 jo. art. 350 lid 3 sub c,d,e Fw

²⁵⁴ Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 135

²⁵⁵ art. 354 lid 3 Fw

Uiteindelijk doet de rechtbank uitspraak. Zij kan een drietal beslissingen nemen. Allereerst kan de rechtbank het verzoek om beëindiging van de schuldsaneringsregeling toewijzen. De schuldenaar verkrijgt dan een schone lei. De vorderingen van de schuldeisers worden echter niet voldaan.

Ten tweede kan de rechtbank de schuldsaneringsregeling beëindigen, wanneer zij constateert dat de schuldenaar reeds niet meer aan de uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen voldoet, dat de schuldenaar bovenmatige schulden aangaat of dat de schuldenaar zijn schuldeisers probeert te benadelen. Met het in kracht van gewijsde gaan van de uitspraak verkeert de schuldenaar dan van rechtswege in staat van faillissement.

De derde beslissing die de rechtbank kan nemen is het bepalen van een verificatievergadering. Hiermee wordt het verzoek om beëindiging van de schuldsaneringsregeling afgewezen.²⁵⁶

Na het in kracht van gewijsde gaan van de uitspraak tot beëindiging van de schuldsaneringsregeling, gaat de bewindvoerder over tot het opstellen van de slotuitdelingslijst. Zodra deze slotuitdelingslijst verbindend wordt, is de schuldsaneringsregeling van rechtswege beëindigd.²⁵⁷

§ 3.13.3 Tussentijdse beëindiging

De schuldsaneringsregeling kan ook tussentijds worden beëindigd. Dit is mogelijk op voordracht van de rechter-commissaris, of op verzoek van de bewindvoerder, van de schuldenaar zelf, of van één dan wel van meerdere schuldeisers. De rechtbank kan daarnaast ambtshalve beslissen tot tussentijdse beëindiging.²⁵⁸

De schuldenaar en de schuldeisers kunnen door de rechtbank gehoord worden, alvorens de rechtbank een beslissing neemt.²⁵⁹

Er zijn een vijftal gronden waarop de schuldsaneringsregeling beëindigd kan worden.

Allereerst is tussentijdse beëindiging mogelijk, indien alle schulden zijn afbetaald. Er is dan geen enkele reden de schuldsaneringsregeling nog langer te laten voortduren.

Een tweede grond voor tussentijdse beëindiging is dat de schuldenaar weer de mogelijkheid heeft zijn betalingen te hervatten.

Ten derde kan de schuldsaneringsregeling tussentijds worden beëindigd, indien de schuldenaar één of meerdere uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen niet nakomt. De schuldenaar dient deze verplichtingen na te komen. Op basis hiervan wordt namelijk aan het einde van de schuldsaneringsregeling bepaald of de schuldenaar een schone lei verkrijgt. Indien de schuldsaneringsregeling op deze grond tussentijds wordt beëindigd, verkrijgt de schuldenaar geen schone lei.

Ten vierde is tussentijdse beëindiging mogelijk, als de schuldenaar bovenmatige schulden maakt. De schuldenaar gaat dan gedurende de schuldsaneringsregeling nieuwe schulden aan, terwijl hij zich ervan bewust is dat hij niet over de middelen beschikt om zijn schulden te kunnen voldoen. De schuldenaar is dan te kwader trouw ten aanzien van de aangegane schulden en verkrijgt derhalve geen schone lei.

Tenslotte wordt de schuldsaneringsregeling tussentijds beëindigd, indien de schuldenaar zijn schuldeisers probeert te benadelen. In de schuldsaneringsregeling geldt het beginsel van paritas creditorum. Een schuldeiser mag derhalve niet bevoordeeld worden ten opzichte van de andere schuldeisers. Indien de schuldenaar dit toch doet verkrijgt hij geen schone lei wanneer de schuldsaneringsregeling tussentijds wordt beëindigd.²⁶⁰

²⁵⁶ art. 354 lid 4 jo. art. 350 lid 5 Fw & Polak 2005, p. 356

²⁵⁷ art. 356 Fw & Van Buchem-Spapens & Pouw 2004, p. 136

²⁵⁸ art. 350 lid 1 Fw & Polak 2005, p. 356

²⁵⁹ art. 350 lid 2 Fw

²⁶⁰ art. 350 lid 3 Fw & Polak 2005, p. 356-357

Wanneer tussentijdse beëindiging plaatsvindt op grond van de laatste drie voornoemde gronden, verkeert de schuldenaar, met het in kracht van gewijsde gaan van de uitspraak, van rechtswege in staat van faillissement.²⁶¹

De rechtbank doet uitspraak bij vonnis. Met ingang van de dag waarop de uitspraak in kracht van gewijsde gaat, vervalt de schuldsaneringsregeling.²⁶²

§ 3.13.4 Schone lei

Indien de schuldenaar de schuldsaneringsregeling succesvol heeft doorlopen, kan de rechtbank zowel bij de reguliere, als bij de vereenvoudigde beëindiging ervan de schuldenaar een schone lei toekennen. De vorderingen die onder werking van de schuldsaneringsregeling vallen en niet geheel voldaan zijn, zijn na beëindiging van de schuldsaneringsregeling niet meer afdwingbaar.²⁶³ Dit tenzij de rechtbank de schone lei niet heeft uitgesproken bij de beëindiging van de schuldsaneringsregeling. De rechtbank kan hiertoe besluiten als er sprake is van een tekortkoming welke aan de schuldenaar kan worden toegerekend en die niet buiten beschouwing kan worden gelaten.²⁶⁴

§ 3.13.5 Beëindiging schone lei

De schone lei die de schuldenaar heeft verkregen na de beëindiging van de schuldsaneringsregeling, kan de schuldenaar alsnog worden ontnomen. Dit is mogelijk als achteraf blijkt dat de schuldenaar beschikte over gelden, maar hier geen verdere melding van heeft gedaan. Dit brengt benadeling van de schuldeisers met zich mee.²⁶⁵

Iedere belanghebbende kan de rechtbank verzoeken om de schuldenaar zijn schone lei te ontnemen.²⁶⁶ De rechtbank roept de schuldenaar op, teneinde hem te horen over de naar boven gekomen feiten.²⁶⁷

De uitspraak van de rechtbank geschied bij vonnis.²⁶⁸ Een toewijzende beslissing brengt met zich mee dat een eerder verkregen schone lei wordt beëindigd. Vanaf dan zijn alle resterende vorderingen weer afdwingbaar.²⁶⁹

§ 3.14 Rechtsmiddelen

Rechtsmiddelen kunnen worden aangewend als men het niet eens is met een handeling of een beslissing. Hierbij kan gedacht worden aan het instellen van verzet, hoger beroep of beroep in cassatie. Behalve in de gevallen waarin bij wet is bepaald dat hoger beroep en eventueel beroep in cassatie mogelijk is, staat tegen een beslissing van de rechtbank geen hogere voorziening open.²⁷⁰ Hoger beroep of cassatie is in ieder geval niet mogelijk, indien het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling voorlopig dan wel definitief wordt toegewezen.²⁷¹

²⁶¹ art. 350 lid 5 Fw

²⁶² art. 350 lid 4 Fw

²⁶³ art. 358 lid 1 Fw & Polak 2005, p. 358

²⁶⁴ art. 358 lid 2 jo. art. 354 lid 2 Fw & Polak 2005, p. 359

²⁶⁵ art. 358a lid 1 jo. art. 350 lid 3 sub e Fw & Polak 2005, p. 359-360

²⁶⁶ art. 358a lid 1 Fw

²⁶⁷ art. 358a lid 2 Fw

²⁶⁸ art. 358a lid 3 Fw

²⁶⁹ art. 358a lid 1 Fw & Polak 2005, p. 360

²⁷⁰ art. 360 Fw

²⁷¹ art. 292 lid 1 Fw

§ 3.14.1 Afwijzing verzoek schuldsaneringsregeling

Indien de rechtbank het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling afwijst, heeft de schuldenaar de mogelijkheid om hiertegen in hoger beroep te gaan. Binnen acht dagen na de uitspraak dient het hoger beroep, door middel van een verzoekschrift, te worden ingediend. Dit verzoekschrift moet bij de griffie van het gerechtshof worden ingediend. Het hoger beroep zal niet later dan twintig dagen na de indiening van het verzoekschrift behandeld worden. Uiterlijk acht dagen daarna doet het gerechtshof uitspraak.

Indien het gerechtshof het verzoek afwijst, heeft de schuldenaar gedurende acht dagen de mogelijkheid om tegen de uitspraak in cassatie te komen. Dit moet door middel van een verzoekschrift dat bij de griffie van de Hoge Raad ingediend moet worden.²⁷²

De schuldsaneringsregeling kan in hoger beroep dan wel in cassatie slechts definitief van toepassing verklaard worden. Een voorlopige toepassing van de schuldsaneringsregeling is niet meer mogelijk. Het gerechtshof dan wel de Hoge Raad heeft niet de mogelijkheid de schuldenaar ambtshalve in staat van faillissement te verklaren, wanneer zij besluit tot afwijzing van het verzoek van de schuldenaar om toepassing van de schuldsaneringsregeling.

Wanneer in hoger beroep of in cassatie het verzoek van de schuldenaar wordt toegewezen, wordt de griffier van de rechtbank waar het verzoek in eerste aanleg heeft gediend, hiervan onverwijld op de hoogte gebracht door de griffier van het gerechtshof, dan wel door de griffier van de Hoge Raad. Vervolgens benoemt de rechtbank direct een rechter-commissaris en een bewindvoerder.²⁷³

§ 3.14.2 Beschikkingen rechter-commissaris

Behoudens enkele bij de wet bepaalde uitzonderingen, kan men tegen alle beschikkingen van de rechter-commissaris in hoger beroep komen. Dit is mogelijk gedurende vijf dagen nadat de rechter-commissaris de beschikking heeft gegeven. Het hoger beroep dient te worden ingesteld bij de rechtbank. Nadat de rechtbank de belanghebbenden heeft opgeroepen en gehoord zal zij een beslissing nemen.²⁷⁴

§ 3.14.3 Handelingen bewindvoerder

De schuldenaar en alle schuldeisers waarvan de vordering onder de werking van schuldsaneringsregeling valt, hebben de mogelijkheid om door middel van een verzoekschrift een beroep te doen op de rechter-commissaris, indien men het niet eens is met een handeling van de bewindvoerder. Daarnaast kunnen ze de rechter-commissaris verzoeken om de bewindvoerder te bevelen een bepaalde handeling te verrichten, of om van een voorgenomen handeling af te zien. Binnen drie dagen nadat de bewindvoerder is gehoord, neemt de rechter-commissaris een beslissing.²⁷⁵

§ 3.14.4 Weigering of verlening homologatie van een akkoord

Tegen de uitspraak van de weigering van de homologatie van een akkoord kunnen zowel de schuldeisers die vóór de homologatie hebben gestemd, als de schuldenaar in hoger beroep komen. Indien de homologatie van een akkoord wordt verleend, kunnen de bij de stemming afwezige schuldeisers, de schuldeisers die tegen de homologatie hebben gestemd en de schuldenaar hoger beroep aantekenen tegen de beschikking. Bij de verlening van de homologatie van een akkoord, kunnen ook de schuldeisers die het eens waren met de homologatie hoger beroep aantekenen tegen de beschikking, indien zij na de homologatie ontdekken dat het akkoord door bedrog, door het bevoordelen van een of meerdere schuldeisers, dan wel door middel van andere oneerlijke middelen tot stand is gekomen.

²⁷² art. 292 lid 2 t/m lid 5 Fw

²⁷³ art. 292 lid 6 t/m lid 8 Fw

²⁷⁴ art. 315 Fw

²⁷⁵ art. 317 Fw

Hierbij moet worden opgemerkt dat hoger beroep en cassatie echter slechts mogelijk is voor de schuldeisers die op de openbare terechtzitting zijn verschenen.

Het hoger beroep dient binnen acht dagen na de beschikking van de rechtbank, door middel van een verzoekschrift, te worden ingediend bij de griffie van het gerechtshof dat bevoegd is om de zaak te behandelen. Binnen twintig dagen zal de zitting plaatsvinden. De griffier van het gerechtshof stelt de griffier van de rechtbank, waarvan de beschikking betreffende de homologatie van het akkoord van afkomstig is, onverwijld op de hoogte van het ingediende hoger beroep.²⁷⁶

Tijdens de terechtzitting hebben alle schuldeisers, waarvan de vordering onder de werking van de schuldsaneringsregeling valt de mogelijkheid om in persoon, bij schriftelijke gemachtigde of bij procureur hun standpunt omtrent de homologatie van het akkoord te motiveren. De schuldenaar kan tijdens deze terechtzitting voor zijn belangen opkomen.²⁷⁷

Het gerechtshof doet op de dag van de terechtzitting en anders uiterlijk acht dagen daarna uitspraak.²⁷⁸ Tegen deze beslissing van het gerechtshof kan men in cassatie gaan bij de Hoge Raad. Dezelfde termijnen en wijze van indienen en behandeling als bij het hoger beroep, gelden als men in cassatie gaat bij de Hoge Raad.²⁷⁹

Indien in hoger beroep of in cassatie de homologatie van een akkoord wordt toegewezen, verliest het saneringsplan, dat door de rechtbank is vastgesteld, van rechtswege zijn kracht, zodra de uitspraak van het gerechtshof, dan wel van de Hoge Raad in kracht van gewijsde gaat.²⁸⁰

Wanneer de homologatie van een akkoord in hoger beroep of in cassatie wordt vernietigd, brengt de griffier van het gerechtshof, dan wel de griffier van de Hoge Raad, de griffier van de rechtbank waar de zaak in eerste aanleg is behandeld, onverwijld op de hoogte. Na het in kracht van gewijsde gaan van de uitspraak, neemt de rechtbank direct een beslissing over het wel of niet voortzetten van de schuldsaneringsregeling.²⁸¹

§ 3.14.5 Beëindiging schuldsaneringsregeling

Indien de toepassing van de schuldsaneringsregeling wordt beëindigd, heeft de schuldenaar de mogelijkheid om hiertegen in hoger beroep te gaan. Dit kan door middel van een verzoekschrift, welk binnen acht dagen moet worden ingediend bij de griffie van het gerechtshof dat bevoegd is om de zaak te behandelen. De griffier van de rechtbank wordt hiervan onverwijld op de hoogte gesteld door de griffier van het gerechtshof. Laatstgenoemde draagt eveneens zorg voor publicatie in de Staatscourant, van de dag en het tijdstip waarop de behandeling plaats zal vinden. Deze zal plaatsvinden binnen twintig na de indiening van het verzoekschrift.²⁸²

Tijdens de terechtzitting hebben alle schuldeisers, waarvan de vordering onder de werking van de schuldsaneringsregeling valt, de mogelijkheid om te motiveren waarom de schuldsaneringsregeling wel of niet dient te worden voortgezet. Daarnaast kunnen zij hun standpunt weergeven met betrekking tot het ontwerpsaneringsplan.²⁸³

Het gerechtshof doet uiterlijk op de achtste dag, nadat de behandeling van het verzoekschrift ter terechtzitting heeft plaatsgevonden, uitspraak. De griffier van het gerechtshof stelt de griffier van de rechtbank hier direct van in kennis.

²⁷⁶ art. 339 lid 1 jo. art. 154 & art. 155 lid 1 Fw

²⁷⁷ art. 339 lid 2 jo. art. 337 lid 2 sub a Fw

²⁷⁸ art. 339 lid 2 jo. art. 338 lid 1 Fw

²⁷⁹ art. 339 lid 1 jo. art. 156 Fw

²⁸⁰ art. 339 lid 3 Fw

²⁸¹ art. 339 lid 4 jo. art. 338 lid 4 Fw

²⁸² art. 341 lid 1 t/m lid 4 Fw

²⁸³ art. 341 lid 5 jo. art. 337 lid 2 sub b en sub c Fw

Alle schuldeisers waarvan de vordering onder de werking van de schuldsaneringsregeling valt hebben de mogelijkheid om tegen het arrest van het gerechtshof in cassatie te gaan. Het beroep in cassatie dient binnen acht dagen na de dag van de uitspraak van het gerechtshof, door middel van een verzoekschrift, ingediend te worden bij de griffie van de Hoge Raad. De griffier van de rechtbank wordt hiervan onmiddellijk in kennis gesteld door de griffier van de Hoge Raad.²⁸⁴

§ 3.14.6 Voortzetting schuldsaneringsregeling

De schuldeisers die op de openbare terechtzitting zijn verschenen, kunnen tegen de beslissing van de rechtbank tot voortzetting van de schuldsaneringsregeling en de vaststelling van het saneringsplan, in hoger beroep gaan. De schuldenaar heeft de mogelijkheid om tegen de vaststelling van het saneringsplan in hoger beroep te gaan.²⁸⁵

Het hoger beroep moet binnen acht dagen na de uitspraak, door middel van een verzoekschrift, worden ingediend bij de griffie van het gerechtshof. De griffier van het gerechtshof brengt de griffier van de rechtbank hiervan onmiddellijk op de hoogte. Binnen twintig dagen na de dag waarop het verzoekschrift is ingediend zal de behandeling door het gerechtshof plaatsvinden. De uitspraak volgt uiterlijk acht dagen hierna. De griffier van het gerechtshof stelt de griffier van de rechtbank ook hier onmiddellijk van in kennis.²⁸⁶

De partij die door het gerechtshof in het ongelijk is gesteld, heeft de mogelijkheid om binnen acht dagen in cassatie te gaan tegen het gewezen arrest. Dit kan door middel van het indienen van een verzoekschrift bij de griffie van de Hoge Raad. De griffier van de Hoge Raad brengt de griffier van de rechtbank hiervan direct op de hoogte.²⁸⁷

§ 3.14.7 Wijziging saneringsplan

Tegen het vonnis van de rechtbank tot wijziging van het saneringsplan staat, gedurende acht dagen na de uitspraak, hoger beroep open. Tot het instellen van hoger beroep zijn de schuldenaar en de schuldeisers die bij de behandeling van de zaak aanwezig zijn geweest bevoegd. De indiening, de behandeling en de uitspraak van het hoger beroep geschied volgens de wijze zoals hierboven beschreven bij het hoger beroep tegen de voortzetting van de schuldsaneringsregeling.

Tegen het arrest van het gerechtshof kan beroep in cassatie worden ingesteld. Dit geschied volgens dezelfde wijze, zoals hierboven omschreven bij de voortzetting van de schuldsaneringsregeling.²⁸⁸

§ 3.14.8 Uitdeling van penningen

Tegen de uitdelingslijst die de bewindvoerder heeft opgesteld, kan iedere schuldeiser gedurende tien dagen in verzet komen. Dit dient te geschieden door middel van een gemotiveerd bezwaarschrift dat ter griffie van de rechtbank moet worden ingediend.²⁸⁹

De bewindvoerder en alle schuldeisers hebben de mogelijkheid om tegen de beschikking van de rechtbank beroep in cassatie in te stellen. Binnen acht dagen na de uitspraak kan het beroep in cassatie worden ingesteld. Dit dient te geschieden door het indienen van een verzoekschrift bij de griffie van de Hoge Raad. De griffier van de Hoge Raad stelt de griffier van de rechtbank, waarvan de beschikking op het verzet afkomstig is, hiervan direct van in kennis. Binnen twintig dagen na indiening van het verzoekschrift zal de behandeling ter openbare terechtzitting plaatsvinden.²⁹⁰

²⁸⁴ art. 341 lid 6 en lid 7 Fw

²⁸⁵ art. 342 lid 1 Fw

²⁸⁶ art. 342 lid 2 jo. art. 341 lid 2, lid 3 en lid 6 Fw

²⁸⁷ art. 342 lid 3 Fw

²⁸⁸ art. 345 lid 4 Fw

²⁸⁹ art. 349 lid 5 jo. art. 184 Fw

²⁹⁰ art. 349 lid 5 jo. art. 187 lid 1 t/m lid 3 Fw

De uitdelingslijst wordt verbindend, zodra de tien dagen zijn verstreken zonder dat tegen de uitdelingslijst verzet is ingesteld. Indien wel verzet is ingesteld, wordt de slotuitdelingslijst verbindend met het in kracht van gewijsde gaan van de beschikking op het verzet.²⁹¹

§ 3.14.9 Tussentijdse beëindiging schuldsaneringsregeling

Indien de rechtbank de schuldsaneringsregeling tussentijds beëindigd, heeft de schuldenaar de mogelijkheid om hoger beroep in te stellen. Wanneer de rechtbank het verzoek om tussentijdse beëindiging van de schuldsaneringsregeling afwijst, kan de verzoeker hiertegen in hoger beroep gaan. In beide gevallen dient dit te geschieden binnen acht dagen nadat de rechtbank uitspraak heeft gedaan. De indiening, de behandeling en de uitspraak van het hoger beroep geschied volgens de wijze zoals hierboven beschreven bij het hoger beroep tegen de voortzetting van de schuldsaneringsregeling. Tegen het arrest van het gerechtshof kan beroep in cassatie worden ingesteld. Dit geschied volgens dezelfde wijze, zoals hierboven omschreven bij de voortzetting van de schuldsaneringsregeling.²⁹²

§ 3.14.10 Uitspraak schone lei

Nadat de rechtbank uitspraak heeft gedaan, over de vraag of de schuldenaar toerekenbaar tekort is geschoten in het nakomen van zijn uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen, kan gedurende acht dagen hoger beroep worden ingesteld. Voor alle schuldeisers die ter terechtzitting zijn verschenen, maar ook voor de schuldenaar staat de mogelijkheid open om hoger beroep in te stellen tegen het vonnis betreffende de verlening van een schone lei.

De indiening, de behandeling en de uitspraak van het hoger beroep geschied volgens de wijze zoals hierboven beschreven bij het hoger beroep tegen de voortzetting van de schuldsaneringsregeling. Tegen het arrest van het gerechtshof kan beroep in cassatie worden ingesteld. Dit geschied volgens dezelfde wijze, zoals hierboven omschreven bij de voortzetting van de schuldsaneringsregeling.²⁹³

§ 3.14.11 Beëindiging schone lei

Indien de schone lei beëindigd wordt, omdat gebleken is dat gedurende de schuldsaneringsregeling de schuldeisers zijn benadeeld, kan binnen acht dagen na de uitspraak, waarin de schone lei wordt beëindigd, hoger beroep worden ingesteld. Dit is mogelijk door middel van het indienen van een verzoekschrift bij de griffie van het bevoegde gerechtshof.

Tegen het arrest van het gerechtshof kan binnen acht dagen na de uitspraak, door middel van een verzoekschrift, beroep in cassatie worden ingesteld. Dit verzoekschrift moet bij de griffie van de Hoge Raad worden ingediend.²⁹⁴

²⁹¹ art. 349 lid 5 jo. art. 187 lid 4 Fw

²⁹² art. 351 Fw

²⁹³ art. 355 Fw

²⁹⁴ art. 358a lid 3 en lid 4 Fw

§ 3.15 Conclusie

Indien de schuldenaar in het minnelijk traject geen akkoord weet te bereiken, kan hij door middel van indiening van een verzoekschrift de rechtbank vragen om toepassing van de schuldsaneringsregeling. Deze regeling duurt in beginsel drie jaren, maar de rechtbank kan ook een kortere of langere termijn bepalen. Om in aanmerking te komen voor de schuldsaneringsregeling moet de schuldenaar aan een aantal criteria voldoen. De rechtbank doet bij vonnis uitspraak op het verzoek. Bij toewijzing van het verzoek worden, gelijk met de uitspraak, een bewindvoerder en een rechter-commissaris aangesteld. De toepassing van de schuldsaneringsregeling brengt consequenties met zich mee voor de schuldenaar, voor de schuldeisers, maar ook ten aanzien van de boedel.

Ter verificatievergadering worden de vorderingen van de schuldeisers geverifieerd. De schuldenaar kan de schuldeisers een akkoord aanbieden en stelt een ontwerpsaneringsplan op. Uiterlijk veertien dagen na de verificatievergadering zal de behandeling ter terechtzitting plaatsvinden door de rechtbank. Deze stelt het saneringsplan vast. Met het in kracht van gewijsde gaan van de uitspraak verkeert de boedel van rechtswege in staat van insolventie. Vervolgens zal de bewindvoerder overgaan tot vereffening van de boedel. De schuldeisers worden naar evenredigheid van hun vorderingen uitbetaald.

In beginsel eindigt de schuldsaneringsregeling, zodra de termijn waarvoor de schuldsaneringsregeling van toepassing is verklaard afloopt. Het is ook mogelijk dat de schuldsaneringsregeling al na een jaar eindigt. Dit noemt men de vereenvoudigde afwikkeling. Daarnaast kan de schuldsaneringsregeling tussentijds worden beëindigd, indien de schuldenaar niet voldoet aan zijn verplichtingen. Indien schuldenaar de schuldsaneringsregeling succesvol heeft doorlopen kan hij bij de reguliere beëindiging en bij de vereenvoudigde afwikkeling een schone lei verkrijgen. De rechtbank heeft echter de mogelijkheid deze schone lei weer te beëindigen, indien naderhand feiten naar boven komen op basis waarvan een schone lei zou zijn niet verleend.

Hoofdstuk 4 De veranderingen per 1 januari 2008

Wat zijn de veranderingen in de nieuwe Wet schuldsanering natuurlijke personen?. In dit hoofdstuk zal op deze tweede onderzoeksvraag een antwoord worden gegeven. Allereerst komt aan de orde waarom de Wsnp 1998 gewijzigd is. Vervolgens zullen de veranderingen in de Wsnp 2008 worden weergegeven.

§ 4.1 Aanleiding van de wetswijziging

Per 1 januari 2008 is de nieuwe Wsnp in werking getreden. Dit is een wijziging op de oorspronkelijke Wsnp van 1998. Om te verifiëren of het beoogde doel bereikt werd, heeft het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het Ministerie van Justitie in 2001 de werking van de Wsnp geëvalueerd.²⁹⁵

§ 4.1.1 Evaluatie

Uit de evaluatie van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum kwam naar voren dat, met de invoering van de Wsnp, het aantal faillissementen gereduceerd was en meer mensen de kans op een schone lei geboden werd. Het “stok achter de deur” effect, teneinde het sluiten van een minnelijk akkoord te bevorderen, bleef echter uit. Vaak kwam men niet tot een minnelijk akkoord, doordat de schuldenaar onvoldoende medewerking verleende, of onvoldoende aflossingscapaciteit had. Daarnaast liep een minnelijk akkoord vaak op niets uit, doordat de schuldeisers hier geen medewerking aan wilden verlenen. De verschillende schuldhelpverleningsorganisaties hanteerden verschillende wijzen waarop het minnelijk traject werd uitgevoerd. Met betrekking tot de uitvoering van de Wsnp in het wettelijk traject was er een goede samenwerking tussen de rechters, bewindvoerders en de Raad voor Rechtsbijstand. Door de enorme verschillen tussen beide procedures sloot het wettelijk traject echter niet aan op het minnelijk traject. De ‘285-verklaring’ leverde dikwijls problemen op en de wettelijke bepalingen werden niet eenduidig toegepast. De verschillen tussen het minnelijk traject en het wettelijk traject waren te groot.

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum gaf naar aanleiding van de evaluatie verschillende adviezen ter verbetering van de Wsnp. Geadviseerd werd om meerdere aspecten binnen het minnelijk traject te verbeteren, teneinde een betere aansluiting op het wettelijk traject te bewerkstelligen. Daarnaast dienden de gronden voor de afwijzing van een minnelijk akkoord in kaart gebracht te worden en was het wenselijk dat de ‘285-verklaring’ nauwkeuriger werd ingevuld, om tot een goed schuldsaneringsplan te kunnen komen. Verder werd geadviseerd meer duidelijkheid te creëren in de wettelijke bepalingen met betrekking tot de wettelijke instrumenten.²⁹⁶

Naar aanleiding van de evaluatie hebben de toenmalige Minister van Justitie, Piet Hein Donner,²⁹⁷ en de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Aart Jan de Geus,²⁹⁸ in een schrijven aan de Tweede Kamer te kennen gegeven dat verschillende aspecten van de Wsnp gewijzigd moesten worden.

²⁹⁵ WWW<http://www.justitie.nl/onderwerpen/wetgeving/over_wetgeving/privaatrecht/commissies-privaatrecht/commissie_schone_lei_2.aspx> (geraadpleegd op 1 april 2008)

²⁹⁶ WWW<http://www.wodc.nl/images/ob190_Hoofdstuk%204-literatuur-bijlagen_tcm44-57097.pdf> (geraadpleegd op 1 april 2008)

²⁹⁷ WWW<http://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_Nederlandse_ministers_van_Justitie> (geraadpleegd op 10 april 2008)

²⁹⁸ WWW<http://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_Nederlandse_ministers_van_Sociale_Zaken_en_Werkgelegenheid> (geraadpleegd op 10 april 2008)

Ondanks de evaluatie bleven de moeilijkheden met de Wsnp toenemen. Het aantal maar ook de ernst van de moeilijkheden werd groter. De rechterlijke macht gaf te kennen dat er onvoldoende capaciteit aanwezig was voor de behandeling van de schuldsaneringszaken. De Hoge Raad hanteerde hoge argumentatienormen voor de afwijzing van een verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling, waardoor een verzoek moeilijk kon worden afgewezen. Daarbij waren er in verhouding te weinig bewindvoerders ten opzichte van het aantal schuldsaneringsregelingen en werd de procedure als te complex beschouwd. Bovendien leken zowel de schuldeisers als de schuldenaren de voorkeur te geven aan het wettelijk traject boven het minnelijk traject. Van een “stok achter de deur” effect was geen sprake.

§ 4.1.2 De Commissie Schone Lei II

In mei 2003 verzocht Piet Hein Donner, de toenmalige Minister van Justitie, de Commissie Insolventierecht om een advies uit te brengen betreffende de mogelijkheden van een efficiënte toepassing van de Wsnp, teneinde de beoogde doelstellingen te realiseren. De hoofdzaak was de toegang tot de schuldsaneringsregeling te beperken en de complexiteit van de Wsnp te reduceren. Om aan het verzoek van de minister te beantwoorden, werd de Commissie Schone Lei II ingesteld. Deze bestond uit twee leden van de Commissie Insolventierecht en enkele praktijkdeskundigen, waarvan prof. Mr. N.J.H. Huls als voorzitter werd aangesteld. In juni 2003 bracht de Minister van Justitie de Tweede Kamer door middel van een schrijven op de hoogte van zijn verzoek aan de Commissie Insolventierecht.

De Commissie Schone Lei II (nader te noemen: de commissie) was van mening dat de Wsnp aangepast moest worden. Geadviseerd werd het mogelijk te maken om weigerende schuldeisers te dwingen tot een akkoord in het minnelijk traject. Door de mogelijke afwijzingsgronden om te zetten in bindende afwijzingsgronden moest de toegang tot de Wsnp beperkt worden. De voorlopige toepassing van de Wsnp was te omslachtig en deze werd nauwelijks gehanteerd. Derhalve achtte de commissie het raadzaam deze uit de wet te schrappen. Het zou immers mogelijk blijven voor de rechtbank om bij gebrek aan voldoende informatie, een verzoek aan te houden of nog niet in behandeling te nemen. Gezien het omslachtige en tijdrovende karakter van het saneringsplan werd geadviseerd ook deze uit de wet te schrappen. De duur van de schuldsanering moest worden bepaald in het vonnis. Als uitgangspunt voor de duur van de schuldsanering nam men drie jaren, met een minimale duur van een jaar en maximaal vijf jaren. Zittingen moesten zo min mogelijk plaatsvinden. In de vereenvoudigde beëindiging behoefde naar de mening van de commissie geen slotuitdelingslijst opgesteld te worden. Evenmin vond zij het nodig een verificatievergadering te houden, tenzij dit wenselijk was voor de schuldeisers. Wegens kostenbesparingen en de beperkte toegevoegde waarde werd geadviseerd alle publicaties te schrappen. Er moesten ruimere voorzieningen komen voor eventuele (tussentijdse) beëindiging van de schuldsaneringsregeling. Daarnaast was de commissie van mening dat de Wsnp inhoudelijk meer afgestemd moest worden op de Faillissementswet.

Verder vond zij dat de ‘285-verklaring’ voldoende informatie moest verschaffen omtrent de schuldenproblematiek van de schuldenaar. Hiermee zou dan een betere overgang tussen het minnelijk traject en het wettelijk traject gecreëerd kunnen worden. Ter bevordering van het minnelijk traject vond de commissie algemeen geldende regels essentieel. Verder was het salaris van bewindvoerders vaak afhankelijk van de toereikendheid van de boedel. Bij onvoldoende aflossingscapaciteit zouden bewindvoerders de mogelijkheid moeten krijgen hun salaris te declareren. Tenslotte adviseerde de commissie om zorg te dragen voor een eenduidige toepassing van de Wsnp.²⁹⁹

Nadat de commissie haar advies had uitgebracht, werd een concept voor wijziging van de Wsnp opgesteld. Eind 2004 werd deze tekst als een officieel voorstel tot wetswijziging voorgelegd aan het parlement.

²⁹⁹ WWW<http://www.justitie.nl/onderwerpen/wetgeving/over_wetgeving/privaatrecht/commissies-privaatrecht/commissie_schone_lei_2.aspx> (geraadpleegd op 1 april 2008)

Op het laatste moment bracht de Tweede Kamer in oktober 2006 nog een aantal belangrijke veranderingen aan in het wetsvoorstel.³⁰⁰ Toelating tot de schuldsaneringsregeling moest eveneens mogelijk zijn voor de schuldenaar die, ten tijde van het aangaan van de schulden, niet te goeder trouw was als gevolg van verslavingsproblemen, of psychosociale moeilijkheden. De schuldenaar dient deze omstandigheden onder controle te hebben gekregen door middel van objectief bepaalbare maatregelen, zoals budgetbegeleiding, of verslavingszorg. Ook voor de schuldenaar die misdrijven heeft gepleegd, ten gevolge van een verslavingsproblemen, of ten gevolge van psychosociale moeilijkheden, moest toelating tot de schuldsaneringsregeling mogelijk zijn.

In geval van overlijden van de schuldenaar zou er geen tussentijdse beëindiging meer plaatsvinden. De schuldsaneringsregeling zou doorlopen en conform de wettelijke bepalingen worden afgerond.

Vanzelfsprekend is verkrijging van een schone lei voor de schuldenaar onmogelijk. De erfgenamen van de schuldenaar hebben na vereffening van de boedel de mogelijkheid de erfenis af te wijzen dan wel alleen in verbindingen te accepteren.

De schuldsaneringsregeling moest ook mogelijk gemaakt worden voor de schuldenaar met schulden ten gevolge van een strafrechtelijke veroordeling. Indien de schuldenaar de oorzaak van zijn problemen naar behoren had aangepakt zou toepassing van de schuldsanering geoorloofd zijn.

Tot slot stelde de Tweede Kamer een bepaling voor waardoor het Centraal Justitieel Incasso Bureau een minnelijk akkoord met een schuldenaar zou kunnen sluiten.³⁰¹ De termijn van twee jaren en drie maanden waarbinnen de vordering, ten aanzien waarvan uitstel van betaling is verleend, volledig voldaan moet worden,³⁰² zou hier geen invloed op hebben. Na afloop van het minnelijk akkoord zou deze termijn zelfs gehandhaafd kunnen worden ten aanzien van de resterende vordering.³⁰³

Het voorstel tot wetswijziging van de Wsnp werd uiteindelijk op 22 mei 2007 ook door de Eerste Kamer goedgekeurd.³⁰⁴

§ 4.2 De wetswijzigingen

Per 1 januari 2008 zijn veranderingen doorgevoerd in de Wsnp, teneinde de gestelde doelen van de oorspronkelijke wet te behalen.

De eerste doelstelling, betreffende de mogelijkheid van een schone lei voor natuurlijke personen met een uitzichtloze schuldenproblematiek, werd in principe behaald. Er bestond echter behoefte aan strengere voorwaarden dan omschreven in art. 288 FW voor toepassing van de schuldsanering, teneinde het aantal toepassingen te reduceren tot de doelgroep.

Het reduceren van faillissementen van natuurlijke personen is de tweede doelstelling van de Wsnp. Doch eindigde 20% van alle schuldsaneringsregelingen in een faillissement. Dit had juist voorkomen moeten worden door de invoer van de Wsnp.

De derde doelstelling is het bevorderen van het sluiten van een akkoord in het minnelijk traject. Dit blijkt echter voor zowel de schuldeisers als de schuldenaar onaantrekkelijk. Beide partijen geven vaker de voorkeur aan het wettelijk traject boven het minnelijk traject.

Verder heeft de wetswijziging het doel het bereiken van een eenduidige toepassing van de wettelijke voorschriften, het reduceren van de complexiteit van de schuldsaneringsregeling en het minder belasten van de rechterlijke macht en bewindvoerders.³⁰⁵

³⁰⁰ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 5

³⁰¹ *Kamerstukken II* 2006/07, 29 942, nr. 24, p. 1 t/m 5

³⁰² art. 561 lid 4 Sv

³⁰³ *Kamerstukken II* 2006/07, 29 942, nr. 24, p. 5

³⁰⁴ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 5

³⁰⁵ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 5 t/m 7

§ 4.2.1 Toepassingsvereisten

De Wsnp heeft vooral een concretere omschrijving van het toepassingsgebied van de schuldsaneringsregeling. Tenzij een afwijzingsgrond kon worden toegepast, kwam vrijwel iedereen in aanmerking voor toepassing van de schuldsaneringsregeling. Met de invoering van de Wsnp 2008 is dit aangescherpt en komt men nog slechts in aanmerking voor de schuldsaneringsregeling indien aan de volgende criteria wordt voldaan:

- de schuldenaar is niet in de mogelijkheid de betaling van zijn schulden te continueren;
- de schuldenaar was te goeder trouw ten tijde van het aangaan van de schulden in de periode van vijf jaren voorafgaand aan de indiening van het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling;
- de verplichtingen voortvloeiende uit de schuldsaneringsregeling vereisen nakoming en inspanningen ten bate van de boedel;
- op het moment van het verzoek mag er niet reeds een schuldsaneringsregeling van toepassing zijn op de schuldenaar;
- er is een minnelijk traject gevolgd bij een gemeentelijke kredietbank, of bij een andere schulphulpverleningsorganisatie ex art. 48 lid 1 Wet op het consumentenkrediet;
- de schulden mogen niet zijn ontstaan als gevolg van een onherroepelijke strafrechtelijke veroordeling betreffende een misdrijf, in de vijf jaren voorafgaande aan de indiening van het verzoekschrift;
- er is de afgelopen 10 jaar geen schuldsaneringsregeling van toepassing geweest op de schuldenaar.³⁰⁶

Bovengenoemde criteria staan vermeld in art. 288 Fw van de Wsnp 2008 en zijn allen bindend. De gronden waarop voorheen de toepassing van de schuldsaneringsregeling eventueel kon worden afgewezen, hebben met de invoering van de Wsnp 2008 een bindend karakter gekregen. Voor de toepassing is het per 1 januari 2008 echter niet meer relevant of ten aanzien van de schuldenaar in de 10 jaar voorafgaand aan de indiening van het verzoek de toepassing van een faillissement is uitgesproken.

Daarnaast is aan art. 288 Fw toegevoegd dat de schuldsanering eveneens kan worden toegepast, indien blijkt dat de schuldenaar de problematische situatie, waarin hij ten tijde van het ontstaan of onbetaald laten van zijn schulden verkeerde, onder controle heeft (lid 3).

Door middel van de ‘285-verklaring’ kan voldoende informatie verkregen worden ter beoordeling van de criteria. Indien de rechtbank over te weinig gegevens beschikt, heeft ze de mogelijkheid het verzoek aan te houden en de schuldenaar de kans te geven de benodigde informatie te verschaffen.³⁰⁷

§ 4.2.2 Voorlopige toepassing schuldsaneringsregeling

De voorlopige toepassing stelde de schuldenaar voorheen in de gelegenheid er voor te zorgen, dat de rechtbank binnen eenentwintig dagen over de benodigde informatie zou beschikken om tot een beslissing te komen betreffende het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling. Deze voorlopige toepassing is per 1 januari 2008 afgeschaft. Het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling kan een maand worden aangehouden, teneinde de benodigde gegevens te completeren. Indien de benodigde gegevens niet worden aangeleverd, kan de rechtbank het verzoek niet-ontvankelijk verklaren. Dientengevolge zal toepassing van de schuldsaneringsregeling minder snel voorkomen. Bovendien brengt afschaffing van deze voorlopige toepassing een ontlasting van de rechterlijke macht en bewindvoerders met zich mee.³⁰⁸

³⁰⁶ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 13

³⁰⁷ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 15

³⁰⁸ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 7 en 9

§ 4.2.3 Voorlopige voorziening

De voorlopige voorziening komt als het ware in de plaats van de voorlopige toepassing, maar is veel beperkter in zijn omvang. De afschaffing van de voorlopige toepassing en de beperkte mogelijkheid voor een voorlopige voorziening moeten leiden tot vermindering van de werklust van de rechterlijke macht en de bewindvoerders.

Per 1 januari 2008 heeft de schuldenaar krachtens art. 287 lid 4 Fw de mogelijkheid, in een bedreigende situatie, een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen bij de rechtbank. Hiervan is sprake bij gedwongen woningontuiming, bij beëindiging van de levering van gas, elektriciteit of water, of bij opzegging dan wel ontbinding van de zorgverzekering (art. 287b lid 2 Fw). Het verzoek om een voorlopige voorziening kan ook worden ingediend voordat de schuldenaar een verzoek tot een dwangakkoord en/of tot toepassing van de schuldsaneringsregeling heeft ingediend.

De rechtbank kan beslissen om partijen op te roepen om te worden gehoord. Hiertoe bestaat ingevolge art. 287 lid 6 Fw echter geen verplichting. Vervolgens doet de rechtbank met de meeste spoed uitspraak. Toepassing van de voorlopige voorziening kan worden uitgesproken voor de maximale duur van zes maanden (art. 287b lid 5 Fw). Tegen de beslissing van de rechtbank staat voor beide partijen hoger beroep open, welk binnen drie maanden moet worden ingediend (art. 287 lid 4 Fw jo. art. 358 Rv).

Gedurende de voorlopige voorziening heeft de schuldenaar nog een mogelijkheid om een minnelijk akkoord te sluiten. De schuldhulpverlener geeft aan het einde van de voorlopige voorziening de stand van zaken weer. Vervolgens kan de rechtbank alsnog een beslissing nemen betreffende het dwangakkoord of toepassing van de schuldsaneringsregeling.³⁰⁹

§ 4.2.4 Het dwangakkoord

Op grond van art. 287a lid 1 Fw kan de schuldenaar de rechtbank verzoeken om weigerende schuldeisers te dwingen tot medewerking aan een minnelijk akkoord. Men beoogt hiermee de totstandkoming van een minnelijke schuldregeling te bevorderen en de gang naar het wettelijk traject te beperken. De mogelijkheid om weigerende schuldeisers middels een gerechtelijk bevel te dwingen mee te werken aan een minnelijk akkoord, brengt echter wel een benadeling van hun positie met zich mee.

Het verzoek om een dwangakkoord kan tegelijkertijd met het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling worden ingediend bij de rechtbank. De rechtbank hoort zowel de schuldenaar als de schuldeisers en neemt de belangen van beide partijen in overweging. Vervolgens doet hij op de dag van de zitting en uiterlijk binnen acht dagen daarna uitspraak over het verzoek tot een dwangakkoord. Indien het verzoek tot een dwangakkoord wordt toegewezen staat voor de schuldeisers gedurende 8 dagen hoger beroep open. Bij afwijzing van het verzoek is er voor de schuldenaar geen mogelijkheid om hier hoger beroep tegen aan te tekenen. Wanneer de schuldenaar het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling handhaaft, zal de rechtbank hier een beslissing over nemen. De procedure van het minnelijk dwangakkoord is geregeld in art. 287a Fw.³¹⁰

³⁰⁹ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 9 en 11

³¹⁰ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 11-12

§ 4.2.5 Verificatievergadering

Een benadeling van de positie van de schuldeisers wordt eveneens veroorzaakt door de afschaffing van de verificatievergadering per 1 januari 2008. Tijdens deze zitting worden de door de bewindvoerder opgestelde lijsten met vorderingen vastgesteld.

De verificatievergadering werd dikwijls pro forma gehouden. De vorderingen werden dan wel geverifieerd, maar zonder dat er een zitting werd gehouden. Deze pro forma verificatievergadering is opgenomen in de nieuwe Wsnp. Behandeling tijdens een zitting kan dan achterwege blijven, waardoor de rechterlijke macht ontlast wordt.

Na overleg met de bewindvoerder kan de rechter-commissaris een pro forma zitting gelasten. De bewindvoerder stelt de schuldeisers hiervan op de hoogte. Gedurende acht dagen nadat de schuldeisers zijn geïnformeerd kan men de lijsten met voorlopig erkende en betwiste vordering bij de griffie van de rechtbank inzien. De schuldeisers dienen binnen deze termijn van acht dagen aan te geven dat zij wensen dat er een zitting wordt gehouden. Vervolgens zal de rechter-commissaris hiertoe een datum bepalen, waarvan de schuldeisers wederom door de bewindvoerder op de hoogte worden gesteld. Vanaf de dag van de pro forma verificatievergadering worden de vorderingen geacht te zijn geverifieerd. Slechts indien er sprake is van een toereikende boedel worden de schuldeisers betaald.³¹¹

§ 4.2.6 Minder taken rechterlijke macht

De rechter-commissaris heeft per 1 januari 2008 meer taken, waarvan een aantal van de rechtbank worden overgenomen teneinde de rechterlijke macht te ontlasten.

De rechter-commissaris kan op verzoek van de bewindvoerder de duur van de postblokkade aanpassen. In de wetswijziging is hiervoor een periode van dertien maanden bepaald. De verificatievergadering werd voorheen op voordracht van de rechter-commissaris, de bewindvoerder of van de schuldenaar door de rechtbank bepaald. Thans is bij wet vastgesteld dat de rechtbank de datum voor de verificatievergadering direct in het toelatingsvonnis opneemt. Indien de rechtbank dit niet doet bepaald de rechter-commissaris gedurende de schuldsaneringsregeling een datum voor de verificatievergadering. Eveneens bepaalt hij hiertoe een datum, indien een akkoord wordt aangeboden. Daarnaast neemt de rechter-commissaris, na overleg met de bewindvoerder, de beslissing omtrent het houden van een pro forma verificatievergadering. Verder heeft de rechter-commissaris de bevoegdheid om gedurende de schuldsaneringsregeling de duur hiervan aan te passen. Ook kan hij maatregelen treffen teneinde benadeling van de schuldeisers te voorkomen.³¹²

§ 4.2.7 Saneringsplan en beslaglegging

Het saneringsplan is met de invoering van de Wsnp 2008 komen te vervallen. Dit hoeft niet meer vastgesteld te worden als de schuldsaneringsregeling van toepassing wordt verklaard. Wel kan de rechtbank de schuldenaar andere verplichtingen, zoals budgetbegeleiding of een sollicitatieplicht opleggen.³¹³

Door middel van het saneringsplan kon het beslag op loon of uitkering worden opgeheven. Daarnaast had de rechtbank eveneens de mogelijkheid het beslag op loon of uitkering te beëindigen, door daartoe een specifieke beslissing te nemen. Nu is bij wet vastgesteld dat met de toepassing van de Wsnp alle gelegde beslagen vervallen. Hiermee is de toepassing van de schuldsaneringsregeling vereenvoudigd en is geen verdere tussenkomst van de rechterlijke macht meer vereist voor opheffing van beslag op loon of uitkering.³¹⁴

³¹¹ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 19-20

³¹² Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 25 en 27

³¹³ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 12

³¹⁴ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 15

§ 4.2.8 Hypotheek en boedelschulden

Geen rente mag berekend worden op onder de wet vallende vorderingen vanaf de dag dat de Wsnp wordt uitgesproken. Bij een tussentijdse beëindiging van de Wsnp wordt deze rente met terugwerkende kracht tot aan de dag van de toepassing berekend. Teneinde het ontstaan van nieuwe schulden gedurende de schuldsaneringsregeling te voorkomen, heeft de rechtbank per 1 januari 2008 de bevoegdheid de hypotheekrente hiervan uit te sluiten. Alsdan geldt de werking van de schone lei niet ten aanzien van de hypothecaire lening.³¹⁵

Ten aanzien van boedelschulden die in een eerder faillissement zijn ingediend en dientengevolge onder de schuldsaneringsregeling vallen, geldt de werking van de schone lei. De boedelschulden van een faillissement voorafgaande aan de toepassing van de schuldsaneringsregeling worden mee overgenomen naar de schuldsaneringsregeling. Indien aan het einde van de schuldsaneringsregeling onvoldoende gelden in de boedel zijn om de boedelschulden van te voldoen, kan de rechtbank ten aanzien van deze boedelschulden eveneens de schone lei uitspreken.³¹⁶

§ 4.2.9 Beëindiging Wsnp

De schuldsaneringsregeling werd voorheen tussentijds beëindigd, indien de schuldenaar niet voldeed aan zijn verplichtingen, hij opnieuw gigantische schulden maakte of wanneer de schuldeisers benadeeld dreigden te worden. Bij deze tussentijdse beëindiging werd de schuldsaneringsregeling altijd omgezet in een faillissement. Uiteindelijk eindigde 20% van alle schuldsaneringsregeling in een faillissement. Dit bracht niet het resultaat met zich mee dat men voor ogen had te bereiken met de invoering van de Wsnp.

De gronden voor een tussentijdse beëindiging van de schuldsaneringsregeling staan vermeld in art. 350 Fw. Deze mogelijkheden zijn per 1 januari 2008 toegenomen, teneinde het aantal toegepaste schuldsaneringsregelingen te beperken tot de schuldenaren die tot de doelgroep behoren.

Naast tussentijdse beëindiging, indien de schuldenaar zijn verplichtingen niet nakomt, kan de schuldsaneringsregeling eveneens tussentijds beëindigd worden wanneer de schuldenaar de uitvoering hiervan frustreert dan wel belemmert.³¹⁷

Onvolledige gegevensverstrekking

Indien gedurende de schuldsaneringsregeling blijkt dat bij het verzoek om toelating onvolledige informatie is verstrekt, waardoor het verzoek ten onrechte is toegewezen, zal de schuldsaneringsregeling tussentijds worden beëindigd.³¹⁸

Verplichtingen

De schuldenaar die redelijkerwijs niet aan de uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen kan voldoen en dit kan aantonen, heeft de mogelijkheid te verzoeken om tussentijdse beëindiging van de schuldsaneringsregeling.³¹⁹

³¹⁵ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 17

³¹⁶ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 17 en 19

³¹⁷ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 20

³¹⁸ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 20

³¹⁹ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 21

Overlijden

Indien de schuldenaar overlijdt gedurende de periode dat de schuldsaneringsregeling van toepassing is, verkrijgt hij op grond van art. 358 lid 6 Fw geen schone lei. De schuldsaneringsregeling eindigt van rechtswege door het overlijden van de schuldenaar.³²⁰

Vorderingen zonder schone lei

Sommige vorderingen dient de schuldenaar vanaf 1 januari 2008 geheel te voldoen. Deze vorderingen komen dan ook niet in aanmerking voor een schone lei. Het betreft hier de geldboetes ex art. 9 lid 1 sub 4 Sr. Dit zijn boetes van het Centraal Justitieel Incasso Bureau. Boetes voor een verkeersovertreding, de zogenaamde Mulderboetes, vallen hier niet onder. Daarnaast gaat het om de betaling van een geldbedrag ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel ex art. 36e Sr., van een geldbedrag ten behoeve van het slachtoffer als bedoeld in art. 36f Sr en schadevergoeding voor de benadeelde partij van art. 51a Sv.

De schadevergoeding die door de burgerlijke rechter is vastgesteld, nadat de strafrechter zijn oordeel over het misdrijf of de overtreding heeft uitgesproken, komt eveneens niet in aanmerking voor de schone lei.³²¹

Omzetting in faillissement

Art. 359 lid 2c Fw bepaalt dat ten tijde van de schuldsaneringsregeling ontstane schulden, met uitzondering van boedelschulden, in het faillissement verifieerbare schulden zijn.

Gezien het feit dat faillissement vaak meer kost dan dat het voor de schuldeisers oplevert, wordt een schuldsaneringsregeling slechts omgezet in faillissement indien er voldoende gelden in de boedel vallen, zodat de schuldeisers kunnen worden uitbetaald. Zijn er onvoldoende gelden in de boedel dan wordt er noch een faillissement uitgesproken noch een schone lei verleend.³²²

§ 4.3 Conclusie

Naar aanleiding van de evaluatie van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het Ministerie van Justitie is de Wsnp gewijzigd. Uit deze evaluatie kwam namelijk naar voren dat de doelstellingen van de Wsnp niet werden behaald. Vervolgens heeft de Commissie Schone Lei II een advies uitgebracht over de mogelijkheden van een efficiënte toepassing van de Wsnp. De verschillende adviezen van de Commissie Schone Lei II betreffende verbetering van de Wsnp, leidde tot het wetsvoorstel voor wijziging van de Wsnp. De Tweede Kamer voegde nog een aantal belangrijke veranderingen toe aan het wetsvoorstel. Op 22 mei 2007 werd het wetsvoorstel goedgekeurd en sinds 1 januari 2008 is de nieuwe Wet schuldsanering natuurlijke personen van kracht.

³²⁰ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 21

³²¹ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 21 en 23

³²² Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 23 en 25

Uiteindelijk zijn de volgende veranderingen aangebracht:

- de gronden waarop de schuldsaneringsregeling voorheen *kon* worden afgewezen zijn nu verbindend;
- de voorlopige toepassing is afgeschaft;
- invoering van de voorlopige voorziening;
- door middel van een gerechtelijk bevel kunnen schuldeisers worden gedwongen om mee te werken aan een minnelijk akkoord;
- de verificatievergadering is afgeschaft;
- de rechter-commissaris heeft meer taken en bevoegdheden gekregen teneinde de rechterlijke macht te ontlasten;
- het saneringsplan is komen te vervallen;
- met de toepassing van de Wsnp vervallen alle gelegde beslagen;
- de rechtbank kan bepalen dat gedurende de schuldsaneringsregeling de hypotheekrente gewoon doorloopt;
- indien er aan het einde van de schuldsaneringsregeling onvoldoende gelden in de boedel zijn om de boedelschulden van te voldoen, kan de rechtbank ook ten aanzien van deze boedelschulden de schone lei uitspreken;
- tussentijdse beëindiging Wsnp is nu ook mogelijk indien de schuldenaar de uitvoering van de schuldsaneringsregeling frustreert of belemmert;
 - o door onvolledige gegevens te verstrekken;
 - o als hij voorziet niet aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen kan hij tussentijdse beëindiging verzoeken;
 - o indien de schuldenaar tijdens de schuldsaneringsregeling overlijdt, verkrijgt hij geen schone lei;
 - o ten aanzien van een aantal strafrechtelijke vordering en ten aanzien van de door de burgerlijke rechter vastgestelde schadevergoeding, kan geen schone lei worden verkregen;
 - o de schuldsaneringsregeling wordt slechts omgezet in faillissement, indien de boedel voldoende gelden bevat.

Hoofdstuk 5 Advocatenkantoor Visser en de Wsnp 2008

In dit hoofdstuk zal worden besproken wat de rol is van Advocatenkantoor Visser in zaken betreffende de Wsnp. De verschillende procedures zullen worden behandeld. Daarnaast zal worden beschreven welke veranderingen in de Wsnp per 1 januari 2008 van belang zijn voor Advocatenkantoor Visser. De onderzoeksvragen: Welke rol speelt Advocatenkantoor Visser bij Wsnp-zaken? en: Welke veranderingen binnen de Wet schuldsanering natuurlijke personen zijn van belang voor Advocatenkantoor Visser? zullen worden beantwoord

§ 5.1 Advocatenkantoor Visser

Mensen die in de problemen zitten, kunnen zich wenden tot een advocaat. Zo ook indien mensen een enorme schuldenproblematiek hebben. In een dergelijke situatie kan men vertegenwoordigd worden door Advocatenkantoor Visser. Aangezien de procedure van de Wsnp in eerste aanleg zonder de bijstand van een procureur doorlopen kan worden, zal men zich meestal pas in een later traject van de procedure tot een advocaat wenden.

Schuldenaren kunnen uit eigen beweging naar een advocaat stappen. Daarnaast is het ook mogelijk dat zij zich eerst tot een kosteloze juridische bijstandverlener wenden, zoals het Juridisch Loket of een Rechtswinkel. Van hieruit kan de schuldenaar worden doorverwezen naar een advocaat, indien dit noodzakelijk is.

§ 5.1.1 Rechtsbijstand

Voor de schuldenaar met een ontoereikend inkomen om de volledige procureurskosten te kunnen voldoen, bestaat de mogelijkheid voor gesubsidieerde rechtsbijstand. Hiervoor kan men zich wenden tot de Raad voor Rechtsbijstand. Gesubsidieerde rechtsbijstand kan worden verkregen door het aanvragen van een toevoeging. Er zijn verschillende soorten toevoegingen. Welke toevoeging aangevraagd dient te worden, is afhankelijk van de mate waarin men door een advocaat moet worden bijgestaan. Van belang is in ieder geval dat de advocaat op basis van een toevoeging werkt.³²³ Advocatenkantoor Visser werkt op basis van een dergelijke toevoeging. Er zijn met name twee soorten toevoegingen relevant voor de Wsnp-zaken die Advocatenkantoor Visser behandelt. Het gaat hier om de Lichte Advies Toevoeging en de Civiele Toevoeging.

Lichte Advies Toevoeging

Een Lichte Advies Toevoeging kan worden aangevraagd, indien het noodzakelijk is dat men door een advocaat vertegenwoordigd wordt. Het gaat dan om eenvoudige zaken waarvoor de werkzaamheden van de advocaat ongeveer drie uur in beslag nemen. Om een Lichte Advies Toevoeging te krijgen, moet het gaan om een juridisch probleem met een minimaal bedrag van € 90,- ten aanzien waarvan de Nederlandse rechter beslissingsbevoegd is. Daarnaast is het van belang dat de zaak een kans van slagen heeft. De cliënt dient een eigen bijdrage van € 13,50 te betalen.³²⁴ Tabel I geeft de inkomensgrenzen weer om voor een Lichte Advies Toevoeging in aanmerking te komen.

³²³ WWW<http://www.rvr.org/nl/subhome_rz/rechtsbijstandverlener,Hulp-in-de-kosten.html> (geraadpleegd op 21 april 2008)

³²⁴ WWW<<http://www.hetjl.nl/hetjl/templates/themaart.jsp?versionId=null&pageId=426&nodeId=119&languageId=>> (geraadpleegd op 21 april 2008)

Gehuwd / Samenwonend / Eenoudergezin		Alleenstaand
Netto maandinkomen	Eigen Bijdrage	Netto maandinkomen
0 - € 2.240	€ 13,50	0 - € 1.593

*Tabel I: Inkomensnormen en eigen bijdrage voor een licht advies per 2008*³²⁵

De advocaat vult het formulier voor de aanvraag van de Lichte Advies Toevoeging in en zendt deze aan de Raad voor Rechtsbijstand. De cliënt dient een zogenoemde “Verklaring draagkracht in verband met de aanvraag Lichte Advies Toevoeging” in te vullen. Voor de aanvraag zijn het burgerservicenummer, de samenstelling van het huishouden, de woonplaats en de gemeente waar men staat ingeschreven van belang. Het burgerservicenummer staat vermeld op het identiteitsbewijs. Dit dient geldig te zijn en een kopie ervan moet bij de aanvraag worden ingesloten. Indien men gehuwd is of samenwoont moet eveneens het burgerservicenummer van de partner worden doorgegeven. Heeft men enkel een vreemdelingennummer, dan dient dit op het aanvraagformulier vermeld te worden. De Raad voor Rechtsbijstand controleert alle gegevens en neemt vervolgens een beslissing over het al dan niet toekennen van de toevoeging.

Indien een Lichte Advies Toevoeging onvoldoende blijkt te zijn voor de behandeling van de zaak, is het mogelijk om de Raad voor de Rechtsbijstand te verzoeken om een gewone toevoeging. Voor een zaak met betrekking tot de schuldsaneringsregeling heeft men dan een Civiele Toevoeging nodig.³²⁶

Civiele Toevoeging

De aanvraag van een Civiele Toevoeging geschiedt op dezelfde wijze als de aanvraag van een Lichte Advies Toevoeging.³²⁷ De Raad voor Rechtsbijstand controleert de juistheid van de aangeleverde gegevens. Vervolgens beslist zij over het al dan niet toekennen van de toevoeging.³²⁸

Indien men een te hoog inkomen heeft, komt men niet in aanmerking voor een toevoeging. Als de raad voor Rechtsbijstand de aanvraag voor een Civiele Toevoeging wel toekent, bepaalt zij de hoogte van de eigen bijdrage die aan de advocaat voldaan dient te worden.³²⁹

Voor het al dan niet toekennen van een toevoeging, gaat men uit van het inkomen en vermogen van twee jaren voor de aanvraag.

Was het vermogen in dat jaar hoger dan het heffingvrije vermogen, dan komt men niet in aanmerking voor een toevoeging.³³⁰ Het heffingvrije vermogen is een vast bedrag van de bezittingen verminderd met de schulden, waarover geen belasting wordt geheven.³³¹

Met betrekking tot het inkomen geldt dat men niet voor een toevoeging in aanmerking komt, indien men als alleenstaande een hoger fiscaal jaarinkomen heeft dan € 22.900,- en een hoger fiscaal jaarinkomen dan € 32.400,- als men gehuwd is, samenwoont of in geval van een eenoudergezin. De inkomensgrenzen die de Raad voor Rechtsbijstand hanteert voor de toekenning van een toevoeging worden in tabel II weergegeven.³³²

³²⁵ WWW<http://www.rvr.org/nl/subhome_rz/rechtsbijstandverlener,Hulp-in-de-kosten.html> (geraadpleegd op 21 april 2008)

³²⁶ WWW<<http://www.hetjl.nl/hetjl/templates/themaart.jsp?versionId=null&pageId=426&nodeId=119&languageId=>>>(geraadpleegd op 21 april 2008)

³²⁷ WWW<http://www.rvr.org/nl/subhome_rz/rechtsbijstandverlener,Aanvraag.html> (geraadpleegd op 21 april 2008)

³²⁸ WWW<http://www.rvr.org/nl/subhome_rz/rechtsbijstandverlener,Beslissing.html> (geraadpleegd op 21 april 2008)

³²⁹ WWW<http://www.rvr.org/nl/subhome_rz/rechtsbijstandverlener,Inkomensgrenzen.html> (geraadpleegd op 21 april 2008)

³³⁰ WWW<http://www.rvr.org/nl/subhome_rz/rechtsbijstandverlener,Inkomensgrenzen.html>(geraadpleegd op 21 april 2008)

³³¹ WWW<http://zoekdienst.belastingdienst.nl/Zoekdienst/bd-nl/belastingdienst?kb_reset_basket=true&term=heffingvrij+vermogen>(geraadpleegd op 27 mei 2008)

³³² WWW<http://www.rvr.org/nl/subhome_rz/rechtsbijstandverlener,Inkomensgrenzen.html> (geraadpleegd op 21 april 2008)

Gehuwd/Samenwonend/Eenoudergezin		Alleenstaand
Fiscaal Jaarinkomen	Eigen Bijdrage	Fiscaal Jaarinkomen
t/m € 22.500	€ 94*	t/m € 16.200
€ 22.501 - € 23.300	€ 148	€ 16.201 - € 16.700
€ 23.301 - € 24.600	€ 255	€ 16.701 - € 17.500
€ 24.601 - € 27.300	€ 449	€ 17.501 - € 19.300
€ 27.301 - € 32.400	€ 705	€ 19.301 - € 22.900

Tabel II: Inkomensnormen en eigen bijdrage voor gesubsidieerde rechtsbijstand per 2008 ³³³

De Raad voor Rechtsbijstand deelt haar beslissing schriftelijk mee. Tegen deze beslissing kan gedurende zes weken na de beslissing schriftelijk bezwaar worden aangetekend. Dit is eveneens mogelijk indien het een aanvraag om een Lichte Advies Toevoeging betreft. ³³⁴

§ 5.1.2 Vertegenwoordiging

Advocatenkantoor Visser behartigt de belangen van haar cliënt, zijnde schuldenaar, in verschillende stadia van de schuldsaneringsregeling. De cliënt kan worden vertegenwoordigd, vanaf de aanvraag om toepassing van de schuldsaneringsregeling, tot beroep in cassatie tegen de beëindiging van de schone lei. De vertegenwoordiging kan plaatsvinden in eerste aanleg, in hoger beroep en in cassatie.

In eerste aanleg vertegenwoordigt Advocatenkantoor Visser de cliënt, indien deze een verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling wil indienen. Het minnelijke traject heeft dan geen doel getroffen.

Wanneer men een rechtsmiddel wil aanwenden tegen een beslissing van de rechter-commissaris, de rechtbank of het gerechtshof kan men door Advocatenkantoor Visser worden vertegenwoordigd. In de praktijk vertegenwoordigt Advocatenkantoor Visser haar cliënt voornamelijk in hoger beroep, indien het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling door de rechtbank wordt afgewezen, indien de schuldsaneringsregeling tussentijds wordt beëindigd, of indien aan het einde van de schuldsaneringsregeling geen schone lei wordt verleend. Advocatenkantoor Visser staat haar cliënt eveneens bij indien tegen het arrest van het gerechtshof beroep in cassatie moet worden ingesteld.

³³³ WWW<http://www.rvr.org/nl/subhome_rz/rechtsbijstandverlener,Inkomensgrenzen.html> (geraadpleegd op 21 april 2008)

³³⁴ WWW<http://www.rvr.org/nl/subhome_rz/rechtsbijstandverlener,Beslissing.html> (geraadpleegd op 21 april 2008)

§ 5.1.3 Procedures

Advocatenkantoor Visser verricht verschillende handelingen om de belangen van haar cliënt zo efficiënt en zo adequaat mogelijk te behartigen. Achtereenvolgens zal van de procedures in eerste aanleg, in hoger beroep en in cassatie worden weergegeven op welke wijze Advocatenkantoor Visser de zaak behandelt.

Eerste aanleg

Indien de schuldenaar wenst om vanaf de aanvraag om toepassing van de schuldsaneringsregeling te worden bijgestaan dan is dit mogelijk. Wanneer het budget van de schuldenaar ontoereikend is om de procureurskosten te voldoen, kan Advocatenkantoor Visser namens hem een toevoeging aanvragen.

De procedure kan ondertussen kan alvast gestart worden. De schuldenaar dient ervoor te zorgen dat een overzicht wordt opgemaakt van alle openstaande schulden. Daarnaast moet hij een overzicht geven van zijn inkomsten en vaste lasten. De aanvraag om toepassing van de schuldsaneringsregeling kan dan worden ingevuld en ingediend bij de rechtbank.

Advocatenkantoor Visser adviseert de schuldenaar over de verder te nemen stappen. Er zal aannemelijk gemaakt moeten worden, dat de schuldenaar de schuldsaneringsregeling goed zal doorlopen. Aangetoond moet worden dat hij aan alle uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen zal voldoen. Het is mogelijk dat de schuldenaar een cursus budgetbeheer gaat volgen. Daarnaast kan hij alvast beginnen met solliciteren, indien hij geen inkomen door arbeid verkrijgt, maar wel geacht wordt te kunnen werken. Is de schuldenaar arbeidsongeschikt, dan dient hij te zorgen voor een medische verklaring. Het is zaak dat de schuldenaar alles in het werk stelt om zoveel mogelijk gelden in de boedel te brengen. Voorkomen moet worden dat er nieuwe schulden worden aangegaan.

Indien de schuldenaar het wenselijk acht, kan hij ter terechtzitting worden bijgestaan door zijn advocaat. Dit is echter niet vereist.

Hoger beroep

Ook voor deze procedure kan gesubsidieerde rechtsbijstand worden aangevraagd. Advocatenkantoor Visser zal dit namens de schuldenaar aanvragen bij de Raad voor Rechtsbijstand.

In sommige gevallen kan de schuldenaar in hoger beroep gaan tegen een beslissing van de rechtbank, indien hij het daar niet mee eens is.³³⁵ Anders dan bij de procedure in eerste aanleg, dient de schuldenaar in hoger beroep wel door een procureur bijgestaan te worden. Advocatenkantoor Visser kan hem hierin vertegenwoordigen.

Indien de schuldenaar na de uitspraak van de rechtbank, binnen de termijn van acht dagen³³⁶ voor het instellen van hoger beroep, contact opneemt met Advocatenkantoor Vissers, zal deze het hoger beroep tijdig indienen bij de griffie van het gerechtshof dat bevoegd is van de zaak kennis te nemen.

Aangezien Advocatenkantoor Visser voornamelijk zaken in hoger beroep behandelt, betreffende de afwijzing van de schuldsaneringsregeling, de tussentijdse beëindiging en de afwijzing van een schone lei, zal hier nader op worden ingegaan. De andere situaties waarin hoger beroep kan worden aangetekend, blijven buiten beschouwing.

³³⁵ art. 292 lid 2 Fw, art. 351 Fw, art. 355 Fw

³³⁶ art. 292 lid 2 Fw, art. 351 Fw, art. 355 Fw

Advocatenkantoor Visser stelt een beroepschrift op, waarin zij de gronden van de rechtbank, voor de afwijzing van de schuldsaneringsregeling, voor de tussentijdse beëindiging van de schuldsaneringsregeling, of voor de weigering voor het verlenen van een schone lei, weerlegt. In dit beroepschrift kan een primaire eis en een subsidiaire eis worden opgenomen. Bij de afwijzing van een schone lei kan bijvoorbeeld primair worden gevorderd dat de schone lei alsnog wordt verleend. Een subsidiaire eis kan dan zijn dat de schuldsaneringsregeling, met bijvoorbeeld één jaar, wordt verlengd. Op deze manier worden er meerdere mogelijkheden gecreëerd om alsnog het beoogde doel te bereiken. Uiteindelijk is het namelijk de bedoeling dat de schuldenaar de schuldsaneringsregeling succesvol doorloopt en uiteindelijk na afloop hiervan een schone lei verkrijgt. Bij het opstellen van het beroepschrift moet goed gekeken worden naar de omstandigheden van het geval. Deze dienen ook in acht genomen te worden door de rechtbank bij het nemen van een beslissing.

Zo kan het zijn dat het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling wordt afgewezen, dat de schuldsaneringsregeling tussentijds wordt beëindigd, of dat aan het einde van de schuldsaneringsregeling geen schone lei wordt verleend, wegens tekortkomingen van de schuldenaar, terwijl deze tekortkomingen hem, gezien de omstandigheden van het geval, niet kunnen worden toegerekend.

In het beroepschrift kan ook worden aangegeven op welke wijze en eventueel binnen welke termijn de schuldenaar zijn tekortkomingen zal oplossen. Advocatenkantoor Visser bespreekt met de schuldenaar welke stappen er ondernomen moeten worden om het beoogde doel te bereiken.

De schuldenaar kan aangeven dat hij een cursus budgetbeheer, of een cursus omgaan met geld gaat volgen. Daarnaast kan hij aangeven op welke manier hij denkt zoveel mogelijk gelden in de boedel te brengen. Dit kan door middel van het deels of geheel aflossen van de schulden, eventueel met behulp van derden, door te solliciteren naar een (beter betaalde) baan, door overuren te maken, door het pensioen af te kopen, of door de stagevergoeding of de studiefinanciering volledig dan wel gedeeltelijk te gebruiken om schulden af te lossen. Advocatenkantoor Visser zal met de schuldenaar bespreken wat de best mogelijke opties zijn.

Tijdens de terechtzitting zal Advocatenkantoor Visser de schuldenaar als procureur bijstaan en voor zijn belangen opkomen. Van te voren wordt een pleidooi opgesteld, dat ter terechtzitting gevoerd zal worden.

Beroep in cassatie

In deze procedure kan Advocatenkantoor Visser eveneens namens de schuldenaar gesubsidieerde rechtsbijstand aanvragen bij de Raad voor Rechtsbijstand.

Tegen het arrest van het gerechtshof kan beroep in cassatie worden ingesteld.³³⁷ De schuldenaar kan dan eveneens door Advocatenkantoor Visser vertegenwoordigd worden.

Indien de schuldenaar reeds cliënt is bij Advocatenkantoor Visser dan is men daar op de hoogte van de uitspraak van het gerechtshof. Er zal dan zorg voor gedragen worden dat, binnen de termijn van acht dagen na de uitspraak van het gerechtshof beroep in cassatie wordt ingesteld.

Als de schuldenaar nog geen cliënt is, maar wel binnen deze termijn van acht dagen, waarin het beroep in cassatie kan worden ingesteld, contact opneemt met Advocatenkantoor Visser, dan zal eveneens tijdig beroep in cassatie worden ingesteld. Dit geschiedt door middel van indiening van een verzoekschrift bij de griffie van de Hoge Raad.³³⁸

Advocatenkantoor Visser zal de schuldenaar in deze procedure verder op dezelfde wijze bijstaan en vertegenwoordigen als in de procedure van het hoger beroep.

³³⁷ art. 292 lid 4 Fw, art. 351 lid 2 jo. art. 342 lid 3 Fw, art. 355 lid 2 jo. art. 342 lid 3 Fw

³³⁸ art. 292 lid 4 Fw, art. 351 lid 2 jo. art. 342 lid 3 Fw, art. 355 lid 2 jo. art. 342 lid 3 Fw

§ 5.2 Belangrijke veranderingen

In het vorige hoofdstuk zijn de veranderingen besproken welke met de nieuwe Wsnp per 1 januari 2008 zijn ingevoerd. Welke veranderingen dit teweeg brengt voor Advocatenkantoor Visser zal in deze paragraaf nader besproken worden.

§ 5.2.1 Toepassingsvereisten

De aanscherping van de eisen voor de toepassing van de schuldsaneringsregeling brengt met zich mee dat de rechtbank meer verzoeken zal afwijzen. Daaruit vloeit voort dat er meerdere schuldenaren hoger beroep zullen (moeten) aantekenen. Voor Advocatenkantoor Visser kan dit tot gevolg hebben dat meer schuldenaren hun zaak ter behartiging aanleveren, aangezien men in hoger beroep door een procureur vertegenwoordigd moet worden.

Bij het aantekenen van hoger beroep zal Advocatenkantoor Visser de gronden voor de afwijzing van het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling, de tussentijdse beëindiging, ofwel voor de afwijzing van het verlenen van een schone lei, zo goed mogelijk moeten weerleggen. Er zijn meer criteria waaraan de schuldenaar moet voldoen om toegelaten te worden tot de schuldsaneringsregeling, of om een schone lei te verkrijgen. Aan de hand van deze criteria zal moeten worden aangetoond dat de schuldsaneringsregeling, of de schone lei op de schuldenaar van toepassing is en dat er geen enkele reden is voor een afwijzing.

§ 5.2.2 Voorlopige toepassing schuldsaneringsregeling

Doordat de voorlopige toepassing van de schuldsaneringsregeling per 1 januari 2008 is afgeschaft, zal de schuldsaneringsregeling minder snel worden toegepast. Advocatenkantoor Visser dient er, bij de belangenbehartiging van de schuldenaar in eerste aanleg, rekening mee te houden dat een voorlopige toepassing van de schuldsaneringsregeling niet meer mogelijk is. Daarnaast is het belangrijk dat men ervan op de hoogte is dat de rechtbank de zaak gedurende een maand kan aanhouden. Advocatenkantoor Visser kan de schuldenaar dan adviseren over de verder te nemen maatregelen, zodat de rechtbank uiteindelijk de schuldsaneringsregeling van toepassing zal verklaren.

§ 5.2.3 Voorlopige voorziening

In de plaats van de voorlopige toepassing van de schuldsaneringsregeling, is de voorlopige voorziening ingevoerd. Indien de schuldenaar zich in een bedreigende situatie bevindt, kan Advocatenkantoor Visser, namens de schuldenaar, een verzoek om een voorlopige voorziening indienen. Tegen de beslissing van de rechtbank staat gedurende drie maanden hoger beroep open. Indien namens de schuldenaar hoger beroep moet worden aangetekend, dient Advocatenkantoor Visser rekening te houden met deze termijn.

Aangezien tegen de voorlopige toepassing van de schuldsaneringsregeling geen rechtsmiddelen open stonden, brengt de invoering van de voorlopige voorziening met zich mee, dat het aantal gevallen voor hoger beroep toeneemt. Daaruit vloeit voort dat meer schuldenaren door een procureur vertegenwoordigd moeten worden.

§ 5.2.4 Het dwangakkoord

Met de invoering van de Wsnp 2008 is het mogelijk om schuldeisers door middel van een gerechtelijk bevel te dwingen mee te werken aan het minnelijke akkoord dat de schuldenaar heeft aangeboden. Deze mogelijkheid is nieuw in de Wsnp. Voor Advocatenkantoor Visser is het relevant van deze mogelijkheid op de hoogte te zijn, teneinde de belangen van de cliënt zo efficiënt en adequaat mogelijk te kunnen behartigen. Indien Advocatenkantoor Visser de schuldenaar al in de procedure in eerste aanleg vertegenwoordigd, kan het verzoek om een dergelijk gerechtelijk bevel toegevoegd worden aan het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling. Aangezien hoger beroep slechts mogelijk is voor de schuldeiser bij toewijzing van een dwangakkoord, kan Advocatenkantoor Visser alleen in dat geval de schuldenaar in hoger beroep vertegenwoordigen. Namens de schuldenaar kan namelijk geen hoger beroep worden aangetekend.

§ 5.2.5 Verificatievergadering

De afschaffing van de verificatievergadering brengt voor Advocatenkantoor Visser geen consequenties met zich mee. Het is wel van belang dat Advocatenkantoor Visser van de afschaffing van de verificatievergadering op de hoogte is, teneinde de schuldenaar juiste informatie te kunnen verschaffen over de werking van de procedure in eerste aanleg.

§ 5.2.6 Minder taken rechterlijke macht

De uitbreiding van de taken van de rechter-commissaris ter ontlasting van de rechterlijke macht, heeft enkel tot gevolg dat er meer beslissingen van de rechter-commissaris zijn waar men hoger beroep tegen kan aantekenen.³³⁹ Advocatenkantoor Visser kan dan als procureur optreden voor de schuldenaar en zijn belangen behartigen.

§ 5.2.7 Saneringsplan en beslaglegging

Voor Advocatenkantoor Visser heeft het geen consequenties dat er vanaf 1 januari 2008 geen saneringsplan meer opgesteld hoeft te worden. Het feit dat de rechtbank andere verplichtingen aan de schuldenaar kan opleggen, brengt echter wel gevolgen met zich mee. Advocatenkantoor Visser dient de schuldenaar te adviseren over hoe hij deze verplichtingen het beste kan nakomen. Daarnaast moet aangetoond worden op welke manier de schuldenaar aan deze verplichtingen zal voldoen, dan wel inmiddels heeft voldaan, indien twijfels bestaan over toepassing van de schuldsaneringsregeling.

Met de toepassing van de schuldsaneringsregeling vervallen alle gelegde beslagen, zonder dat hiervoor de tussenkomst van de rechterlijke macht nodig is voor het opheffen van een beslag op loon of uitkering. Ter behartiging van de belangen van de schuldenaar hoeft Advocatenkantoor Visser dan ook geen gerechtelijke stappen meer te ondernemen om desbetreffende beslagen op te heffen.

§ 5.2.8 Hypotheek en boedelschulden

Indien de rechtbank bepaald, dat tijdens de schuldsaneringsregeling de hypotheekrente gewoon doorloopt, kan ten aanzien van de hypothecaire geldlening geen schone lei worden verkregen. Aangezien tegen een dergelijke beslissing van de rechtbank geen rechtsmiddel opstaat, kan Advocatenkantoor Visser in dat geval niets betekenen voor de schuldenaar.

³³⁹ art. 315 Fw

Wanneer de rechtbank de schuldenaar een schone lei verleent, vallen hieronder ook de boedelschulden die door indiening in een eerder faillissement, als ingediend in de schuldsaneringsregeling worden beschouwd. Dit geldt eveneens indien er onvoldoende gelden in de boedel zijn. Indien de schone lei niet wordt uitgesproken, kan men in hoger beroep gaan. Er dient slechts rekening mee gehouden te worden dat de schone lei ook ten aanzien van deze schulden werkt. Verder heeft het geen consequenties voor Advocatenkantoor Visser.

§ 5.2.9 Beëindiging Wsnp

Door de uitbreiding van de gronden waarop de schuldsaneringsregeling tussentijds kan worden beëindigd, zullen er meer zaken zijn waarin een hoger beroep kan worden ingesteld. Advocatenkantoor Visser kan hierin als procureur optreden voor de schuldenaar. Aangetoond zal moeten worden op welke wijze de schuldenaar aan zijn verplichtingen zal voldoen, of reeds heeft voldaan. Daarnaast kan de schuldenaar door Advocatenkantoor Visser worden geadviseerd over de stappen die hij zal moeten ondernemen, om het beoogde doel van een schone lei toch te kunnen bereiken. Dit is voornamelijk van toepassing, indien de schuldsaneringsregeling wordt beëindigd doordat de schuldenaar onvolledige gegevens heeft verstrekt, of indien er noch een faillissement, noch een schone lei wordt uitgesproken wegens onvoldoende gelden in de boedel. In dit laatste geval is het dan ook aan Advocatenkantoor Visser om te weerleggen dat er onvoldoende gelden in de boedel zijn en dat de schuldenaar een schone lei verdiend heeft. Indien de boedel inderdaad onvoldoende gelden bevat, zal de schuldenaar aangespoord moeten worden hier alsnog zo spoedig mogelijk zorg voor te dragen. Advocatenkantoor Visser kan de schuldenaar adviseren over de verder te nemen maatregelen.

Indien de schuldenaar zelf verzoekt om beëindiging van de schuldsaneringsregeling, omdat hij voorziet niet meer aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen, dan kan Advocatenkantoor Visser hem in de procedure bijstaan.

De beëindiging van de schuldsaneringsregeling brengt geen consequenties met zich mee voor Advocatenkantoor Visser, indien dit geschiedt door het overlijden van de schuldenaar. De schuldsaneringsregeling eindigt van rechtswege, zonder verlening van de schone lei.

Ten aanzien van een aantal strafrechtelijke vorderingen kan geen schone lei worden verkregen. Dit heeft geen verdere consequenties voor Advocatenkantoor Visser, aangezien deze vorderingen niet kunnen worden betwist. De gevolgen zijn uiteindelijk voor de schuldenaar die de vordering geheel moet voldoen en de schuldeiser wiens vordering geheel wordt voldaan.

Daarnaast moet de schuldenaar de schadevergoeding, die door de burgerlijke rechter is vastgesteld nadat eerst de strafrechter hierover een beslissing heeft genomen, volledig voldoen. Een schone lei kan hiervoor niet worden verkregen. Aangezien hier weinig tegen ingenomen kan worden, heeft dit verder geen consequenties voor Advocatenkantoor Visser.

§ 5.3 Conclusie

Aangezien Advocatenkantoor Visser in Wsnp-zaken de schuldenaar voornamelijk in hoger beroep vertegenwoordigt, brengen de veranderingen in de Wsnp met name ten aanzien van de belangenbehartiging van de schuldenaar consequenties met zich mee voor Advocatenkantoor Visser. De Wsnp is in zijn geheel op meerdere gebieden gewijzigd. Dientengevolge hebben niet alle veranderingen gevolgen voor Advocatenkantoor Visser.

Hoofdstuk 6 Resultaten

In dit hoofdstuk zullen nogmaals de veranderingen in de Wsnp per 1 januari 2008 worden weergegeven. Achter iedere verandering zal de consequentie die deze verandering voor Advocatenkantoor Visser met zich meebrengt vermeld worden. De belangrijkste resultaten van het onderzoek worden hiermee bij elkaar gezet, teneinde de centrale vraag van het onderzoek te beantwoorden. Deze centrale vraag is namelijk: Welke veranderingen brengt de nieuwe Wet schuldsanering natuurlijke personen welke per 1 januari 2008 is ingevoerd met zich mee en welke consequenties heeft dit voor Advocatenkantoor Visser?

§ 6.1 Wetswijzigingen en consequenties

Per 1 januari 2008 zijn veranderingen doorgevoerd in de Wsnp, teneinde de gestelde doelen van de oorspronkelijke wet te behalen.

De eerste doelstelling, betreffende de mogelijkheid van een schone lei voor natuurlijke personen met een uitzichtloze schuldenproblematiek, werd in principe behaald. Er bestond echter behoefte aan strengere voorwaarden dan omschreven in art. 288 FW voor toepassing van de schuldsanering, teneinde het aantal toepassingen te reduceren tot de doelgroep.

Het reduceren van faillissementen van natuurlijke personen is de tweede doelstelling van de Wsnp. Doch eindigde 20% van alle schuldsaneringsregelingen in een faillissement. Dit had juist voorkomen moeten worden door de invoer van de Wsnp.

De derde doelstelling is het bevorderen van het sluiten van een akkoord in het minnelijk traject. Dit blijkt echter voor zowel de schuldeisers als de schuldenaar onaantrekkelijk. Beide partijen geven vaker de voorkeur aan het wettelijk traject boven het minnelijk traject.

Verder heeft de wetswijziging het doel het bereiken van een eenduidige toepassing van de wettelijke voorschriften, het reduceren van de complexiteit van de schuldsaneringsregeling en het minder belasten van de rechterlijke macht en bewindvoerders.³⁴⁰

§ 6.1.1 Toepassingsvereisten

De Wsnp heeft vooral een concretere omschrijving van het toepassingsgebied van de schuldsaneringsregeling. Tenzij een afwijzingsgrond kon worden toegepast, kwam vrijwel iedereen in aanmerking voor toepassing van de schuldsaneringsregeling. Met de invoering van de Wsnp 2008 is dit aangescherpt en komt men nog slechts in aanmerking voor de schuldsaneringsregeling indien aan de volgende criteria wordt voldaan:

- de schuldenaar is niet in de mogelijkheid de betaling van zijn schulden te continueren;
- de schuldenaar was te goeder trouw ten tijde van het aangaan van de schulden in de periode van vijf jaren voorafgaand aan de indiening van het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling;
- de verplichtingen voortvloeiende uit de schuldsaneringsregeling vereisen nakoming en inspanningen ten bate van de boedel;
- op het moment van het verzoek mag er niet reeds een schuldsaneringsregeling van toepassing zijn op de schuldenaar;
- er is een minnelijk traject gevolgd bij een gemeentelijke kredietbank, of bij een andere schulphulpverleningsorganisatie ex art. 48 lid 1 Wet op het consumentenkrediet;
- de schulden mogen niet zijn ontstaan als gevolg van een onherroepelijke strafrechtelijke veroordeling betreffende een misdrijf, in de vijf jaren voorafgaande aan de indiening van het verzoekschrift;
- er is de afgelopen 10 jaar geen schuldsaneringsregeling van toepassing geweest op de schuldenaar.³⁴¹

³⁴⁰ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 5 t/m 7

³⁴¹ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 13

Bovengenoemde criteria staan vermeld in art. 288 Fw van de Wsnp 2008 en zijn allen bindend. De gronden waarop voorheen de toepassing van de schuldsaneringsregeling eventueel kon worden afgewezen, hebben met de invoering van de Wsnp 2008 een bindend karakter gekregen. Voor de toepassing is het per 1 januari 2008 echter niet meer relevant of ten aanzien van de schuldenaar in de 10 jaar voorafgaand van de indiening van het verzoek de toepassing van een faillissement is uitgesproken.

Daarnaast is aan art. 288 Fw toegevoegd dat de schuldsanering eveneens kan worden toegepast, indien blijkt dat de schuldenaar de problematische situatie, waarin hij ten tijde van het ontstaan of onbetaald laten van zijn schulden verkeerde, onder controle heeft (lid 3).

Door middel van de ‘285-verklaring’ kan voldoende informatie verkregen worden ter beoordeling van de criteria. Indien de rechtbank over te weinig gegevens beschikt, heeft ze de mogelijkheid het verzoek aan te houden en de schuldenaar de kans te geven de benodigde informatie te verschaffen.³⁴²

Consequenties voor Advocatenkantoor Visser

De aanscherping van de eisen voor de toepassing van de schuldsaneringsregeling brengt met zich mee dat de rechtbank meer verzoeken zal afwijzen. Daaruit vloeit voort dat er meerdere schuldenaren hoger beroep zullen (moeten) aantekenen. Voor Advocatenkantoor Visser kan dit tot gevolg hebben dat meer schuldenaren hun zaak ter behartiging aanleveren, aangezien men in hoger beroep door een procureur vertegenwoordigd moet worden.

Bij het aantekenen van hoger beroep zal Advocatenkantoor Visser de gronden voor de afwijzing van het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling, de tussentijdse beëindiging, ofwel voor de afwijzing van het verlenen van een schone lei, zo goed mogelijk moeten weerleggen. Er zijn meer criteria waaraan de schuldenaar moet voldoen om toegelaten te worden tot de schuldsaneringsregeling, of om een schone lei te verkrijgen. Aan de hand van deze criteria zal moeten worden aangetoond dat de schuldsaneringsregeling, of de schone lei op de schuldenaar van toepassing is en dat er geen enkele reden is voor een afwijzing.

§ 6.1.2 Voorlopige toepassing schuldsaneringsregeling

De voorlopige toepassing stelde de schuldenaar voorheen in de gelegenheid er voor te zorgen, dat de rechtbank binnen eenentwintig dagen over de benodigde informatie zou beschikken om tot een beslissing te komen betreffende het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling. Deze voorlopige toepassing is per 1 januari 2008 afgeschaft. Het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling kan een maand worden aangehouden, teneinde de benodigde gegevens te completeren. Indien de benodigde gegevens niet worden aangeleverd, kan de rechtbank het verzoek niet-ontvankelijk verklaren. Dientengevolge zal toepassing van de schuldsaneringsregeling minder snel voorkomen. Bovendien brengt afschaffing van deze voorlopige toepassing een ontlasting van de rechterlijke macht en bewindvoerders met zich mee.³⁴³

Consequenties voor Advocatenkantoor Visser

Doordat de voorlopige toepassing van de schuldsaneringsregeling per 1 januari 2008 is afgeschaft, zal de schuldsaneringsregeling minder snel worden toegepast. Advocatenkantoor Visser dient er, bij de belangenbehartiging van de schuldenaar in eerste aanleg, rekening mee te houden dat een voorlopige toepassing van de schuldsaneringsregeling niet meer mogelijk is. Daarnaast is het belangrijk dat men ervan op de hoogte is dat de rechtbank de zaak gedurende een maand kan aanhouden. Advocatenkantoor Visser kan de schuldenaar dan adviseren over de verder te nemen maatregelen, zodat de rechtbank uiteindelijk de schuldsaneringsregeling van toepassing zal verklaren.

³⁴² Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 15

³⁴³ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 7 en 9

§ 6.1.3 Voorlopige voorziening

De voorlopige voorziening komt als het ware in de plaats van de voorlopige toepassing, maar is veel beperkter in zijn omvang. De afschaffing van de voorlopige toepassing en de beperkte mogelijkheid voor een voorlopige voorziening moeten leiden tot vermindering van de werklust van de rechterlijke macht en de bewindvoerders.

Per 1 januari 2008 heeft de schuldenaar krachtens art. 287 lid 4 Fw de mogelijkheid, in een bedreigende situatie, een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen bij de rechtbank. Hiervan is sprake bij gedwongen woningontuiming, bij beëindiging van de levering van gas, elektriciteit of water, of bij opzegging dan wel ontbinding van de zorgverzekering (art. 287b lid 2 Fw). Het verzoek om een voorlopige voorziening kan ook worden ingediend voordat de schuldenaar een verzoek tot een dwangakkoord en/of tot toepassing van de schuldsaneringsregeling heeft ingediend.

De rechtbank kan beslissen om partijen op te roepen om te worden gehoord. Hiertoe bestaat ingevolge art. 287 lid 6 Fw echter geen verplichting. Vervolgens doet de rechtbank met de meeste spoed uitspraak. Toepassing van de voorlopige voorziening kan worden uitgesproken voor de maximale duur van zes maanden (art. 287b lid 5 Fw). Tegen de beslissing van de rechtbank staat voor beide partijen hoger beroep open, welk binnen drie maanden moet worden ingediend (art. 287 lid 4 Fw jo. art. 358 Rv).

Gedurende de voorlopige voorziening heeft de schuldenaar nog een mogelijkheid om een minnelijk akkoord te sluiten. De schuldhulpverlener geeft aan het einde van de voorlopige voorziening de stand van zaken weer. Vervolgens kan de rechtbank alsnog een beslissing nemen betreffende het dwangakkoord of toepassing van de schuldsaneringsregeling.³⁴⁴

Consequenties voor Advocatenkantoor Visser

In de plaats van de voorlopige toepassing van de schuldsaneringsregeling, is de voorlopige voorziening ingevoerd. Indien de schuldenaar zich in een bedreigende situatie bevindt, kan Advocatenkantoor Visser, namens de schuldenaar, een verzoek om een voorlopige voorziening indienen. Tegen de beslissing van de rechtbank staat gedurende drie maanden hoger beroep open. Indien namens de schuldenaar hoger beroep moet worden aangetekend, dient Advocatenkantoor Visser rekening te houden met deze termijn.

Aangezien tegen de voorlopige toepassing van de schuldsaneringsregeling geen rechtsmiddelen open stonden, brengt de invoering van de voorlopige voorziening met zich mee, dat het aantal gevallen voor hoger beroep toeneemt. Daaruit vloeit voort dat meer schuldenaren door een procureur vertegenwoordigd moeten worden.

§ 6.1.4 Het dwangakkoord

Op grond van art. 287a lid 1 Fw kan de schuldenaar de rechtbank verzoeken om weigerende schuldeisers te dwingen tot medewerking aan een minnelijk akkoord. Men beoogt hiermee de totstandkoming van een minnelijke schuldregeling te bevorderen en de gang naar het wettelijk traject te beperken. De mogelijkheid om weigerende schuldeisers middels een gerechtelijk bevel te dwingen mee te werken aan een minnelijk akkoord, brengt echter wel een benadeling van hun positie met zich mee.

³⁴⁴ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 9 en 11

Het verzoek om een dwangakkoord kan tegelijkertijd met het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling worden ingediend bij de rechtbank. De rechtbank hoort zowel de schuldenaar als de schuldeisers en neemt de belangen van beide partijen in overweging. Vervolgens doet hij op de dag van de zitting en uiterlijk binnen acht dagen daarna uitspraak over het verzoek tot een dwangakkoord. Indien het verzoek tot een dwangakkoord wordt toegewezen staat voor de schuldeisers gedurende 8 dagen hoger beroep open. Bij afwijzing van het verzoek is er voor de schuldenaar geen mogelijkheid om hier hoger beroep tegen aan te tekenen. Wanneer de schuldenaar het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling handhaaft, zal de rechtbank hier een beslissing over nemen. De procedure van het minnelijk dwangakkoord is geregeld in art. 287a Fw.³⁴⁵

Consequenties voor Advocatenkantoor Visser

Met de invoering van de Wsnp 2008 is het mogelijk om schuldeisers door middel van een gerechtelijk bevel te dwingen mee te werken aan het minnelijke akkoord dat de schuldenaar heeft aangeboden. Deze mogelijkheid is nieuw in de Wsnp. Voor Advocatenkantoor Visser is het relevant van deze mogelijkheid op de hoogte te zijn, teneinde de belangen van de cliënt zo efficiënt en adequaat mogelijk te kunnen behartigen. Indien Advocatenkantoor Visser de schuldenaar al in de procedure in eerste aanleg vertegenwoordigd, kan het verzoek om een dergelijk gerechtelijk bevel toegevoegd worden aan het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling. Aangezien hoger beroep slechts mogelijk is voor de schuldeiser bij toewijzing van een dwangakkoord, kan Advocatenkantoor Visser alleen in dat geval de schuldenaar in hoger beroep vertegenwoordigen. Namens de schuldenaar kan namelijk geen hoger beroep worden aangetekend.

§ 6.1.5 Verificatievergadering

Een benadeling van de positie van de schuldeisers wordt eveneens veroorzaakt door de afschaffing van de verificatievergadering per 1 januari 2008. Tijdens deze zitting worden de door de bewindvoerder opgestelde lijsten met vorderingen vastgesteld.

De verificatievergadering werd dikwijls pro forma gehouden. De vorderingen werden dan wel geverifieerd, maar zonder dat er een zitting werd gehouden. Deze pro forma verificatievergadering is opgenomen in de nieuwe Wsnp. Behandeling tijdens een zitting kan dan achterwege blijven, waardoor de rechterlijke macht ontlast wordt.

Na overleg met de bewindvoerder kan de rechter-commissaris een pro forma zitting gelasten. De bewindvoerder stelt de schuldeisers hiervan op de hoogte. Gedurende acht dagen nadat de schuldeisers zijn geïnformeerd kan men de lijsten met voorlopig erkende en betwiste vordering bij de griffie van de rechtbank inzien. De schuldeisers dienen binnen deze termijn van acht dagen aan te geven dat zij wensen dat er een zitting wordt gehouden. Vervolgens zal de rechter-commissaris hiertoe een datum bepalen, waarvan de schuldeisers wederom door de bewindvoerder op de hoogte worden gesteld. Vanaf de dag van de pro forma verificatievergadering worden de vorderingen geacht te zijn geverifieerd. Slechts indien er sprake is van een toereikende boedel worden de schuldeisers betaald.³⁴⁶

Consequenties voor Advocatenkantoor Visser

De afschaffing van de verificatievergadering brengt voor Advocatenkantoor Visser geen consequenties met zich mee. Het is wel van belang dat Advocatenkantoor Visser van de afschaffing van de verificatievergadering op de hoogte is, teneinde de schuldenaar juiste informatie te kunnen verschaffen over de werking van de procedure in eerste aanleg.

³⁴⁵ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 11-12

³⁴⁶ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 19-20

§ 6.1.6 Minder taken rechterlijke macht

De rechter-commissaris heeft per 1 januari 2008 meer taken, waarvan een aantal van de rechtbank worden overgenomen teneinde de rechterlijke macht te ontlasten.

De rechter-commissaris kan op verzoek van de bewindvoerder de duur van de postblokkade aanpassen. In de wetswijziging is hiervoor een periode van dertien maanden bepaald. De verificatievergadering werd voorheen op voordracht van de rechter-commissaris, de bewindvoerder of van de schuldenaar door de rechtbank bepaald. Thans is bij wet vastgesteld dat de rechtbank de datum voor de verificatievergadering direct in het toelatingsvonnis opneemt. Indien de rechtbank dit niet doet bepaald de rechter-commissaris gedurende de schuldsaneringsregeling een datum voor de verificatievergadering. Eveneens bepaalt hij hiertoe een datum, indien een akkoord wordt aangeboden. Daarnaast neemt de rechter-commissaris, na overleg met de bewindvoerder, de beslissing omtrent het houden van een pro forma verificatievergadering. Verder heeft de rechter-commissaris de bevoegdheid om gedurende de schuldsaneringsregeling de duur hiervan aan te passen. Ook kan hij maatregelen treffen teneinde benadeling van de schuldeisers te voorkomen.³⁴⁷

Consequenties voor Advocatenkantoor Visser

De uitbreiding van de taken van de rechter-commissaris ter ontlasting van de rechterlijke macht, heeft enkel tot gevolg dat er meer beslissingen van de rechter-commissaris zijn waar men hoger beroep tegen kan aantekenen.³⁴⁸ Advocatenkantoor Visser kan dan als procureur optreden voor de schuldenaar en zijn belangen behartigen.

§ 6.1.7 Saneringsplan en beslaglegging

Het saneringsplan is met de invoering van de Wsnp 2008 komen te vervallen. Dit hoeft niet meer vastgesteld te worden als de schuldsaneringsregeling van toepassing wordt verklaard. Wel kan de rechtbank de schuldenaar andere verplichtingen, zoals budgetbegeleiding of een sollicitatieplicht opleggen.³⁴⁹

Door middel van het saneringsplan kon het beslag op loon of uitkering worden opgeheven. Daarnaast had de rechtbank eveneens de mogelijkheid het beslag op loon of uitkering te beëindigen, door daartoe een specifieke beslissing te nemen. Nu is bij wet vastgesteld dat met de toepassing van de Wsnp alle gelegde beslagen vervallen. Hiermee is de toepassing van de schuldsaneringsregeling vereenvoudigd en is geen verdere tussenkomst van de rechterlijke macht meer vereist voor opheffing van beslag op loon of uitkering.³⁵⁰

Consequenties voor Advocatenkantoor Visser

Voor Advocatenkantoor Visser heeft het geen consequenties dat er vanaf 1 januari 2008 geen saneringsplan meer opgesteld hoeft te worden. Het feit dat de rechtbank andere verplichtingen aan de schuldenaar kan opleggen, brengt echter wel gevolgen met zich mee. Advocatenkantoor Visser dient de schuldenaar te adviseren over hoe hij deze verplichtingen het beste kan nakomen. Daarnaast moet aangetoond worden op welke manier de schuldenaar aan deze verplichtingen zal voldoen, dan wel inmiddels heeft voldaan, indien twijfels bestaan over toepassing van de schuldsaneringsregeling.

³⁴⁷ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 25 en 27

³⁴⁸ art. 315 Fw

³⁴⁹ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 12

³⁵⁰ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 15

Met de toepassing van de schuldsaneringsregeling vervallen alle gelegde beslagen, zonder dat hiervoor de tussenkomst van de rechterlijke macht nodig is voor het opheffen van een beslag op loon of uitkering. Ter behartiging van de belangen van de schuldenaar hoeft Advocatenkantoor Visser dan ook geen gerechtelijke stappen meer te ondernemen om desbetreffende beslagen op te heffen.

§ 6.1.8 Hypotheek en boedelschulden

Geen rente mag berekend worden op onder de wet vallende vorderingen vanaf de dag dat de Wsnp wordt uitgesproken. Bij een tussentijdse beëindiging van de Wsnp wordt deze rente met terugwerkende kracht tot aan de dag van de toepassing berekend. Teneinde het ontstaan van nieuwe schulden gedurende de schuldsaneringsregeling te voorkomen, heeft de rechtbank per 1 januari 2008 de bevoegdheid de hypotheekrente hiervan uit te sluiten. Alsdan geldt de werking van de schone lei niet ten aanzien van de hypothecaire lening.³⁵¹

Ten aanzien van boedelschulden die in een eerder faillissement zijn ingediend en diensgevolge onder de schuldsaneringsregeling vallen, geldt de werking van de schone lei. De boedelschulden van een faillissement voorafgaande aan de toepassing van de schuldsaneringsregeling worden mee overgenomen naar de schuldsaneringsregeling. Indien aan het einde van de schuldsaneringsregeling onvoldoende gelden in de boedel zijn om de boedelschulden van te voldoen, kan de rechtbank ten aanzien van deze boedelschulden eveneens de schone lei uitspreken.³⁵²

Consequenties voor Advocatenkantoor Visser

Indien de rechtbank bepaald, dat tijdens de schuldsaneringsregeling de hypotheekrente gewoon doorloopt, kan ten aanzien van de hypothecaire geldlening geen schone lei worden verkregen. Aangezien tegen een dergelijke beslissing van de rechtbank geen rechtsmiddel opstaat, kan Advocatenkantoor Visser in dat geval niets betekenen voor de schuldenaar.

Wanneer de rechtbank de schuldenaar een schone lei verleent, vallen hieronder ook de boedelschulden die door indiening in een eerder faillissement, als ingediend in de schuldsaneringsregeling worden beschouwd. Dit geldt eveneens indien er onvoldoende gelden in de boedel zijn. Indien de schone lei niet wordt uitgesproken, kan men in hoger beroep gaan. Er dient slechts rekening mee gehouden te worden dat de schone lei ook ten aanzien van deze schulden werkt. Verder heeft het geen consequenties voor Advocatenkantoor Visser.

§ 6.1.9 Beëindiging Wsnp

De schuldsaneringsregeling werd voorheen tussentijds beëindigd, indien de schuldenaar niet voldeed aan zijn verplichtingen, hij opnieuw gigantische schulden maakte of wanneer de schuldeisers benadeeld dreigden te worden. Bij deze tussentijdse beëindiging werd de schuldsaneringsregeling altijd omgezet in een faillissement. Uiteindelijk eindigde 20% van alle schuldsaneringsregeling in een faillissement. Dit bracht niet het resultaat met zich mee dat men voor ogen had te bereiken met de invoering van de Wsnp.

De gronden voor een tussentijdse beëindiging van de schuldsaneringsregeling staan vermeld in art. 350 Fw. Deze mogelijkheden zijn per 1 januari 2008 toegenomen, teneinde het aantal toegepaste schuldsaneringsregelingen te beperken tot de schuldenaren die tot de doelgroep behoren.

Naast tussentijdse beëindiging, indien de schuldenaar zijn verplichtingen niet nakomt, kan de schuldsaneringsregeling eveneens tussentijds beëindigd worden wanneer de schuldenaar de uitvoering hiervan frustreert dan wel belemmert.³⁵³

³⁵¹ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 17

³⁵² Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 17 en 19

³⁵³ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 20

Onvolledige gegevensverstrekking

Indien gedurende de schuldsaneringsregeling blijkt dat bij het verzoek om toelating onvolledige informatie is verstrekt, waardoor het verzoek ten onrechte is toegewezen, zal de schuldsaneringsregeling tussentijds worden beëindigd.³⁵⁴

Verplichtingen

De schuldenaar die redelijkerwijs niet aan de uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen kan voldoen en dit kan aantonen, heeft de mogelijkheid te verzoeken om tussentijdse beëindiging van de schuldsaneringsregeling.³⁵⁵

Overlijden

Indien de schuldenaar overlijdt gedurende de periode dat de schuldsaneringsregeling van toepassing is, verkrijgt hij op grond van art. 358 lid 6 Fw geen schone lei. De schuldsaneringsregeling eindigt van rechtswege door het overlijden van de schuldenaar.³⁵⁶

Vorderingen zonder schone lei

Sommige vorderingen dient de schuldenaar vanaf 1 januari 2008 geheel te voldoen. Deze vorderingen komen dan ook niet in aanmerking voor een schone lei. Het betreft hier de geldboetes ex art. 9 lid 1 sub 4 Sr. Dit zijn boetes van het Centraal Justitieel Incasso Bureau. Boetes voor een verkeersovertreding, de zogenaamde Mulderboetes, vallen hier niet onder. Daarnaast gaat het om de betaling van een geldbedrag ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel ex art. 36e Sr., van een geldbedrag ten behoeve van het slachtoffer als bedoeld in art. 36f Sr en schadevergoeding voor de benadeelde partij van art. 51a Sv.

De schadevergoeding die door de burgerlijke rechter is vastgesteld, nadat de strafrechter zijn oordeel over het misdrijf of de overtrekking heeft uitgesproken, komt eveneens niet in aanmerking voor de schone lei.³⁵⁷

Omzetting in faillissement

Art. 359 lid 2c Fw bepaalt dat ten tijde van de schuldsaneringsregeling ontstane schulden, met uitzondering van boedelschulden, in het faillissement verifieerbare schulden zijn.

Gezien het feit dat faillissement vaak meer kost dan dat het voor de schuldeisers oplevert, wordt een schuldsaneringsregeling slechts omgezet in faillissement indien er voldoende gelden in de boedel vallen, zodat de schuldeisers kunnen worden uitbetaald. Zijn er onvoldoende gelden in de boedel dan wordt er noch een faillissement uitgesproken noch een schone lei verleend.³⁵⁸

³⁵⁴ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 20

³⁵⁵ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 21

³⁵⁶ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 21

³⁵⁷ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 21 en 23

³⁵⁸ Raad voor Rechtsbijstand, Von den Hoff e.a. 2007, p. 23 en 25

Consequenties voor Advocatenkantoor Visser

Door de uitbreiding van de gronden waarop de schuldsaneringsregeling tussentijds kan worden beëindigd, zullen er meer zaken zijn waarin een hoger beroep kan worden ingesteld. Advocatenkantoor Visser kan hierin als procureur optreden voor de schuldenaar. Aangetoond zal moeten worden op welke wijze de schuldenaar aan zijn verplichtingen zal voldoen, of reeds heeft voldaan. Daarnaast kan de schuldenaar door Advocatenkantoor Visser worden geadviseerd over de stappen die hij zal moeten ondernemen, om het beoogde doel van een schone lei toch te kunnen bereiken. Dit is voornamelijk van toepassing, indien de schuldsaneringsregeling wordt beëindigd doordat de schuldenaar onvolledige gegevens heeft verstrekt, of indien er noch een faillissement, noch een schone lei wordt uitgesproken wegens onvoldoende gelden in de boedel. In dit laatste geval is het dan ook aan Advocatenkantoor Visser om te weerleggen dat er onvoldoende gelden in de boedel zijn en dat de schuldenaar een schone lei verdiend heeft. Indien de boedel inderdaad onvoldoende gelden bevat, zal de schuldenaar aangespoord moeten worden hier alsnog zo spoedig mogelijk zorg voor te dragen. Advocatenkantoor Visser kan de schuldenaar adviseren over de verder te nemen maatregelen.

Indien de schuldenaar zelf verzoekt om beëindiging van de schuldsaneringsregeling, omdat hij voorziet niet meer aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen, dan kan Advocatenkantoor Visser hem in de procedure bijstaan.

De beëindiging van de schuldsaneringsregeling brengt geen consequenties met zich mee voor Advocatenkantoor Visser, indien dit geschiedt door het overlijden van de schuldenaar. De schuldsaneringsregeling eindigt van rechtswege, zonder verlening van de schone lei.

Ten aanzien van een aantal strafrechtelijke vorderingen kan geen schone lei worden verkregen. Dit heeft geen verdere consequenties voor Advocatenkantoor Visser, aangezien deze vorderingen niet kunnen worden betwist. De gevolgen zijn uiteindelijk voor de schuldenaar die de vordering geheel moet voldoen en de schuldeiser wiens vordering geheel wordt voldaan.

Daarnaast moet de schuldenaar de schadevergoeding, die door de burgerlijke rechter is vastgesteld nadat eerst de strafrechter hierover een beslissing heeft genomen, volledig voldoen. Een schone lei kan hiervoor niet worden verkregen. Aangezien hier weinig tegen ingenomen kan worden, heeft dit verder geen consequenties voor Advocatenkantoor Visser.

Hoofdstuk 7 Conclusies en aanbevelingen

Nu alle deelvragen zijn onderzocht en de resultaten zijn verwerkt, zal in dit hoofdstuk een antwoord worden gegeven op de in de inleiding opgenomen centrale vraag; “Welke veranderingen brengt de nieuwe Wet schuldsanering natuurlijke personen welke per 1 januari 2008 is ingevoerd met zich mee en welke consequenties heeft dit voor Advocatenkantoor Visser?” Aan de hand van de in de vorige hoofdstukken verwerkte resultaten, zal dit antwoord geschieden in de vorm van een conclusie. Vanuit deze conclusie volgen de aanbevelingen voor Advocatenkantoor Visser.

§ 7.1 Conclusies

Met de invoering van de Wsnp 2008 zijn er veranderingen doorgevoerd. Een aantal van deze veranderingen heeft gevolgen voor Advocatenkantoor Visser, die schuldenaren vertegenwoordigt in Wsnp-zaken. Er zijn ook veranderingen die geen gevolgen hebben voor Advocatenkantoor Visser.

Weergegeven zal worden welke veranderingen wel consequenties met zich meebrengen voor Advocatenkantoor Visser en welke veranderingen niet. De onderwerpen ten aanzien waarvan veranderingen zijn aangebracht, zullen gerangschikt worden naar de volgorde waarin ze in de procedure voorkomen.

§ 7.1.1 Consequenties

Voor Advocatenkantoor Visser brengen een aantal veranderingen, die in de Wsnp 2008 zijn opgenomen, consequenties met zich mee. Het betreft de veranderingen met betrekking tot de toepassingsvereisten, de voorlopige toepassing, de voorlopige voorziening, het dwangakkoord, de verificatievergadering, de taakvermindering van de rechterlijke macht, het saneringsplan, de beslaglegging en de beëindiging van de Wsnp door verstrekking van onvolledige gegevens, door omzetting in faillissement, of doordat de schuldenaar voorziet niet meer aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen.

Toepassingsvereisten

De eisen voor toepassing van de schuldsaneringsregeling zijn met de invoer van de Wsnp 2008 aangescherpt. De gronden waarop de schuldsaneringsregeling voorheen kon worden afgewezen, zijn nu verbindend. Dit betekent dat er meer verzoeken om toepassing van de schuldsaneringsregeling zullen worden afgewezen. Daaruit vloeit voort dat er meerdere schuldenaren een hoger beroep zullen (moeten) aantekenen.

Het gevolg van deze veranderingen voor Advocatenkantoor Visser is dat zij in meer zaken, als procureur van de schuldenaar, hoger beroep kan instellen. Daarnaast zijn er meer criteria die in de procedure van het hoger beroep weerlegd moeten worden. Aangetoond dient te worden dat de schuldenaar aan de vereisten voldoet.

Voorlopige toepassing schuldsaneringsregeling

De voorlopige toepassing van de schuldsaneringsregeling is afgeschaft. De rechtbank heeft de mogelijkheid het verzoek gedurende een maand aan te houden, zodat eventuele ontbrekende gegevens kunnen worden aangevuld. Hierdoor zal de schuldsaneringsregeling minder snel van toepassing verklaard worden.

Indien Advocatenkantoor Visser de belangen van de schuldenaar al in eerste aanleg vertegenwoordigt, zal de schuldenaar geadviseerd moeten worden over de te nemen maatregelen, zodat de schuldsaneringsregeling van toepassing verklaard zal worden.

Voorlopige voorziening

Per 1 januari 2008 kan een verzoek om een voorlopige voorziening worden ingediend, wanneer de schuldenaar zich in een bedreigende situatie bevindt. Tegen de beslissing van de rechtbank staat, voor beide partijen, gedurende drie maanden hoger beroep open.

Indien de schuldenaar zich in een bedreigende situatie bevindt, kan Advocatenkantoor Visser een verzoek indienen voor een voorlopige voorziening. Wanneer hij namens de schuldenaar in hoger beroep wil gaan, moet hij de termijn van drie maanden in acht nemen.

Het dwangakkoord

De Wsnp 2008 maakt het mogelijk om de rechtbank te verzoeken een gerechtelijk bevel af te geven, teneinde weigerende schuldeisers te dwingen mee te werken aan het aangeboden minnelijke akkoord. Dit verzoek kan worden gevoegd bij het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling. Tegen de beslissing van de rechtbank staat hoger beroep open voor de schuldeisers. De schuldenaar heeft deze mogelijkheid niet.

Advocatenkantoor Visser kan het verzoek om een dwangakkoord namens de schuldenaar indienen, tezamen met het verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling. Indien de schuldeiser hoger beroep in stelt tegen de toewijzing van het dwangakkoord, kan Advocatenkantoor Visser de schuldenaar in deze procedure vertegenwoordigen. Namens de schuldenaar kan geen hoger beroep worden aangetekend.

Minder taken rechterlijke macht

De rechter-commissaris heeft met de invoering van de Wsnp 2008 taken van de rechterlijke macht overgenomen. Door deze takenuitbreiding kan de rechter-commissaris in meer gevallen een beslissing nemen. Tegen een beslissing van de rechter-commissaris staat hoger beroep open.

Het gevolg hiervan voor Advocatenkantoor Visser is dat er in meer gevallen hoger beroep kan worden aangetekend namens de schuldenaar. Alsdan treedt Advocatenkantoor Visser op als procureur van de schuldenaar.

Saneringsplan en beslaglegging

Het saneringsplan is komen te vervallen. De rechtbank kan de schuldenaar wel andere verplichtingen opleggen waaraan hij gedurende de schuldsaneringsregeling zal moeten voldoen, zoals een sollicitatieplicht of budgetbegeleiding.

Advocatenkantoor Visser kan de schuldenaar adviseren over de te nemen maatregelen, zodat de schuldenaar aan zijn verplichtingen zal voldoen. Daarnaast moet worden aangetoond op welke wijze hieraan voldaan zal worden.

Voor het opheffen van beslag op het loon of op de uitkering van de schuldenaar is geen tussenkomst van de rechterlijke macht meer nodig. Zodra de schuldsaneringsregeling van toepassing wordt verklaard, vervallen alle beslagen van rechtswege.

Dit betekent dat Advocatenkantoor Visser geen gerechtelijke acties meer hoeft te ondernemen, om ervoor te zorgen dat het beslag op het loon of op de uitkering wordt opgeheven.

Beëindiging Wsnp

De mogelijkheden om de schuldsaneringsregeling tussentijds te beëindigen zijn uitgebreid. Tussentijdse beëindiging is niet meer alleen mogelijk indien de schuldenaar zijn verplichtingen niet nakomt, maar ook indien hij de uitvoering van de schuldsaneringsregeling frustreert of belemmert. Dit kan op verschillende manieren:

- onvolledige gegevensverstrekking: de schuldenaar heeft onvolledige informatie verstrekt, waardoor de schuldsaneringsregeling onterecht van toepassing is verklaard. De schuldsaneringsregeling zal dan tussentijds worden beëindigd; Advocatenkantoor Visser kan dan hoger beroep instellen namens de schuldenaar en de gronden voor de tussentijdse beëindiging weerleggen.
- omzetting in faillissement: de schuldsaneringsregeling wordt alleen omgezet in faillissement, indien de boedel voldoende gelden bevat voor de uitbetaling aan de schuldeisers. Indien er onvoldoende gelden in de boedel vallen, wordt noch een faillissement, noch een schone lei uitgesproken. Tegen deze beslissing kan Advocatenkantoor Visser als procureur van de schuldenaar hoger beroep instellen;
- verplichtingen: de schuldenaar voorziet dat hij niet meer aan zijn uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen zal kunnen voldoen. Op zijn verzoek zal de schuldsaneringsregeling tussentijds worden beëindigd. De schuldenaar kan in deze procedure worden vertegenwoordigd door Advocatenkantoor Visser.

§ 7.1.2 Geen consequenties

In de Wsnp 2008 zijn een aantal veranderingen opgenomen welke geen consequenties hebben voor Advocatenkantoor Visser. Het gaat hier om veranderingen ten aanzien van de verificatievergadering, de hypotheek en boedelschulden en de beëindiging van de Wsnp met vorderingen zonder de verlening van een schone lei en beëindiging wegens het overlijden van de schuldenaar.

Verificatievergadering

Met de invoering van de Wsnp 2008 is de verificatievergadering afgeschaft. Nadat overleg heeft plaatsgevonden met de bewindvoerder, kan de rechter-commissaris een pro forma zitting gelasten. De schuldeisers dienen dan binnen acht dagen kenbaar te maken of zij het wenselijk achten dat de vorderingen tijdens een zitting worden geverifieerd.

Hypotheek en boedelschulden

Vanaf het moment dat de schuldsaneringsregeling van toepassing wordt verklaard mag geen rente worden berekend over de vorderingen ten aanzien waarvan de schuldsaneringsregeling werkt. Per 1 januari 2008 kan de rechtbank de hypotheekrente hiervan uitsluiten. De werking van de schone lei werkt dan niet ten aanzien van de hypothecaire geldlening. Tegen deze beslissing van de rechtbank kan geen rechtsmiddel worden ingesteld.

In de Wsnp 2008 is bepaald dat, ook al zijn er onvoldoende gelden in de boedel, de schone lei ook werkt ten aanzien van boedelschulden uit een eerder faillissement, die gelden als ingediend in de schuldsaneringsregeling.

Beëindiging Wsnp

Er zijn nog een aantal gronden waarop de schuldsaneringsregeling door de nieuwe Wsnp 2008 tussentijds kan worden beëindigd, maar die geen consequenties met zich meebrengen voor Advocatenkantoor Visser. De schuldenaar verkrijgt door de tussentijdse beëindiging geen schone lei.

Deze gronden zijn:

- overlijden: indien de schuldenaar tijdens de schuldsaneringsregeling komt te overlijden, eindigt de schuldsaneringsregeling van rechtswege;
 - vorderingen zonder schone lei: In de nieuwe Wsnp zijn een aantal strafrechtelijke vorderingen opgenomen welke de schuldenaar per 1 januari 2008 in het geheel dient te voldoen. Ten aanzien van deze vorderingen kan derhalve geen schone lei worden verkregen. Dit is een wettelijk vastgelegde bepaling waarin geen betwisting mogelijk is.
- Daarnaast is bepaald dat een schadevergoeding welke door de burgerlijke rechter is vastgesteld, nadat eerst de strafrechter hierover een beslissing heeft genomen, eveneens niet in aanmerking komt voor een schone lei. Ook dit is een bepaling in de nieuwe Wsnp van 1 januari 2008 waar weinig tegen ingenomen kan worden. De schuldenaar dient deze schadevergoeding volledig te voldoen.

Geconcludeerd kan worden dat de veranderingen in de Wsnp 2008 voornamelijk consequenties met zich mee brengen voor Advocatenkantoor Visser, indien het een zaak voor hoger beroep betreft. Dit is aangezien Advocatenkantoor Visser voornamelijk Wsnp-zaken behandelt, waarin een verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling is afgewezen, waarin de schuldsaneringsregeling tussentijds wordt beëindigd, of waarin aan het einde van de schuldsaneringsregeling de schone lei niet wordt verschaft aan de schuldenaar. In deze gevallen dient hoger beroep ingesteld te worden en staat de belangenbehartiging van de cliënt centraal.

§ 7.2 Aanbevelingen

Teneinde de belangen van de cliënten zo adequaat en efficiënt mogelijk te kunnen behartigen, is het raadzaam dat Advocatenkantoor Visser hierbij de veranderingen in de Wsnp 2008 in acht neemt. Bij zaken in hoger beroep kunnen de veranderingen worden aangehaald ter staving van het standpunt van de schuldenaar, dan wel ter weerlegging van de gronden van het in eerste aanleg gewezen vonnis. Het is aanbevolen dat Advocatenkantoor Visser gebruik maakt van bovenstaand overzicht van de veranderingen, teneinde deze veranderingen zo optimaal mogelijk te betrekken in de behandeling van een zaak.

Hoofdstuk 8 Evaluatie

Aan het begin ben ik allereerst informatie gaan verzamelen over de Wsnp en over de veranderingen die per 1 januari 2008 zijn ingevoerd. Vervolgens ben ik daar dieper op ingegaan en ben ik informatie gaan verzamelen over de ontstaansgeschiedenis van de Wsnp. Dit was niet geheel gemakkelijk. Overal was wel te vinden dat de gedachte van de Wsnp afkomstig is vanuit Amerika, maar meer ook niet. Uiteindelijk heb ik dan toch een heel stuk gevonden over de Bankruptcy Reform Act 1978 en de ontstaansgeschiedenis daarvan. Daarnaast ben ik ook informatie gaan opzoeken over de aanleiding voor wijziging van de Wsnp. Over het algemeen was het makkelijk om aan deze informatie te komen. Tevens heb ik ten kantore van Advocatenkantoor Visser dossiers bestudeerd. Deze dossiers waren al afgewikkeld, waardoor de gehele doorlopen procedure duidelijk was.

Ook heb ik een aantal zittingen betreffende de tussentijdse beëindiging van de schuldsaneringsregeling bijgewoond bij de rechtbank in Breda. Dit teneinde een inzicht te verkrijgen hoe de behandeling bij de rechtbank verloopt.

Vervolgens ben ik de informatie gaan doornemen. Dit viel niet mee, gezien de vele informatie die ik had verzameld. Het heeft me dan ook de nodige tijd gekost voordat ik overal doorheen was. Daarbij moet ik wel opmerken dat ik kleine deeltjes informatie wel al selecteerde, aangezien ik ook bang was om anders in tijdnood te raken. Tijdens het doornemen stuitte ik op vragen, waardoor ik weer meer informatie ben gaan opzoeken. Zo kan ik tenminste alles goed duidelijk krijgen voor mezelf en uiteindelijk een heldere scriptie schrijven.

Na het doornemen van de informatie ben ik de informatie gaan selecteren. Dit was niet zeer moeilijk. In veel informatiebronnen stond hetzelfde en niet alles was even betrouwbaar. Uiteindelijk heb ik gekozen om informatie uit boeken en van betrouwbare elektronische bronnen te gebruiken.

Uiteindelijk ben ik de informatie gaan verwerken. Dit ging niet altijd even makkelijk. Door de vele informatie die ik uiteindelijk toch nog heb overgehouden, zag ik soms tussen de bomen het bos niet meer. Tijdens het verwerken van mijn gegevens heb ik ook nog informatie opgezocht, wanneer de informatie die ik had toch niet helemaal volledig of duidelijk bleek. Soms kon ik de informatie die ik zocht niet vinden. Dan moest ik de overweging maken om de informatie toch te verwerken in mijn scriptie, of gedeeltelijk, of helemaal niet. Dit is wel een aantal keren voorgekomen.

Daarnaast vond ik het soms moeilijk om de informatie, die wel in mijn hoofd zat, op papier te verwoorden. Ik heb meerdere stukjes dan ook vaker herschreven. Het verwerken van de informatie heeft dan ook veel tijd gekost.

Alles bij elkaar genomen is mijn onderzoek niet geheel vlekkeloos, maar wel op een normale wijze gelopen. Het uiteindelijke resultaat is dan ook een volledige en heldere scriptie.

Bronnenlijst

Boeken

A.M.J. van Buchem-Spapens & Th.A. Pouw, *Monografieën Privaatrecht. Faillissement, surseance van betaling en schuldsanering*, Deventer: Kluwer 2004.

N.J. Polak, *Faillissementsrecht*, Deventer: Kluwer 2005.

Elektronische bronnen

Belastingdienst

Belastingdienst, heffingvrij vermogen

WWW<http://zoekdienst.belastingdienst.nl/Zoekdienst/bd-nl/belastingdienst?kb_reset_basket=true&term=heffingvrij+vermogen>(geraadpleegd op 27 mei 2008)

Huls 1999

N.J.H. Huls, *Een nieuwe kans voor particulieren en voor ondernemers. Een studie naar de toepassingsmogelijkheden van het Amerikaanse faillissementsrecht in Nederland*,

WWW<http://www.curatoren.nl/fo/docs/amerikaans_f_recht.pdf> (geraadpleegd op 13 maart 2008)

Insolad (Over Insolad)

Insolad, Over Insolad, WWW<<http://www.insolad.nl/overinsolad>>(geraadpleegd op 3 mei 2008)

Het Juridisch Loket

‘Wat is een “lichte advies toevoeging”?’,

WWW<<http://www.hetjl.nl/hetjl/templates/themaart.jsp?versionId=null&pageId=426&nodeId=119&languageId>>(geraadpleegd op 21 april 2008)

Justitie

Justitie, De Commissie Schone Lei II, WWW<

http://www.justitie.nl/onderwerpen/wetgeving/over_wetgeving/privaatrecht/commissies-privaatrecht/commissie_schone_lei_2.aspx> (geraadpleegd op 1 april 2008)

Kamer van Koophandel

Kamer van Koophandel, Het aanvragen van wettelijke schuldsanering,

WWW<http://www.kvk.nl/wettenenregels/500_Faillissementswet/wetschuldsaneringnatuurlijkepersonen/Hetaanvragenvanwettelijkeschuldsanering.asp> (geraadpleegd op 14 februari 2008)

Online Encyclopedie

Online Encyclopedie, ‘Recofa’, WWW<<http://www.encyclo.nl/begrip/Recofa>> (geraadpleegd op 5 mei 2008)

Raad voor Rechtsbijstand

Raad voor Rechtsbijstand, Rechtsbijstand,

WWW<http://www.rvr.org/nl/subhome_rz/rechtsbijstandverlener,Hulp-in-de-kosten.html> (geraadpleegd op 21 april 2008)

Raad voor Rechtsbijstand

Raad voor Rechtsbijstand, Aanvraag rechtsbijstand,

WWW<http://www.rvr.org/nl/subhome_rz/rechtsbijstandverlener,Aanvraag.html> (geraadpleegd op 21 april 2008)

Raad voor Rechtsbijstand
Raad voor Rechtsbijstand, Beslissing,
WWW<http://www.rvr.org/nl/subhome_rz/rechtsbijstandverlener,Beslissing.html > (geraadpleegd 21 april 2008)

Raad voor Rechtsbijstand
Raad voor Rechtsbijstand, Inkomensgrenzen,
WWW<http://www.rvr.org/nl/subhome_rz/rechtsbijstandverlener,Inkomensgrenzen.html>
(geraadpleegd op 21 april 2008)

Raad voor Rechtsbijstand
Wet schuldsanering natuurlijke personen, Totstandkoming Wsnp,
WWW<http://www.wsnp.rvr.org/bibliotheek/Wet%20en%20regelgeving,%20kamerstukken/totstandkoming_wsnp.cfm?section=schuldeiser> (geraadpleegd op 6 maart 2008)

Schulden
Schulden, Het minnelijk traject, WWW<<http://www.schulden.nl/php/inhoud.php?naam=minnelijk>>
(geraadpleegd op 4 maart 2008)

Schulden
Schulden, Schuldbemiddeling,
WWW<http://www.schulden.nl/php/pop_up.php?naam=Schuldbemiddeling> (geraadpleegd op 4 maart 2008)

Schulden
Schulden, Schuldsanering,
WWW<http://www.schulden.nl/php/pop_up.php?naam=sch_san> (geraadpleegd 5 maart 2008)

Sociaal Economische Raad, (Over de Sociaal Economische Raad)
Sociaal Economische Raad, Over de Sociaal Economisch Raad, WWW<<http://www.ser.nl/>>
(geraadpleegd op 7 april 2008)

Wikipedia
Wikipedia, Lijst van Nederlandse ministers van Justitie,
WWW<http://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_Nederlandse_ministers_van_Justitie> (geraadpleegd op 10 april 2008)

Wikipedia
Wikipedia, Lijst van Nederlandse ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
WWW<http://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_Nederlandse_ministers_van_Sociale_Zaken_en_Werkgelegenheid> (geraadpleegd op 10 april 2008)

Wikipedia
Wikipedia, Recofa, WWW<<http://nl.wikipedia.org/wiki/Recofa>> (geraadpleegd op 5 mei 2008)

Stukken van de Tweede Kamer

Kamerstukken II 2006/07, 29 942, nr. 24, p. 1 t/m 5

Jurisprudentie

HR 19 januari 2001, *NJ* 2001, 232

HR 15 februari 2002, *NJ* 2002,259

**Bijlage: Faillissementswet, Titel III, Schuldsaneringsregeling
natuurlijke personen. Doorlopende tekst per 1 januari 2008**